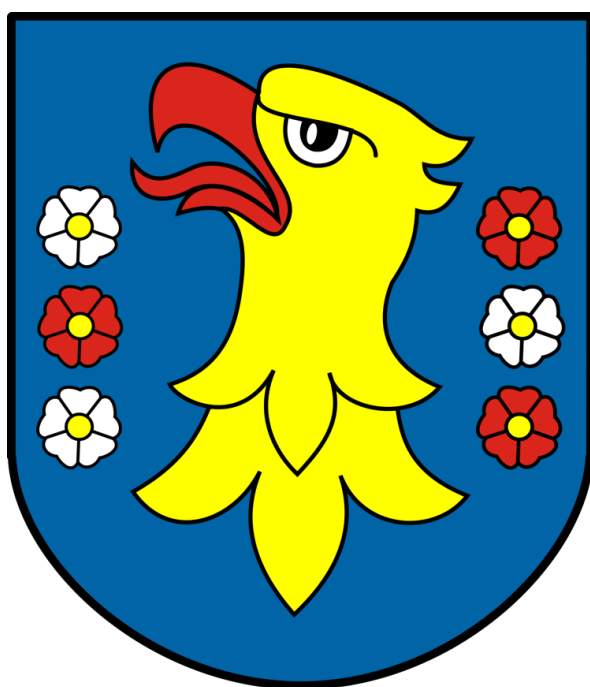

Program ochrony środowiska
dla Powiatu Pszczyńskiego
na lata 2023 – 2026
z perspektywą do roku 2030

WFOŚiGW w KATOWICACH

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

ZLECENIODAWCA:

POWIAT PSZCZYŃSKI - STAROSTWO POWIATOWE W PSZCZYNIĘ
ul. 3 Maja 10, 43-200 Pszczyna
tel.: 32 449 23 00, faks: 32 449 23 45
mail: powiat@powiat.pszczyna.pl, www.powiat.pszczyna.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING
ul. Goleszowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak,
Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- 1 Starostwo Powiatowe w Pszczynie,
- 2 Urząd Miejski w Pszczynie,
- 3 Urząd Gminy w Miedźnej,
- 4 Urząd Gminy w Goczałkowicach – Zdroju,
- 5 Urząd Gminy w Kobiórze,
- 6 Urząd Gminy w Suszcu,
- 7 Urząd Gminy w Pawłowicach,
- 8 Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie,
- 9 Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- 10 Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
- 11 Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,
- 12 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- 13 Narodowy Fundusz Ochrony Środowisk i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- 14 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowisk i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- 15 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- 16 Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,
- 17 Nadleśnictwo Kobiór,
- 18 Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- 19 Tauron Dystrybucję S.A. Oddział w Gliwicach,
- 20 Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	11
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA	11
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	12
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	14
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	19
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	21
4.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	21
4.1.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	21
4.1.2.	OPIS STANU OBECNEGO	29
4.1.2.1.	Jakość powietrza na obszarze powiatu pszczyńskiego	29
4.1.2.2.	Źródła emisji na terenie powiatu pszczyńskiego	31
4.1.2.3.	Warunki wykorzystania odnawialnych źródeł energii	39
4.1.3.	ANALIZA SWOT	45
4.1.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	45
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	47
4.2.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	47
4.2.2.	OPIS STANU OBECNEGO	51
4.2.2.1.	Hałas przemysłowy	51
4.2.2.2.	Hałas drogowy	52
4.2.2.3.	Hałas kolejowy	57
4.2.2.4.	Hałas lotniczy	58
4.2.3.	ANALIZA SWOT	58
4.2.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	58
4.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	60
4.3.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	60
4.3.2.	OPIS STANU OBECNEGO	60
4.3.3.	ANALIZA SWOT	63
4.3.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	63
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	65
4.4.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	65
4.4.2.	OPIS STANU OBECNEGO	69
4.4.2.1.	Wody powierzchniowe	69
4.4.2.2.	Monitoring rzek w rejonie powiatu pszczyńskiego	72
4.4.2.3.	Wody podziemne	73
4.4.2.4.	Monitoring wód podziemnych	75
4.4.2.5.	Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy	76
4.4.3.	ANALIZA SWOT	79
4.6.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA WODAMI	79
4.5.	GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	81
4.5.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	81
4.5.2.	OPIS STANU OBECNEGO	85
4.5.2.1.	Zaopatrzenie w wodę	85

4.5.2.2.	Odbiór ścieków.....	88
4.5.3.	ANALIZA SWOT.....	93
4.5.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ..	93
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	95
4.6.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	95
4.6.2.	OPIS STANU OBECNEGO.....	96
4.6.2.1.	Surowce naturalne na terenie powiatu pszczyńskiego.....	96
4.6.2.2.	Osuwiska	97
4.6.3.	ANALIZA SWOT.....	98
4.6.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	99
4.7.	GLEBY.....	100
4.7.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	100
4.7.2.	OPIS STANU OBECNEGO.....	100
4.7.2.1.	Rolnicze wykorzystanie gleb	101
4.7.2.2	Badania gleb	102
4.7.2.3	Działalność instytucji do obsługi rolnictwa.....	102
4.7.2.4	Organizmy i rośliny szkodliwe.....	103
4.7.3.	ANALIZA SWOT.....	104
4.7.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY GLEB	104
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	105
4.8.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	105
4.8.2.	OPIS STANU OBECNEGO.....	108
4.8.2.1.	Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie powiatu pszczyńskiego ..	108
4.8.2.2.	Odpady z sektora przemysłowego.....	111
4.8.2.3.	Wyroby zawierające azbest na terenie powiatu pszczyńskiego	111
4.8.3.	ANALIZA SWOT.....	113
4.8.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW.....	113
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM TAKŻE LEŚNE	115
4.9.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	115
4.9.2.	OPIS STANU OBECNEGO.....	119
4.9.2.1.	Formy ochrony przyrody na terenie powiatu	119
4.9.2.2.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	121
4.9.3.	ANALIZA SWOT.....	124
4.9.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH.....	124
4.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	127
4.10.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	127
4.10.2.	OPIS STANU OBECNEGO	127
4.10.3.	ANALIZA SWOT	129
4.10.4	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	129
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	131
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	131
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA.....	133

5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	133
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA.....	134
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	136
6.1.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	136
6.2.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	142
6.3.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	143
6.4.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ HAŁASEM	147
6.5.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM.....	149
6.6.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	149
6.7.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	151
6.8.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	152
6.9.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	152
6.10.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA WODAMI	153
6.11.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI.....	158
6.12.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	158
6.13.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	161
6.14.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	163
6.15.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH.....	165
6.16.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH.....	166
6.17.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH.	167
6.18.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE GLEB	168
6.19.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GLEB	170
6.20.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GLEB.....	171
6.21.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW	172
6.22.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW.....	174
6.23.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW.....	175
6.24.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH.....	177
6.25.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH.....	182
6.26.	HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH W TYM TAKŻE LEŚNYCH	183
6.27.	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI.....	186
6.28.	HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI... ..	187

6.29. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI.....	188
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	189
8. MONITORING PROGRAMU	191
9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	192

SPIS TABEL

TABELA 1 RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2019 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024 ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	13
TABELA 2 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA LATA 2023-2026 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030”	14
TABELA 3 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	28
TABELA 5 ŚREDNIOROCZNE STĘŻENIE DWUTLENKU AZOTU NA STACJI W GOCZAŁKOWICACH-ZDRÓJ PRZY UL. PARKOWEJ W LATACH 2020-2022	29
TABELA 6 ŚREDNIOROCZNE STĘŻENIE OZONU NA STACJI W GOCZAŁKOWICACH-ZDRÓJ PRZY UL. PARKOWEJ W LATACH 2020-2022	30
TABELA 8 ŚREDNIOROCZNE STĘŻENIE PYŁU PM10 NA STACJI W GOCZAŁKOWICACH-ZDRÓJ PRZY UL. PARKOWEJ W LATACH 2020-2022	30
TABELA 9 SIEĆ GAZOWA NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO WG STANU NA 31.12.2021 ROK.....	34
TABELA 10 DOKUMENTY PLANISTYCZNE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINACH NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	37
TABELA 11 WIELKOŚĆ EMISJI ANALIZOWANYCH ZANIECZYSZCZEŃ W STREFIE ŚLĄSKIEJ W 2021 R. W SEKTORZE TRANSPORTU DROGOWEGO.....	39
TABELA 12 AKTYWNE POJAZDY NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO W LATACH 2019-2021	39
TABELA 13 INSTALACJE OZE W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	44
TABELA 14 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KLIMATU AKUSTYCZNEGO	51
TABELA 15 WYNIKI POMIARÓW HAŁASU DROGOWEGO WYKONANEGO W ROKU 2021 NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO, ZGODNIE ZE STRATEGICZNĄ MAPĄ HAŁASU WYKONANĄ NA ZLECENIE ZDW W KATOWICACH	55
TABELA 16 WYNIKI POMIARÓW HAŁASU DROGOWEGO WYKONANEGO W 2021 ROKU NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO ZGODNIE Z BAZĄ HAŁAS	56
TABELA 17 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	60
TABELA 18 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POWODZIĄ	69
TABELA 19 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	74
TABELA 20 ZESTAWIENIE PUNKTÓW BADAWCZYCH WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	75
TABELA 21 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	84
TABELA 22 CHARAKTERYSTYKA AGLOMERACJI NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	92
TABELA 23 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH.....	96
TABELA 24 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB ...	100
TABELA 25 POWIERZCHNIA GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH I ICH PRZEZNACZENIE NA PODSTAWIE PSR Z 2010 I 2020 ROKU (POWIAT PSZCZYŃSKI)	100
TABELA 26 ZESTAWIENIE REALIZACJI PAKIETÓW ROLNO-ŚRODOWISKOWYCH I ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNYCH W LATACH 2020-2022 NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	103
TABELA 27 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI.....	107
TABELA 28 ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W GMINACH POWIATU PSZCZYŃSKIEGO (MG)	112
TABELA 29 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I ZASOBÓW LEŚNYCH	118
TABELA 30 POWIERZCHNIOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	119
TABELA 31 LICZBOWE ZESTAWIENIE POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	121
TABELA 32 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI	127
TABELA 33 DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	190

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1 LOKALIZACJA POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU PSZCZYŃSKIEGO.....	19
RYSUNEK 3 ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM10 NA STACJI W GOCZAŁKOWICACH-ZDRÓJ PRZY UL. PARKOWEJ W LATACH 2020-2022 (µG/M ³)	30
RYSUNEK 4 EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH I PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO W LATACH 2019-2021 [MG/ROK]	32

RYSUNEK 5 EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DWUTLENKU SIARKI, TLENKÓW AZOTU I TLENKU WĘGLA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO W LATACH 2019-2021 [Mg/ROK]	33
RYSUNEK 6 LICZBA KOTŁÓW NA TERENIE GMIN POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA KONIEC 2022 ROKU.....	37
RYSUNEK 7 ŚREDNIE ROCZNE NASŁONECZNIENIE W POLSCE.....	40
RYSUNEK 8 MAPA STREF ENERGETYCZNYCH WIATRU W POLSCE.....	40
RYSUNEK 9 MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA OBSZARZE POLSKI	41
RYSUNEK 10 MAPA ROZKŁADU TEMPERATURY NA GŁĘBOKOŚCI 2 KM	42
RYSUNEK 11 LICZBA POJAZDÓW SILNIKOWYCH NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO W LATACH 2020-2021	52
RYSUNEK 12 LICZBA MIESZKAŃCÓW POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NARAŻONYCH NA HAŁAS KOMUNIKACYJNYCH	54
RYSUNEK 13 LOKALIZACJA ANALIZOWANEGO ODCINKA LINII KOLEJOWEJ NR 139.....	57
RYSUNEK 14 WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	71
RYSUNEK 15 GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH (GZWP) W REJONIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	74
RYSUNEK 16 OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	77
RYSUNEK 17 ROZKŁAD PRZESTRZENNY OSTROŚCI SUSZY ATMOSFERYCZNEJ (WARTOŚCI SPI) NA TERENIE KRAJU W CZERWCU 2019 ROKU	78
RYSUNEK 18 DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA KONIEC 2022 ROKU (KM) .	85
RYSUNEK 19 LICZBA PRZYŁĄCZY WODOCIĄGOWYCH NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA KONIEC 2022 ROKU (SZT.).....	86
RYSUNEK 20 DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA KONIEC 2022 ROKU (KM)	88
RYSUNEK 21 LICZBA PRZYŁĄCZY KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA KONIEC 2022 ROKU (SZT.).....	89
RYSUNEK 22 ILOŚĆ ŚCIEKÓW OCZYSZCZONYCH BIOLOGICZNIE ORAZ Z PODWYŻSZONYM USUWANIEM BIOGENÓW W LATACH 2018-2021 (DAM ³)	91
RYSUNEK 23 ILOŚĆ ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO W LATACH 2018-2021 (Mg)	109
RYSUNEK 24 ILOŚĆ ZEBRANYCH SELEKTYWNE ODPADÓW NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO W LATACH 2018-2021 (Mg).....	110
RYSUNEK 25 ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W GMINACH POWIATU PSZCZYŃSKIEGO (Mg)	112
RYSUNEK 26 FORMY OCHRONY PRZYRODY W REJONIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	121

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ARiMR		Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
CEEB	-	Centralna Baza Emisyjności Budynków
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOS	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
JCWP	-	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWpd	-	Jednolite Części Wód Podziemnych
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
OSCHR	-	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIORIN	-	Powiatowy Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
POŚ	-	Program Ochrony Środowiska
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
PZDR	-	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SODR	-	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
SUW	-	stacja uzdatniania wody
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WIORIN	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa

WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
UPUL	-	uproszczony plan urządzenia lasu
PDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

---

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania niniejszego dokumentu jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), gdzie zgodnie z art. 17 „organ wykonawczy powiatu sporządza powiatowy program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

„Program ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Powiecie Pszczyńskim.

W 2015 roku (z aktualizacją w 2017 i 2020 roku) nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska, która obecnie jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Niniejszy „Program ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” jest kolejnym opracowaniem tego rodzaju dla powiatu pszczyńskiego i obejmuje lata 2023-2026 z perspektywą do 2030.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), stanowią, iż „projekty, polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [...] wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”. Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zakresu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu należy opracować Prognozę oraz poddać ją opinii właściwych organów. W przypadku przedmiotowego Programu uzgodniono zakres strategicznej oceny oraz opracowano Prognozę.

W trakcie procedur opracowywania Programu Powiat Pszczyński zapewnił możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.).

Interesariusze, w tym służby i inspekcje działające na terenie powiatu zostali włączeni w prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu. Na etapie zbierania danych i materiałów do wykonania dokumentacji wszystkie wydziały zajmujące się szeroko pojętą ochroną środowiska oraz inne jednostki zostały poproszone o sprecyzowanie planów i projektów, jakie będą realizowane na terenie powiatu w okresie 2023-2030. Jednocześnie już na etapie opracowywania projektu Programu zostały wyznaczone osoby w Starostwie Powiatowym w Pszczyńcu w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska do koordynacji i stałej współpracy z Wykonawcą Programu.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Śląskiego, a następnie uchwaleniu przez Radę Powiatu Pszczyńskiego.

Z wykonania Programu Starosta będzie w dalszym ciągu, co dwa lata sporządzać raporty

i przedstawiać je Radzie Powiatu oraz przekazywać do organu wykonawczego Województwa Śląskiego.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„Program ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku (zaktualizowanych w 2017 i 2020 roku). Aktualnie obowiązujące wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne samorządu powiatowego oraz zadania monitorowane. Zadania monitorowane to zadania realizowane przez jednostki realizujące zadania środowiskowe na terenie powiatu, ale bez zaangażowania finansowego Powiatu.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z poszczególnych wydziałów Starostwa Powiatowego w Pszczynie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie powiatu w tym między innymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Zarządu Dróg Wojewódzkich, Nadleśnictwa, Wód Polskich, a także wszystkich gmin należących do powiatu i większych podmiotów gospodarczych,
- przeprowadzenie odstępiania od przeprowadzenia SOOŚ (Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko),
- analiza dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- ocena realizacji dotychczasowego powiatowego programu ochrony środowiska,
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiska na obszarze powiatu. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz infrastruktury ochrony środowiska na koniec 2022 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania wiarygodnych danych wykorzystano stan na koniec 2021 r.,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Istotą celów jest ich spójność z Polityką Ekologiczną Państwa 2030 oraz wojewódzkim POŚ,
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji Programu w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” Ministerstwa Środowiska (z 2015 roku oraz aktualizacja w 2017 i 2020 roku) niniejszy dokument zawiera takie elementy jak:

- Informacje o spójności Programu z dokumentami wyższego szczebla,
- Charakterystykę powiatu pszczyńskiego
- Ocenę stanu środowiska w zakresie:
  - Ochrony klimatu i jakości powietrza,
  - Zagrożeń hałasem,
  - Pól elektromagnetycznych,
  - Gospodarowania wodami,
  - Gospodarki wodno – ściekowej,
  - Zasobów geologicznych,
  - Gleb,
  - Gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów,
  - Zasobów przyrodniczych w tym leśnych,
  - Zagrożeń poważnymi awariami.
- Zagadnienia horyzontalne,

- Cele Programu ochrony środowiska oraz kierunki działań i interwencji proekologicznych,
- Harmonogram realizacji zadań Powiatu Pszczyńskiego i monitorowanych wraz z ich finansowaniem,
- System realizacji programu ochrony środowiska,
- Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Kierunki interwencji w niniejszym Programie zostały zaczerpnięte wprost z Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 i są one spójne z kierunkami interwencji określonymi przez Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

W poniższej tabeli przedstawiono relacje kierunków interwencji w obydwu dokumentach.

Tabela 1 Relacja kierunków interwencji określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Kierunki interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Powietrze atmosferyczne
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Zasoby wodne Gospodarka wodno – ściekowa
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym
Zarządzenie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Ochrona przyrody
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarki odpadami
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby surowców naturalnych
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Zagadnienia horyzontalne (ujęto adaptacje do zmian klimatu, edukacje oraz monitoring i kontrole)
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Promieniowanie elektromagnetyczne Hałas Tereny przemysłowe

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie odpowiadają i są spójne z kierunkami Polityki ekologicznej państwa 2030.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa Prawo Geodezyjne i Kartograficzne,
- Ustawa Prawo Budowlane,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- Ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych.

Istotnym elementem prognozowania działań systemowych jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego.

Podczas tworzenia Programu brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele Programu
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych,

	użytkownikom systemu transportowego.	9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	• Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, • Rozwój obszarów miejskich.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

		Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	1. Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, 2. Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, 3. Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, 4. Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, 5. Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, 6. Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do wymogów art. 5.2. Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu, Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Program Ochrony Powietrza dla Województwa śląskiego	Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.	• Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie; • Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości); • Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym; • Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych; • Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego; • Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza; • Prowadzenie edukacji ekologicznej - działanie wskazane w harmonogramie; • Prowadzenie działań kontrolnych - działanie wskazane w harmonogramie; • Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"	Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniac B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	Cel Powietrze atmosferyczne, Cel Zasoby wodne, Cel Gospodarka odpadami, Cel Ochrona przyrody, Cel Zasoby surowców naturalnych, Cel Tereny przemysłowe, Cel Hałas,	• Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, • Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,

	Cel Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące, Cel Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym, Cel Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	• System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, • Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii, • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, • Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, • Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, • Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, • Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015 wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli

Cele i kierunki działań przedstawione w powyższej tabeli zawierają się w celach i kierunkach działań zapisanych w niniejszym „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030”.

3. Ogólna charakterystyka powiatu

Powiat pszczyński położony jest w południowej części województwa śląskiego. Graniczy z 8 powiatami: od zachodu z miastami na prawach powiatu Jastrzębie-Zdrój oraz Żory, od północy z powiatem mikołowskim oraz bierudzko-lędzińskim a także z miastem na prawach powiatu Tychy, od wschodu z powiatem oświęcimskim, zaś od południa z powiatem bielskim i cieszyńskim.

Powiat pszczyński tworzy sześć gmin, w tym pięć gmin wiejskich:

- Gmina Goczałkowice-Zdrój,
- Gmina Kobiór,
- Gmina Miedźna,
- Gmina Pawłowice,
- Gmina Suszec

oraz miejsko-wiejska Gmina Pszczyna

Powiat pszczyński należy do Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Terytorialnie leży w Subregionie Centralnym, w podregionie tyskim.

Rysunek 1 Lokalizacja poszczególnych gmin powiatu pszczyńskiego

Źródło: www.gminy.pl [dostęp 10.01.2023 r.]

Powierzchnia powiatu pszczyńskiego wynosi 471,37 km², co stanowi 3,8% całkowitej powierzchni województwa śląskiego.

Powiat pszczyński cechuje korzystny układ lokalizacji – w sąsiedztwie aglomeracji katowickiej i województwa małopolskiego, w niedalekiej odległości przejścia granicznego w Cieszynie, a także dwóch pasm górskich – Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego oraz dużych miast jak Katowice, Bielsko-Biała, Tychy, Oświęcim, Jastrzębie-Zdrój czy

Żory. Przez teren powiatu pszczyńskiego przebiegają drogowe trakty komunikacyjne, ważne dla południowej i zachodniej części województwa śląskiego – Droga Krajowa nr 1 oraz Droga Krajowa nr 81. Ponadto duże znaczenie komunikacyjne mają drogi wojewódzkie: DW nr 933 Oświęcim – Wodzisław Śląski, DW nr 935 Pszczyna – Rybnik, DW nr 938 Pawłowice – Cieszyn, DW nr 939 Pszczyna – Strumień, DW nr 931 Pszczyna – Bieruń oraz DW nr 928 Kobiór – Mikołów. W trakcie realizacji pozostaje trasa S1, przebiegająca na obszarze gminy Miedźna (węzeł Wola). S1 to droga ekspresowa, która połączy Autostradę A1 w Pyrzowicach z granicą ze Słowacją w Zwardoniu. Droga pozwoli odciążyć ruch w powiecie, podniesie jego atrakcyjność turystyczną oraz inwestycyjną. Ponadto przez Pszczynę, Kobiór, Goczałkowice-Zdrój przebiega ważna magistrala kolejowa, łącząca Katowice z Bielskiem-Białą i dalej przez Zwardoń prowadząca na Słowację, a przez Zebrzydowice - do Czech.

Powiat pszczyński znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego, o czym świadczy mieszanie się mas powietrza pochodzenia kontynentalnego i oceanicznego. Najczęściej nad obszar powiatu dochodzą masy znad Atlantyku, które są przyczyną małych amplitud temperatur w ciągu roku i sporadycznego występowania długich i mroźnych zim.

Powiat pszczyński usytuowany jest na terenie pagórkowatym, wykształconym z lodowcowych pokładów morenowych, wzniesiony na wysokości 200-300 m. n.p.m. oraz terenie wyżynnym i nizinnym. Powiat w części północno-zachodniej leży w obrębie Płaskowyżu Rybnickiego, w części centralnej i południowej w obrębie Równiny Pszczyńskiej, w części południowej w obrębie doliny Górnej Wisły oraz Podgórze Wilamowickiego.

Ziemie powiatu pszczyńskiego charakteryzuje bogactwo przyrodnicze. Teren wyróżnia duży udział funkcji rolniczej, duża lesistość, otwarte łąki i pola, dostęp do licznych zbiorników wodnych i surowców naturalnych. Okoliczności przyrody sprzyjają aktywnej rekreacji oraz rozwojowi turystyki aktywnej.

Powiat pszczyński pełen lasów uznawany jest za zielone płuca Śląska. Na terenie powiatu swą siedzibę ma nadleśnictwo Kobiór, którego zasadniczą część stanowią Lasy Pszczyńskie, niekiedy dzielone na Lasy Kobiórskie (część zachodnia) i Lasy Pszczyńskie (część wschodnia, dawniej Dolne Lasy Pszczyńskie). Nadleśnictwa Kobiór jest jednym z największych nadleśnictw w RDLP Katowice.

Przez teren powiatu przepływa rzeka Pszczynka, wraz z dopływami: rzeką Dokawą i Korzeńcem. Pszczynka stanowi lewy dopływ Wisły, która przebiega przez południową część powiatu. Największym zbiornikiem tu występującym jest Jezioro Goczałkowickie, o powierzchni 32 km². Jest to zbiornik powstały na rzece Wiśle, pełniący funkcję zaporową (ochrona przeciwpowodziowa), a także turystyczno-rekreacyjną. Dodatkowo stanowi źródło zaopatrzenia w wodę części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

Na koniec 2021 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu pszczyńskiego wynosiła 1 023,59 ha, co stanowiło 2,17% powierzchni powiatu (dane z GUS). Największym udziałem obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odznaczały się gminy Pszczyna (744,55 ha), Suszec (256,30 ha) oraz Miedźna (22,74 ha). Formami ochrony przyrody na terenie powiatu pszczyńskiego są: parki krajobrazowe (1), rezerwaty przyrody (2), obszary Natura 2000 (3), użytek ekologiczny (1) oraz 28 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Powiat pszczyński na koniec 2021 roku liczył 110 958 mieszkańców, z czego 51,03% stanowią kobiety, a 48,97% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 7,53%. 21,5% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym, 60,2% w wieku produkcyjnym, a 18,3% w wieku poprodukcyjnym.

Na koniec grudnia 2021 roku według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze powiatu pszczyńskiego zarejestrowanych było 12 803 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 9 715 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

4.1.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długookresowy do 2024 roku zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO		
Kontynuowanie zadań z zakresu podniesienia jakości powietrza przy zmniejszeniu zużycia energii, a także promowanie odnawialnych źródeł energii		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Prowadzenie działań energooszczędnych realizowanych w budynkach znajdujących się na terenie Powiatu Pszczyńskiego	Powiat Pszczyński W latach 2020-2022 Powiat realizował szereg zadań związanych z modernizacją obiektów oświatowych związanych z uruchamianiem nowych pracowni (między innymi cukierniczej, programowania, komputerowej). W ramach tych zadań zostało również wymienione oświetlenie na energooszczędne, łącznie wymieniono 116 lamp za kwotę 65 321,00 zł. W ramach zadania związanego z modernizacją boiska przy POSIR zostały wymienione 24 lampy za kwotę 56 088,00 zł. WFOŚiGW w Katowicach W 2022 roku 493 właściciele nieruchomości zlokalizowanych na terenie powiatu pszczyńskiego podpisało umowy z WFOŚiGW w Katowicach w ramach programu Czyste Powietrze. W ramach tych umów wymieniono i zamontowano: • 309 szt. kotłów gazowych, • 15 szt. kotłów na węgiel spełniających wymogi programu, • 15 szt. kotłów na pellet drzewny, • 78 szt. pomp ciepła, • 1 system ogrzewania elektrycznego, • 66 szt. mikroinstalacji fotowoltaicznych. Ponadto zakupiono i wymieniono stolarkę zewnętrzną w 165 nieruchomościach. Gmina Kobiór W latach 2020-2021 w ramach realizacji zadania udzielono dofinansowania na wymianę kotłów węglowych (poniżej V klasy). Zrealizowano 100 inwestycji, w ramach których zainstalowano: 3 pompy ciepła, 3 kotły elektryczne oraz 94 kotły gazowe. W 2020 roku przeprowadzono termomodernizację budynku komunalnego przy ul. Tuwima 32. W latach 2020-2022 w ramach realizacji PONE zrealizowano łącznie 200 inwestycji wspomagających mieszkańców (np. wymiana kotłów, montaż instalacji solarnych). Gmina Goczałkowice-Zdrój W ramach programu ograniczenia niskiej emisji w 2020 roku zlikwidowano 90 kotłów opalanych paliwem stałym, wymieniono stare piece gazowe w 20 budynkach, docieplono ściany w 10 budynkach, docieplono dachy w 10 budynkach, wymieniono stolarkę okienną w 10 budynkach. W 2021 roku zlikwidowano 58 kotłów opalanych paliwem stałym, zmodernizowano 18 kotłowni gazowych, docieplono ściany w 20 budynkach, docieplono dachy w 20 budynkach oraz wymieniono stolarkę okienną w 31 budynkach.	309 szt. kotłów gazowych, 15 szt. kotłów na węgiel spełniających wymogi programu, 15 szt. kotłów na pellet drzewny, 78 szt. pomp ciepła, 1 system ogrzewania elektrycznego, 66 szt. mikroinstalacji fotowoltaicznych zamontowanych w 2022 roku w ramach programu Czyste Powietrze termomodernizacja 7 budynków użyteczności publicznej

	Do dnia 31.12.2022 r. w ramach PONE zrealizowano 707 inwestycji (391 inwestycji to wymiana ogrzewania z węglowego na gazowe, 91 z gazowego na gazowe, 59 z węglowego na węglowe, 65 wymiana okien, 46 na docieplenie ścian i 55 na docieplenie dachu). Łączna kwota zawartych umów: 11 338 100,43zł, w tym kwota dofinansowania ze środków gminy oraz WFOŚiGW: 6 337 942,81zł. W okresie objętym sprawozdaniem, w 2022 roku Gmina Goczałkowice-Zdrój przeprowadziła działania termomodernizacyjne na budynku z mieszkaniami komunalnymi zlokalizowanym przy ul. Szkolnej 70 w Goczałkowicach-Zdroju. Gmina Miedźna Gmina Miedźna od roku 2018 realizuje Program ograniczenia niskiej emisji. Na dzień 31 grudnia 2022 r. zrealizowano 504 inwestycje polegające na wymianie starych nieekologicznych źródeł na nowe węglowe klasy V oraz kotły gazowe. Ponadto w 2022 r rozpoczęto termomodernizację budynku w Woli przy ul. Szkolnej 27 oraz w Grzawie przy ul. Księża 4. Zakończenie robót planowane jest w 2023 r. Gmina Pawłowice W latach 2020-2022 na terenie gminy zlikwidowano łącznie 556 kotłów węglowych zasypowych, a w ich miejsce zostało zamontowanych: 336 kotłów gazowych, 144 kotłów węglowych V klasy z automatycznym dozowaniem paliwa, 30 kotłów na biomasę V klasy z automatycznym dozowaniem paliwa, 43 pomp ciepła i 3 kotły elektryczne. Całkowita kwota dotacji wyniosła 3 884 718,00 zł. W 2022 r. Rada Gminy Pawłowice uchwaliła uchwałę nr XXXIX/389/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r, w sprawie udzielenia dotacji do inwestycji służących ochronie powietrza związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie gminy Pawłowice. Będzie ona realizowana przez kolejne lata poprzez wymianę w danym roku budżetowym minimum 100 kotłów na paliwa stałe niespełniających wymogów 5 klasy wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:2012. Ponadto w 2022 roku zakończono następujące inwestycje dotyczące termomodernizacji budynków użyteczności publicznej: • termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Osiedlu Pawłowice przy ul. Górniczej 14, • budowa kotłowni gazowej w budynku Szkoły Podstawowej w Pielgrzymowicach, • budowa kotłowni gazowej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krzyżowicach, • wymiana części okien w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Osiedle Pawłowice, • wymiana kotła na kocioł węglowy – ekoprojekt w budynku komunalnych w Warszawicach przy ul. Pszczyńskiej 5. Gmina Pszczyna W 2020 r. w ramach II etapu PONE łącznie zmodernizowano 43 szt. źródeł ciepła: wymieniono drzwi i okna w 45 budynkach, docieplono strop nad ostatnią kondygnacją/stropodachu/dachu w 21 budynkach, docieplono ściany zewnętrzne w 28 budynkach. W 2021 roku w ramach III etapu gminnego Programu Ograniczania Niskiej Emisji łącznie zmodernizowano 273 szt. źródeł ciepła, wymieniono okna i/lub drzwi w 36 budynkach, docieplono strop/stropodach w 20 budynkach oraz docieplono ściany w 10 budynkach. Program Priorytetowy „Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach”. W ramach	

	którego można było uzyskać dofinansowanie do wymiany nieefektywnego źródła ciepła w budynku wielorodzinnym. W programie tym mieszkańcy złożyli 28 wniosków. W 2021 r. odbył się nabór do II etapu programu, ponadto zostały przeprowadzone audyty energetyczne w budynkach zakwalifikowanych do etapu I. W 2022 roku trwały procedury wyłonienia wykonawców – zakończenie prac planowane jest w 2023 roku. Zrealizowano projekt "Słoneczna Gmina Pszczyna - ETAP I" obejmujący działania związane z budową infrastruktury służącej do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Pszczyna. Projekt zakładał montaż ok. 400 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy elektrycznej 1,364 MW. Głównym celem projektu było zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych a w konsekwencji redukcja niskiej emisji - głównego problemu środowiskowego Gminy Pszczyna. Celem projektu było również podniesienie poziomu bezpieczeństwa energetycznego na obszarze projektu poprzez budowę rozproszonych źródeł wytwórczych. Od 8 lutego 2021 r. w ramach działalności Referatu ds. Jakości Powietrza Mieszkańcy Gminy Pszczyna mogą otrzymać pomoc w procesie składania wniosku i uzyskaniu dofinansowania w ramach programu „Czyste Powietrze”. W ramach termomodernizacji budynków realizowano dwa programy: • w latach 2020-2021 – „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych w Gminie Pszczyna” . Przedmiot projektu obejmował: kompleksową termomodernizację 4 budynków administrowanych przez Administrację Zasobów Komunalnych w Pszczynie tj. 3 budynków w Pszczynie przy ulicach: Kopernika 12, Wodzisławskiej 5-7, Staromiejskiej 39 oraz 1 budynku w Łące przy ulicy Tysiąclecia 1. • w latach 2021-2023 – „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych w Gminie Pszczyna - etap II”. W ramach projektu przewidziane są działania termomodernizacyjne w 16 budynkach komunalnych: Budynek nr 1 Pszczyna, ul. Dobrawy 1A/A, Budynek nr 2 Pszczyna, ul. Dobrawy 1A/B, Budynek nr 3 Pszczyna, ul. Dobrawy 1A/C, Budynek nr 4 Pszczyna, ul. Hallera 52B, Budynek nr 5 Pszczyna, ul. Hallera 52A, Budynek nr 6 Pszczyna, ul. Szeloweic 7, Budynek nr 7 Pszczyna, ul. Kopernika 23, Budynek nr 8 Pszczyna, ul. Kopernika 50, Budynek nr 9 Pszczyna, ul. Kopernika 50A, Budynek nr 10 Pszczyna, ul. Kopernika 29, Budynek nr 11 Pszczyna, ul. Kopernika 31, Budynek nr 12 Pszczyna, ul. Chrobrego 8 (elewacja od podwórka), Budynek nr 13 Pszczyna, ul. Chrobrego 10 (elewacja od podwórka), Budynek nr 14 Wisła Mała, ul. Nad Jeziozem 18, Budynek nr 15 Pszczyna, ul. Sokoła 2, Budynek nr 16 Pszczyna, ul. Bielska 3. Gmina Suszec W latach 2020-2022 w ramach realizacji zadania wykonano termomodernizację Remizo-Swietlicy w Rudziczce oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej w Szkole Podstawowej w Kobielicach.	
Wymiana oświetlenia na energooszczędne w budynkach i wzdłuż ciągów	Powiat Pszczyński W latach 2020-2022 nie realizowano zadania.	montaż 1 707 szt. oprav

komunikacyjnych oraz na terenach jednostek	Gmina Kobiór W ramach realizacji zadania w 2020 roku wybudowano jedną linię oświetleniową przy ul. Orlej (wzdłuż Korzeńca) składającą się z 11 punktów oświetleniowych typu LED. W 2021 roku zrealizowano projekt pod nazwą „Montaż instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego w Kobiórze”, który był dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. Projekt obejmował wymianę 230 sodowych opraw oświetleniowych na oprawy typu LED. Gmina Miedźna W ramach realizacji zadania w 2021 roku wymieniono 406 słupów na aluminiowe oraz 466 opraw oświetleniowych ze źródłami światła typu LED na oświetleniu gminnym zlokalizowanym w Woli. Ponadto poczyniono starania o zawarcie umowy ze spółką Tauron na wymianę opraw oświetleniowych na LED, na słupach zlokalizowanych na terenie gminy Miedźna należących do tej spółki. Gmina Pawłowice W 2021 roku dokonano modernizacji 1 039 punktów oświetlenia ulicznego. Gmina Pszczyna W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 wykonano: • rozbudowę oświetlenia ul. Sybiraków, • rozbudowę oświetlenia ul. Studzinickiej, • budowę oświetlenia chodnika od ul. Bratków do alei parkowej. W 2022 roku wymieniono prawie 1 000 szt. opraw oświetleniowych na typu LED. Prowadzono także działania w zakresie wymiany oświetlenia w placówkach oświatowych.	oświetleniowych typu LED
Monitorowanie zapisów wydawanych pozwoleń na emisję gazów i pyłów do powietrza	Powiat Pszczyński W 2020 roku Starosta Pszczyński: • przeprowadził 1 analizę pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do przetwórstwa produktów spożywczych z surowych produktów pochodzenia zwierzęcego, o zdolności produkcyjnej ponad 75 ton wyrobów gotowych na dobę, w związku z opublikowaniem 4 grudnia 2019 roku Decyzji Wykonawczej Komisji, ustanawiającej konkluzje BAT dla przemysłu spożywczego, produkcji napojów i mleczarskiego, • wydał 6 decyzji dot. pozwoleń na emisję gazów i pyłów do powietrza, • wydał 3 zaświadczenia dla prowadzących instalacje spalające paliwa stałe, • przeprowadził 3 postępowania dotyczące weryfikacji planów metodyki monitorowania instalacji posiadających zezwolenia na emisję gazów cieplarnianych. W 2021 roku Starosta Pszczyński wydał: • 1 pozwolenie zintegrowane, • 1 decyzję wygaszającą pozwolenie zintegrowane, • 1 postanowienie uzgadniające zmianę pozwolenia zintegrowanego, • 4 zaświadczenia dla prowadzących instalacje spalające paliwa stałe, • 1 pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, • 4 decyzje zmieniające pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, • 2 decyzje o cofnięciu pozwoleń,	9 pozwoleń na emisję gazów i pyłów do powietrza 7 zaświadczeń dla prowadzących instalacje spalania paliw

	• 1 decyzję o umorzeniu postępowania jako bezprzedmiotowe. W 2022 roku Starosta Pszczyński: • 2 pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.	
Termomodernizacja budynków będących w zarządzie Powiatu (wymiana ogrzewania, modernizacja kotłowni, ocieplenie budynków)	Powiat Pszczyński W okresie 2020-2021 nie prowadzono termomodernizacji budynków należących do Powiatu Pszczyńskiego. W roku 2021 została podpisana umowa na przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych w budynku basenu przy Powiatowym Zespole Szkół nr 2 im. K. Miarki w Pszczynie przy ul. Szymanowskiego 12. Zakończenie prac planowane jest na 2023 rok.	prace termomodernizacyjne w 1 budynku użyteczności publicznej
Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych na terenie Powiatu (kolektory słoneczne, pompy ciepła, geotermia, biomasa)	Powiat Pszczyński W ramach przebudowy ul. Rodzinnej w Kobiórze wykonano oznakowanie aktywne na przejściu dla pieszych oraz zamontowano wyświetlacz prędkości rzeczywistej, które zasilane jest solarnie. W 2022 roku powiat przystąpił do realizacji projektu „Budowa instalacji fotowoltaicznej na budynkach Powiatowego Zarządu Dróg w Pszczynie”. Projekt ma na celu budowę instalacji fotowoltaicznej składającej się z paneli fotowoltaicznych na dachu budynku biurowego oraz garażowego. Napięcie stałe wytworzone przez panele zostanie przetworzone na napięcie przemiennie o parametrach sieci odbiorczej przez parę inwerterów. Maksymalna łączna moc projektowanej instalacji słonecznej wynosić będzie 20,00 kWp. Projekt realizowany w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego. Całkowita wartość projektu wyniesie 3 526 421,87 zł. Planowane zakończenie w 2023 roku. Gmina Kobiór W ramach realizacji zadania w 2020 roku wybudowano instalację fotowoltaiczną na oczyszczalni ścieków "Wschód" wraz z niezbędną infrastrukturą z dofinansowaniem z Metropolitalnego Funduszu Antysmogowego. Gmina Miedźna W ramach realizacji zadania w 2021 roku wykonano instalację fotowoltaiczną o mocy 20,02 kW wraz z niezbędnymi urządzeniami i okablowaniem na budynku LKS Sokół w Woli. W 2022 roku wykonano instalację fotowoltaiczną w Szkole Podstawowej nr 1 o mocy 49,95 kWp. Gmina Pawłowice W ramach realizacji zadania w 2020 roku wykonano projekt budowy instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w gminie Pawłowice. Instalacje powstały na Centrum Kultury w Pawłowicach oraz Osiedlowym Domu Kultury, Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II i Szkole Podstawowej Nr 2 w Osiedlu Pawłowicach. Cztery instalacje fotowoltaiczne typu on-grid o łącznej mocy 171,925 kWp będą produkować energię elektryczną zasilającą instalacje elektryczne poszczególnych budynków. Gmina Pszczyna Przeprowadzony w 2021 roku program „Słoneczna Gmina Pszczyna” obejmował działania związane z budową infrastruktury służącej do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Pszczyna. Gmina Pszczyna pozyskała na ten cel prawie 4 mln zł. Projekt objął 400 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy elektrycznej 1,364 MW.	

Budowa dróg rowerowych, które poprowadzą do centrum przesiadkowego w kierunku każdej z gmin powiatu pszczyńskiego	Powiat Pszczyński Budowa centrum przesiadkowego została zrealizowana w latach poprzedzających okres raportowania. W ramach inwestycji wybudowano obiekt do obsługi pasażerów z poczekalnią, pomieszczeniami do kierowania ruchem, ogólnodostępnymi toaletami i pokojem dla rodziców z dzieckiem. Z dworca kolejowego został tutaj przeniesiony powiatowy punkt informacji turystycznej. Przy budynku znajduje się wiata przystankowa z sześcioma stanowiskami, z których odjeżdżać będą autobusy 14 linii - powiatowych, gminnych, komercyjnych, a także dalekobieżnej do Zakopanego. Łącznie każdego roboczego dnia z obiektu przy ul. Sokoła odjeżdżać będzie 178 autobusów oraz po kilkadziesiąt w weekendy i dni wolne od nauki. Dla linii powiatowych działa system dynamicznej informacji pasażerskiej - na tablicach wyświetlany jest faktyczny, a nie planowany czas przyjazdu autobusu. Przy centrum przesiadkowym wybudowano także parking dla rowerów na 180 miejsc, niemal 200 miejsc parkingowych dla samochodów, w tym osiem dla osób z niepełnosprawnościami oraz nowy, siedmiostanowiskowy postój taksówek. Gruntownie przebudowany został układ drogowy w rejonie ulic Sokoła, Plac Dworcowy i Kościuszki. Przebudowano instalacje, ulice oraz chodniki, powstały nowe ciągi pieszo-rowerowe i pieszo-jezdne. Województwo Śląskie i Gmina Pszczyna W 2021 roku rozpoczęto prace budowlane w ramach zadania „Budowa ścieżek rowerowych w ciągu dróg wojewódzkich 931, 933 i 939 w Pszczynie”.	
Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych	Powiat Pszczyński W ramach realizacji zadania w latach 2020-2022 prowadzono następujące działania edukacyjne: • przekazywanie informacji o złej jakości powietrza przez powiatowe centrum zarządzania kryzysowego jednostkom ujętym w PDK w programie Ochrony Powietrza, • powiat na stronie internetowej umieszcza informacje o złej jakości powietrza i skutkach zdrowotnych dla mieszkańców, • w ramach prowadzonej kampanii edukacyjnej dotyczącej problemu Smogu utrzymujemy 3 EkoSłupki AirSensor (Pszczyna: przy PZS Nr 2, ul. Szymanowskiego 12, przy budynku Starostwa Powiatowego – 3-go Maja 10 i przy POSiR, ul. Zamenhoffa 5). EkoSłupki zostały zainstalowane w tych miejscach roku 2019. Sygnalizują jakość powietrza (m.in. PM1, PM2,5, PM10) z pomocą oświetlenia LED które w zależności od wyniku pomiaru przybiera barwę zgodną z Polskim Indekssem Jakości Powietrza przyjętym przez GIOŚ, • warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży „Kolorowy świat bez smogu” • warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez nauczycieli w kołach młodego plastyka POPP oraz realizacja powiatowych warsztatów plastycznych związanych z obchodami Dnia czystego Powietrza w SP1 w Goczałkowicach-Zdroju, • wykonanie materiałów informacyjnych przypominających o terminach wymiany starych kotłów (uchwała antysmogowa), • zlecenie wykonania opracowania w formie prezentacji do zamieszczenia na naszej stronie internetowej n/t „Wpływ zanieczyszczenia powietrza na układ	

	oddechowy”, autor: prof. Tadeusz M. Zielonka, • prowadzenie przez POPP Ekowarsztatów w ramach poszerzania wrażliwości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży. Gmina Kobiór W latach 2020-2022 zagadnienie związane z ochroną środowiska były realizowane w ramach lekcji wychowawczych, biologii, przyrody, plastyki oraz edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, a także poprzez: • udział w szkolnych i przedszkolnych konkursach o tematyce ekologicznej, • informowanie o konieczności wymiany kotłów i uchwale antysmogowej w ramach prowadzonych kontroli, ulotki i informacje na stronach internetowych gminy oraz w wydawanym przez gminę biuletynie informacyjnym dostępne są materiały dotyczące zwalczania niskiej emisji oraz dostępnych form dofinansowania, • pomoc mieszkańcom w dostępie do programu Czyste powietrze, • monitorowanie jakości powietrza oraz przekazywanie informacji o stanie powietrza w formie piktogramów i zaznajamianie dzieci Szkoły i przedszkola z symbolami, • użytkowanie 3 czujników jakości powietrza z udostępnieniem publicznym danych na stronie internetowej oraz aplikacji, • w Szkole i Przedszkolu pogadanki na temat znaczenia czystego powietrza dla człowieka, szkodliwości palenia śmieci, • informacja o jakości powietrza poprzez czujnik z diodą świetlną (kolory), • Klub zdrowego przedszkolaka z modułem Czyste Powietrze. Gmina Goczałkowice-Zdrój W latach 2020-2022 na terenie gminy przeprowadzono następujące akcje ekologiczne: • Goczałkowice zapraszają jerzyki (zakup budek lęgowych dla jerzyków na gminne budynki, warsztaty nt. jerzyków w Szkole Podstawowej nr 1), • Wymień stary kocioł. Zadbaj o jakość powietrza (broszury informacyjne dla mieszkańców oraz banery na terenie gminy pokazujące, że zbliża się termin wymiany starych kotłów), • Mieszkańcu! Są możliwości. Skorzystaj z nich (plakaty na terenie gminy pokazujące, jakie wsparcie mogą uzyskać mieszkańcy, by ograniczyć niską emisję pochodzącą z domowych pieców), • Chcemy czystego powietrza (w Goczałkowicach na dwa tygodnie dostępna była instalacja w formie płuc, jej celem było pokazanie, jak powietrze, którym oddychamy niszczy nasze płuca, odbył się też happening ekologiczny z udziałem dzieci i młodzieży), • Konkursy i akcje ekologiczne w Szkole Podstawowej nr 1, Publicznym Przedszkolu nr 1 i Publicznym Przedszkolu nr 2. Gmina Miedźna W latach 2020-2022 Gmina Miedźna w ramach akcji ekologicznych realizowała programy które umożliwiają uzyskanie dofinansowanie do wymiany piecy jak PONE oraz Czyste powietrze gdzie jest możliwe pozyskanie środków na wymianę okien, drzwi, termomodernizację czy mikroinstalację fotowoltaiczną. Ponadto gmina realizuje dopłaty do utylizacji i unieszkodliwienia	

	wyrobów zawierających azbest. W roku 2021 gmina zrealizowała program usuwania folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczych. Gmina Pawłowice W 2022 roku w ramach akcji ekologicznych przeprowadzono/ sporządzono: - artykuły w lokalnej gazecie "Racje Gminne", poświęcone ochronie środowiska, w tym ochronie powietrza, niskiej emisji, OZE, gospodarce odpadami, itp., - działania informacyjne i edukacyjne związane z realizacją Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w roku 2022, - konkurs ekologiczny Eko Draka dla Przedszkolaka, - kampania edukacyjna: "Budowanie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży gminy Pawłowice". Działania obejmowały szkoły i przedszkola, w ramach których prowadzone były prelekcje i prezentacje dotyczące ochrony środowiska, zakup stacji do segregowania odpadów, konkurs ekologiczny. Kampania obejmowała 3 073 uczniów i 378 nauczycieli. Gmina Suszec W 2022 roku przeprowadzono konkurs plastyczny „Stop SMOGOWI”.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu pszczyńskiego pozyskanych z Gmin Powiatu Pszczyńskiego a także instytucji realizujących zadania

W zakresie współpracy międzygminnej skutkującej pozytywnym wpływem na stan jakości powietrza należy uznać zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Pszczyna a Gminą Goczałkowice-Zdrój w zakresie kompleksowej usługi użyteczności publicznej pasażerskiego transportu rowerowego II etap. Zawarte porozumienie polega na umożliwieniu wypożyczenia i zwrotu roweru w dowolnej stacji publicznego systemu rowerów w Pszczynie lub Goczałkowicach-Zdroju. Jest kontynuacją I etapu programu realizowanego w latach 2019-2020. W ramach systemu funkcjonuje 6 stacji wypożyczalni rowerów w Pszczynie i 2 w Goczałkowicach – Zdroju.

Tabela 3 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016*	Stan aktualny 2021
1.	Przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10* - klasyfikacja dla strefy, w której leży powiat [wartość docelowa 2030: strefa bez przekroczeń]	przekroczenia	przekroczenia
2.	Stężenie średnioroczne PM10 [poziom dopuszczalny: 40 µg/m ³]	Brak (stacja została uruchomiona w 2019 roku)	Goczałkowice-Zdrój: 26,7 µg/m ³
3.	Liczba dni ze stężeniami dobowymi PM10 wyższymi niż 50 µg/m ³ [dopuszczalna liczba: 35 dni]	Brak (stacja została uruchomiona w 2019 roku)	Goczałkowice-Zdrój: 76 dni
4.	Krajowy Cel Redukcji Narażenia na pył PM2,5** [wartość docelowa 2030: 18 µg/m ³]	przekroczenia	przekroczenia

5.	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży powiat	Klasa C: • PM10, • PM2,5, • ozon	Klasa C: • PM10, • PM2,5, • benzo(a)piren w pyle PM10, • ozon

* stan zaczerpnięty z POŚ, 2016

** zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim”- przekroczenia poziomu 20 µg/m³

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIO

4.1.2. Opis stanu obecnego

4.1.2.1. Jakość powietrza na obszarze powiatu pszczyńskiego

Przeprowadzona ocena jakości powietrza na terenie powiatu pszczyńskiego opiera się na danych pochodzących z „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, Raportu wojewódzkiego za rok 2021” oraz danych z systemu monitoringu jakości powietrza. Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu m.in. o stacje w Goczałkowicach-Zdrój przy ul. Parkowej, gdzie prowadzone są ciągłe automatyczne pomiary emisyjne stężeń tlenków azotu (NO, NO₂, NO_x), ozonu, benzenu oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz PM₁₀.

Dwutlenek siarki (SO₂) to jeden ze składników smogu. Powstaje m.in. podczas spalania paliw zawierających siarkę (np. węgla). W związku z tym wyraźnie zaznacza się korelacja zanieczyszczenia dwutlenkiem siarki z okresem grzewczym – maksymalne stężenia w latach 2020-2022 występowały w miesiącach jesiennych i zimowych. Najwyższe stężenie (14,05 µg/m³) odnotowano w lutym 2020 r., najniższe zaś (2,48 µg/m³) w sierpniu 2020 r.

Dwutlenek azotu (NO₂) ma największe z grupy tlenków azotu negatywne oddziaływanie na człowieka. Jest składnikiem smogu powstającym zwłaszcza na skutek przedostawania się do atmosfery spalin samochodowych. Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego i minimalnego średniego stężenia tlenków azotu.

Średnioroczne wartości stężenia dwutlenku azotu utrzymują się na podobnym poziomie, z tendencją spadkową, jednakże znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego – 40 µg/m³.

Tabela 4 Średnioroczne stężenie dwutlenku azotu na stacji w Goczałkowicach-Zdrój przy ul. Parkowej w latach 2020-2022

Dwutlenek azotu (NO ₂) poziom dopuszczalny: 40 µg/m ³	Średnioroczne stężenie [µg/m ³]		
	2020	2021	2022
Goczałkowice-Zdrój ul. Parkowa	25,4	23,8	11,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na www.powietrze.gios.gov.pl (dostęp 01.03.2023)

Ozon (O₃) utrzymujący się w dolnej części atmosfery (troposferze) powstaje z innych zanieczyszczeń w reakcjach chemicznych zachodzących pod wpływem promieniowania słonecznego, dlatego jego największe stężenia obserwowane są w miesiącach wiosennych i letnich. Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego i minimalnego średniego stężenia ozonu.

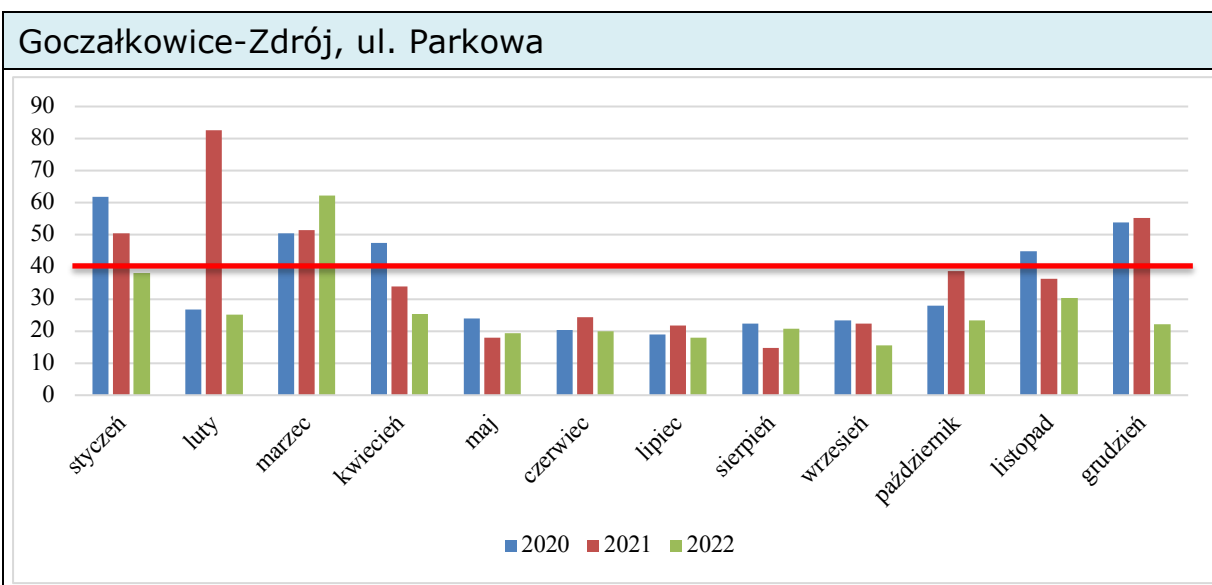
W przypadku ozonu nie ustalono średniorocznego poziomu dopuszczalnego. Biorąc pod uwagę notowane wartości stężenie ozonu uległo znacznemu obniżeniu w 2021 roku, by w 2022 roku wrócić do poziomu porównywalnego do poziomu z 2020 roku.

Tabela 5 Średnioroczne stężenie ozonu na stacji w Goczałkowicach-Zdrój przy ul. Parkowej w latach 2020-2022

Ozon (O ₃)	Średnioroczne stężenie [µg/m ³]		
	2020	2021	2022
Goczałkowice-Zdrój ul. Parkowa	49,6	22,9	53,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na www.powietrze.gios.gov.pl (dostęp 01.03.2023)

Pyły PM₁₀ pochodzenia antropogenicznego powstają głównie w wyniku spalania paliw słabej jakości oraz śmieci. Dlatego też zanieczyszczenie pyłem PM₁₀ jest silnie skorelowane z okresem grzewczym. Najwyższe miesięczne wartości stężenia pyłu PM₁₀ (82,65 µg/m³) odnotowano w lutym 2021 r.

LEGENDA:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 2 Średnie stężenie pyłu PM₁₀ na stacji w Goczałkowicach-Zdrój przy ul. Parkowej w latach 2020-2022 (µg/m³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na www.powietrze.gios.gov.pl (dostęp 01.03.2023)

Poziom dopuszczalny średniorocznej wartości stężenia zanieczyszczenia pyłem PM₁₀ wynosi 40 µg/m³. Wartości dla stacji kształtują się poniżej poziomu dopuszczalnego. Zauważalny jest spadek średniorocznej stężenia w roku 2022 w stosunku do 2020 roku.

Tabela 6 Średnioroczne stężenie pyłu PM₁₀ na stacji w Goczałkowicach-Zdrój przy ul. Parkowej w latach 2020-2022

Pył PM ₁₀ poziom dopuszczalny: 40 µg/m ³	Średnioroczne stężenie [µg/m ³]		
	2020	2021	2022
Goczałkowice-Zdrój, ul. Parkowa	35,7	37,1	26,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na www.powietrze.gios.gov.pl (dostęp 01.03.2023)

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2021 rok wykazała nieco gorszą jakość powietrza niż w roku 2020, ale zaznaczyć należy, iż sezon grzewczy w 2020 roku był wyjątkowo ciepły. W okresie styczeń – marzec 2021 było o wiele chłodniej niż

w analogicznym okresie roku poprzedniego, co przełożyło się na znacznie wyższe stężenia zanieczyszczeń.

W rocznej ocenie powietrza zwrócono uwagę na to, że główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna) z wykorzystaniem pieców na paliwa stałe, często złej jakości, charakteryzujących się niską efektywnością energetyczną i dużą emisją zanieczyszczeń. Znacznie mniejszy wpływ ma emisja przemysłowa i liniowa. Jedynie przekroczenia norm dla ozonu wynikają z oddziaływania naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka.

Zanieczyszczenia pyłem PM10, pyłem PM25 oraz benzo(a)pirenem są silnie związane z emisją pochodzącą ze spalania paliw w gospodarstwach domowych. Dlatego też wyraźnie wyższe niż średnio w roku wartości stężeń tych zanieczyszczeń notowane są w okresie grzewczym. Uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze powiatu pszczyńskiego wpływają na znaczny udział tego rodzaju emisji w ogólnym bilansie zanieczyszczeń powstających na terenie powiatu.

Największym problem w zakresie przekraczania poziomu docelowego i obszaru przekroczeń wciąż jest w województwie śląskim benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10. Problem zanieczyszczenia powietrza pyłami oraz benzo(a)pirenem wymaga podjęcia stanowczych działań. Ograniczenie niskiej emisji na terenie powiatu jest niezbędne dla zachowania zdrowia mieszkańców oraz zachęcenia turystów do przyjazdu. Coraz większa świadomość ekologiczna Polaków wyraża się w chęci mieszkania i odpoczynku w regionach niezanieczyszczonych, o wysokich walorach przyrodniczych. W związku z powyższym powiat powinien wspierać gminy i mieszkańców w dążeniu do podnoszenia efektywności energetycznej budynków oraz ograniczania spalania paliw niskiej jakości.

4.1.2.2. Źródła emisji na terenie powiatu pszczyńskiego

Zanieczyszczenia powietrza pochodzą z czterech podstawowych źródeł:

- emisji przemysłowej – dzięki wprowadzeniu regulacji prawnych (m.in. pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji), opłat za korzystanie ze środowiska oraz zmianom procesów technologicznych ten rodzaj zanieczyszczeń nie stanowi obecnie wielkiego problemu,
- emisji z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związanej z nieefektywnym spalaniem paliw, spalaniem odpadów komunalnych oraz eksploatacją kotłów i pieców niskiej klasy – obecnie największe źródło zanieczyszczeń,
- emisji komunikacyjnej – zależnej od natężenia ruchu drogowego, stanu dróg oraz efektywności spalania paliw – modernizacje dróg, budowa obwodnic oraz coraz ostrzejsze normy dla efektywności układów spalania w pojazdach pozwalają na sukcesywne zmniejszanie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- emisji napływowej – zanieczyszczeń pochodzących z sąsiednich obszarów – niezależne od aktywności podejmowanych na terenie powiatu.

Emisja przemysłowa

Dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Pszczynie wskazują, że na terenie powiatu działa 28 podmiotów posiadających pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, z czego 18 jest na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, 7 tylko na wprowadzanie pyłów do powietrza, zaś 3 tylko na wprowadzanie gazów do powietrza.

Zgodnie z wykazem pozwoleń zintegrowanych prowadzonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, na terenie powiatu pszczyńskiego pozwolenie zintegrowane wydano dla 2 przedsiębiorstw:

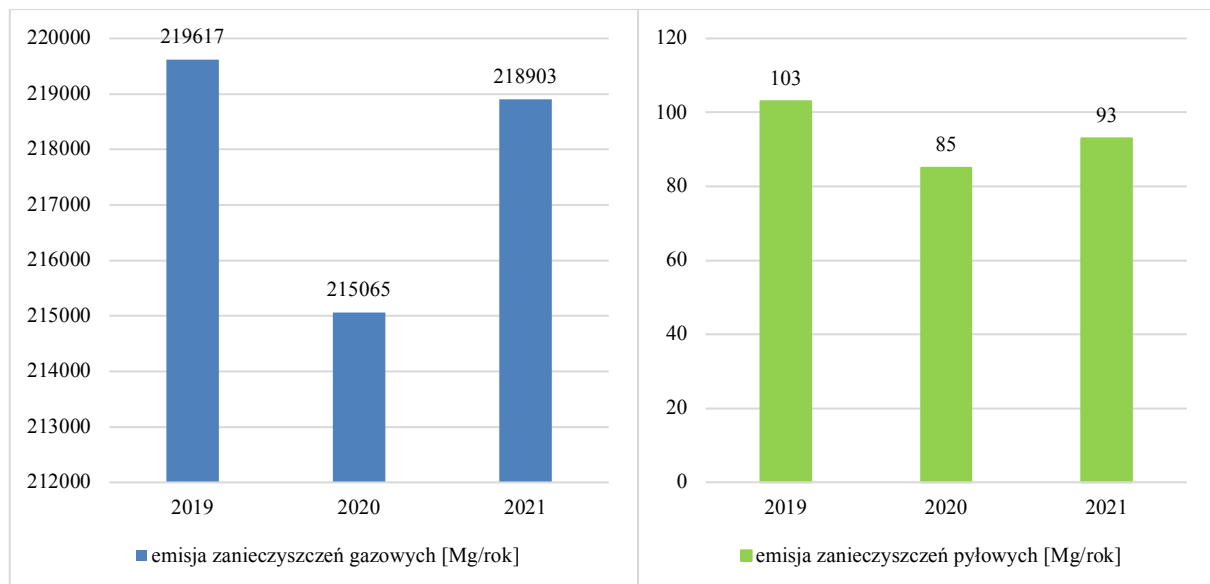
- H&P Sp. z o.o. Odchów i Hodowla Drobiu Spółka komandytowa, 43-211 Czarnków,

- Ferma Drobiu Marcin Kłosek, ul. Orzeszkowej 5, 43-252 Golasowice¹.

Starosta Pszczyński wydał 3 pozwolenia zintegrowane dla podmiotów z terenu powiatu pszczyńskiego. To pozwolenia dla przedsiębiorstw²:

- Gospodarstwo Rolno-Drobiarskie Jan Kurczyk, 43-243 Wisła Mała ul. Pawia 112,
- Zakłady Mięsne Silesia S.A., 40-084 Katowice ul. Opolska 22,
- PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A Oddział „Pniówek”, 43-251 Pniówek ul. Krucza 18.

Zgodnie z danymi GUS w latach 2019-2021 nastąpił spadek emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu pszczyńskiego. Emisja zanieczyszczeń gazowych w 2021 r. spadła o około 0,32% w stosunku do roku 2019, oraz o 6,56% w stosunku do roku 2018. Natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych w analogicznym okresie spadła o 9,71% i 23,77%. Należy zaznaczyć, że emisja zanieczyszczeń gazowych znacznie przewyższa emisję zanieczyszczeń pyłowych. Co więcej, emitowane do atmosfery zanieczyszczenia pyłowe stanowią około 0,6% wytworzonych zanieczyszczeń ogółem. Znaczna część, bo aż 99,4% powstających w zakładach zanieczyszczeń pyłowych została zatrzymana lub zneutralizowana w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń. Brak jest niestety danych dotyczących ilości zatrzymanych lub zneutralizowanych zanieczyszczeń gazowych.

Rysunek 3 Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu pszczyńskiego w latach 2019-2021 [Mg/rok]

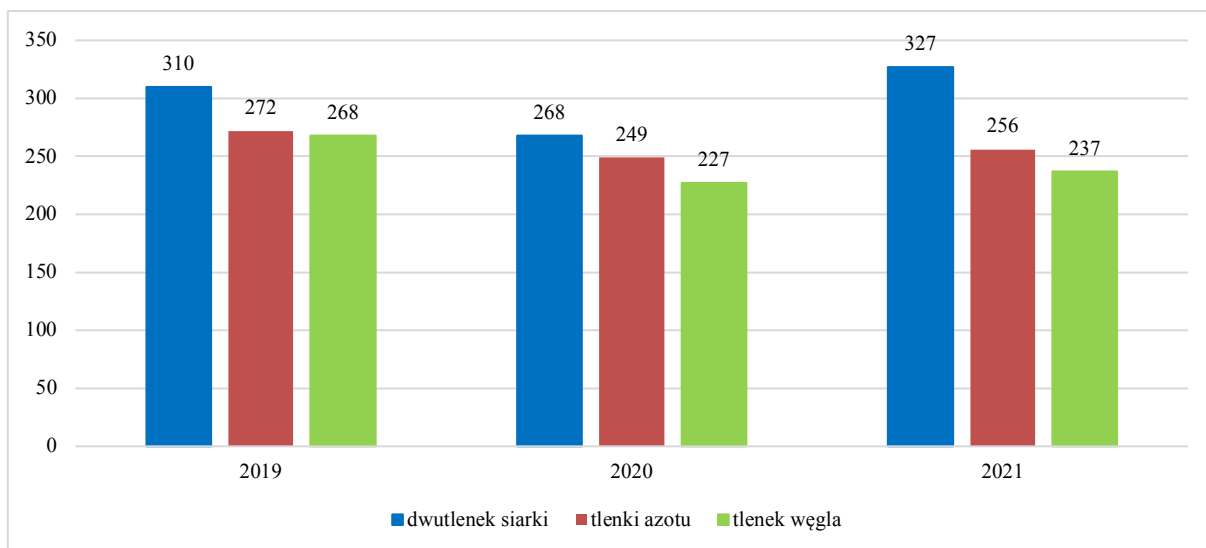
Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL GUS, 2023

Prawie całość zanieczyszczeń gazowych (79,21%) stanowił dwutlenek węgla. Pozostałe monitorowane gazy to dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla.

¹ Pismo z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego znak OE-AD-UI.706.8.2023 z dnia 25 stycznia 2023 roku

² <https://www.bip.powiat.pszczyna.pl/?id=9512&mode=0>

Rysunek 4 Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu pszczyńskiego w latach 2019-2021 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL GUS, 2023

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców, w tym 7 kontroli w zakresie ochrony powietrza. W przypadku 15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

System ciepłowniczy

Potrzeby ciepłe w zakresie centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, technologii obiektów użyteczności publicznej, zakładów wytwórczo-usługowych oraz budownictwa mieszkaniowego pokrywane są na terenie powiatu w większości z małych kotłowni lokalnych oraz indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania. Głównym źródłem ciepła dla tych instalacji jest paliwo stałe i koks. Scentralizowane systemy ciepłownicze występują w gminach: Miedźna, Pawłowice, Pszczyna i Suszec.

Gmina Miedźna

Na terenie gminy Miedźna, w miejscowości Wola zlokalizowany jest Zakład Ciepłowniczy „Czczott” należący do Węglokoks energia NSE Sp. z o.o. Kotłownia jest wyposażona w 3 kotły wodne, WR-5, WR-10, WR-25 o łącznej mocy znamionowej 18,5 MW. Poprzez sieci ciepłownicze, wyprowadzone z głównego wężła ciepłowniczego w kotłowni, realizowane są dostawy ciepła w postaci wody gorącej zarówno do obiektów na terenie kopalni, jak i do osiedli mieszkaniowych, a także obiektów użyteczności publicznej. Długość sieci ciepłowniczej i zewnętrznej instalacji odbiorczej wynosi 17,4 kmb. Aktualnie ciepło dostarczane jest do 68 odbiorców.

W latach 2026-2030 Spółka WE NSE planuje odejść od spalania węgla w ZC „Czczott”.

Gmina Pawłowice

Na obszarze gminy Pawłowice istnieje scentralizowany system zaopatrzenia w energię ciepłą. Za dostawę ciepła w Gminie Pawłowice odpowiada Spółka Energetyczna „Jastrzębie” S.A. Źródłem ciepła dla systemu ciepłowniczego Gminy Pawłowice jest Elektrociepłownia Pniówek. W EC Pniówek zainstalowane są 3 kotły wodne wytwarzające ciepło. Łączna moc cieplna kotłów wodnych wynosi 58,16 MW.

Ponadto istnieją tu układy kogeneracyjne (ciepło+ chłód) 2 x 3,6 MW o łącznej mocy 7,2 MW. Łącznie zainstalowana moc cieplna silników wynosi 14,1 MW. Łączna moc cieplna zainstalowana wynosi 72,26 MW.

Gmina Pszczyna

System ciepłowniczy na terenie gminy miejskiej Pszczyna składa się z 8 lokalnych kotłowni o łącznej mocy zainstalowanej 31,80 MW, w tym:

- 6 kotłowni gazowych niskoparametrowych (K2, K3, K4, K5, Piastowska),
- 1 kotłownia gazowo-olejowa niskoparametrowa (K6),

- 1 kotłownia gazowo-olejowa wysokoparametrowa (K1) wraz z zabudowaną wymiennikownią ciepła, przetwarzającą czynnik grzewczy o parametrach 130/80 na parametry 80/60 i o wydajności 3,15 MW,
- sieci ciepłownicze wysoko i niskoparametrowe o łącznej długości 9 113 mb, w tym kanałowa: 3 291 mb, preizolowana: 5 822 mb).

Na dzień 01.01.2023 r. długość sieci ciepłowniczej eksploatowanej przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o. o. w Pszczynie wynosi 9,36 km, z czego 8,73 km z gminy Pszczyna i 0,63 km w gminie Goczałkowice-Zdrój.

Aktualna liczba odbiorców ciepła wynosi 91, z czego 90 z gminy Pszczyna i 1 z terenu gminy Goczałkowice-Zdrój³.

Gmina Suszec

Na terenie gminy Suszec istnieje sieć ciepłownicza (bloki przy ul. Piaskowej w Suszcu). Administratorem budynków jest: Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa KWK Krupiński przy ul. Piaskowej 19a/6 w Suszcu oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa NOWA przy ul. Wielkopolskiej 5a w Jastrzębiu Zdrój.

System gazowniczy

Do odbiorców zlokalizowanych na obszarze powiatu pszczyńskiego dostarczany jest gaz ziemny wysokometanowy typu E (dawniej GZ-50) o parametrach określonych w PN-C-04753-E. Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej na terenie powiatu jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Gazowniczy w Zabrze Gazownia w Pszczynie (dawniej PSG). W poniższej tabeli przedstawiono informacji dotyczące sieci gazowej wg stanu na dzień 31.12.2021 rok.

Tabela 7 Sieć gazowa na terenie powiatu pszczyńskiego wg stanu na 31.12.2021 rok

Wybrane informacje	2021
Długość czynnej sieci gazowej [m]	1 012 924
Czynne przyłącza do budynków ogółem [szt.]	20 644
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych [szt.]	19 964
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) [szt.]	26 541
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem [szt.]	14 067
Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe [MWh]	258 786,3
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	87 211
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności [%]	78,1

Źródło: BDL, 2023 rok

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie powiatu.

Emisja z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5, a także poziomów docelowych benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględnia charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5,

³ pismo z Przedsiębiorstwa Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. w Pszczynie znak PIK/161/23 z dnia 03.02.2023 r.

benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych,

- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,
- opisu przebiegu konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz z map.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2018, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. programem całkowita emisja pyłu PM10 i PM2,5 oraz B(a)P wymagana do zredukowania do roku 2027 na terenie powiatu wynosi:

- pył PM10 – 341,25 Mg/rok,
- pył PM2,5 – 338,31 Mg/rok,
- B(a)P – 0,192 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2405_ZSO w okresie do 2027 roku wynosi:

- wymagana powierzchnia, na której wymagana jest zmiana sposobu ogrzewania – 76 530 m²,
- szacunkowe koszty – 19 552 000,00 zł.

Obowiązki Starostów Powiatów w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie, wraz z kopiami pozwoleń wydanych w danym roku dla instalacji, których działalność może negatywnie wpływać na jakość powietrza,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów należących do powiatu poprzez termomodernizacje czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza,
- wydawanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza lub pozwoleń zintegrowanych z uwzględnieniem procesu kompensacji emisji na obszarach przekroczeń.

Od 2017 roku na terenie województwa śląskiego obowiązuje Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zwana „uchwałą antysmogową”. Zgodnie z jej zapisami od 1 września 2017 roku na terenie śląska:

- dopuszcza się wyłącznie eksploatacje instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012,
- zabrania się stosowania węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, paliw, w których udział masowy

węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15% oraz biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%.

Niska efektywność energetyczna części budynków jest bardzo istotnym problemem – w wielu budynkach funkcjonują niskosprawne systemy grzewcze, a przegrody budowlane nie są dostatecznie izolowane. Rozwiązaniem jest m.in. wymiana pieców i kotłów. Powiat Pszczyński nie udziela dofinansowań dla gmin i mieszkańców na wymianę kotłów. Dofinansowanie udzielane jest mieszkańcom przez poszczególne gminy prowadzące na swoim terenie programy wymiany kotłów w ramach Planów gospodarki niskoemisyjnej oraz Programów ograniczenia niskiej emisji.

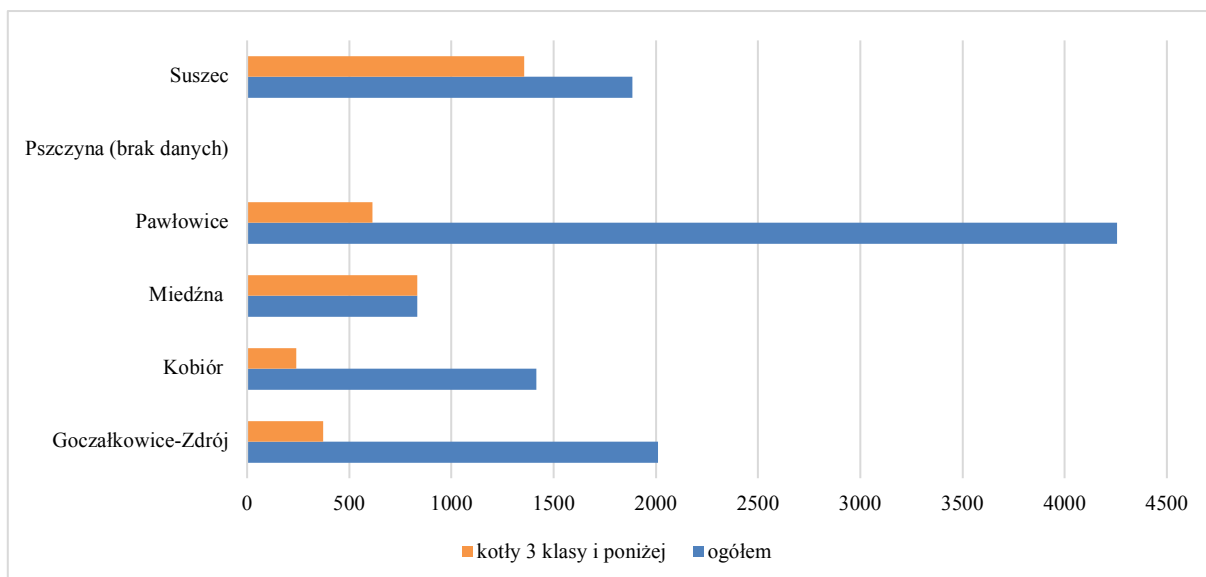
Mieszkańcy korzystali również w programie CZYSTE POWIETRZE, finansowanego przez WFOŚiGW w Katowicach. W ramach dofinansowania WFOŚiGW w 2022 roku zainstalowano łącznie 418 szt. nowych ekologicznych źródeł ciepła. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez WFOŚiGW, wszystkie nowe źródła ciepła zostały zainstalowane na terenie gminy Pszczyna.

Prowadzenie działań w zakresie ograniczania emisji z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych jest najbardziej efektywnym i najszybszym sposobem na ograniczenie powstawania zanieczyszczeń w tym sektorze. Od kilku lat obserwowany jest trend przeprowadzania wymiany kotłów oraz termomodernizacji budynków (docieplenia ścian, wymiany okien). Gminy na terenie powiatu pszczyńskiego przeprowadziły w latach 2020-2022 szereg działań w tym zakresie w budynkach użyteczności publicznej. Według danych otrzymanych z gmin, w tym okresie prowadzono prace termomodernizacyjne na 7 budynkach użyteczności publicznej, w tym w gminie:

- Goczałkowice-Zdrój – 2 szt.,
- Kobiór – 1 szt.,
- Miedźna – 2 szt.,
- Pawłowice – 1 szt.,
- Pszczyna – brak,
- Suszec – 1 szt..

Zgodnie z danymi podanymi z gmin powiatu pszczyńskiego w Centralnej Ewidencji Emisji Budynków (CEEB) na terenie powiatu pszczyńskiego zlokalizowana jest następująca ilość kotłów:

- w gminie Goczałkowice-Zdrój – 2 009 szt. wszystkich kotłów, w tym 373 szt. kotłów o klasie 3 i niższej,
- w gminie Kobiór – 1 414 szt. wszystkich kotłów, w tym 241 szt. kotłów węglowych o klasie 3 i niższej (czyli ilość kotłów do wymiany w perspektywie najbliższych lat),
- w gminie Miedźna – 834 szt. kotłów o klasie 3 i niższej,
- w gminie Pawłowice – 4 256 szt. wszystkich kotłów, w tym 612 szt. kotłów węglowych klasy 3 i poniżej,
- w gminie Pszczyna – brak danych (z uwagi na awarię w systemie CEEB),
- w gminie Suszec – 1 884 szt. wszystkich kotłów, w tym 1 021 szt. kotłów klasy 3 i poniżej.

Rysunek 5 Liczba kotłów na terenie gmin powiatu pszczyńskiego na koniec 2022 roku

Źródło: opracowanie na podstawie danych bazy CEEB

Prowadzenie działań związanych z ochroną powietrza opiera się na różnych dokumentach planistycznych. Poniższa tabela przedstawia zestawienie posiadanych przez gminy dokumentów:

- Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE),
- Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN),
- Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Tabela 8 Dokumenty planistyczne w zakresie ochrony środowiska w gminach na terenie powiatu pszczyńskiego

Lp.	Gmina	Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE)	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
1.	Goczałkowice-Zdrój	Przyjęty w 2018 roku	Przyjęty w 2016 roku	Przyjęty w 2012 roku
2.	Kobiór	Przyjęty w 2020 roku	Przyjęty w 2017 roku	Brak danych
3.	Miedźna	Brak danych	Przyjęty w 2015 roku	Przyjęty w 2016 roku
4.	Pawłowice	Przyjęty na lata 2018-2019	Przyjęty w 2016 roku	Przyjęty w 2021 roku
5.	Pszczyna	Przyjęty w 2017 roku (obowiązywał do 2022 roku)	Przyjęty w 2016 roku	Przyjęty w 2020 roku
6.	Suszec	brak	Przyjęty w 2016 roku	Przyjęty w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez gminy powiatu pszczyńskiego

Program zintegrowany LIFE

Do Programu przyspieszającego wdrażanie Programu ochrony powietrza należy Program zintegrowany LIFE. Z programu LIFE finansowane są innowacyjne projekty w zakresie ochrony środowiska w Europie, a projekty zintegrowane są nowym sztandarowym instrumentem wspierania realizacji strategii poprawy jakości środowiska na dużym obszarze.

„Śląskie. Przywracamy błękit” to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Jego Liderem jest Województwo Śląskie. Ponadto w program zaangażowanych jest 80 samorządów gminnych województwa śląskiego oraz Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Instytut

Chemicznej Przeróbki Węgla, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny, Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością. Cały program opiewa na kwotę 76 mln zł. Oprócz środków z programu LIFE w wysokości 45 mln zł, z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 26 mln, wartość tę uzupełniają środki własne samorządów i te, pochodzące z budżetu województwa śląskiego. Okres jego realizacji to 1 stycznia 2022 roku – 31 grudnia 2027 roku.

W ramach projektu przeszkolona zostanie grupa koordynatorów, tzw. Ekodoradców, którzy (zgodnie zapisami Programu Ochrony Powietrza) będą służyć pomocą w doborze nowych źródeł ciepła, tłumaczyć procedury administracyjne związane z wymianą kotła i pozyskaniem dofinansowania na ten cel, wspomagać mieszkańców w pozyskiwaniu i rozliczaniu środków na wymianę kotłów.

Analiza danych zawartych w planach gospodarki niskoemisyjnej gmin powiatu pszczyńskiego pozwala stwierdzić, że w strukturze paliw wykorzystywanych do celów grzewczych w budynkach jednorodzinnych dominuje węgiel kamienny. Spalanie węgla kamiennego powoduje powstawanie toksycznych wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (których przedstawicielem jest m.in. benzo(a)piren), dioksyn i furanów, metali ciężkich i pyłów (m.in. PM10, PM 2,5). Pył PM10 przenika do górnych dróg oddechowych i płuc, a pył PM 2,5 może przenikać także do krwi. Zanieczyszczenia te są szczególnie niebezpieczne ze względu na koncentracje na poziomie przygruntowym, przez co mieszkańcy są narażeni na wdychanie ich, a w konsekwencji na choroby układu oddechowego i krążenia. Co więcej, oddziaływanie emisji pochodzącej z sektora komunalno-bytowego ma charakter obszarowy – szczególnie w obszarach o dużej gęstości zaludnienia.

Odrębnym problemem jest spalanie odpadów. Spalanie lub współspalanie tworzyw sztucznych, gumy itp. powoduje ponad stukrotny wzrost emisji dioksyn. Substancje te powodują choroby skóry, wątroby, układu kostnego oraz znacząco obniżają sprawność układu odpornościowego.

Z informacji przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Pszczynie wynika, że zgłaszane przez mieszkańców uciążliwości dotyczą głównie takich aspektów środowiskowych jak hałas i spalanie odpadów. Zgłaszane są one zazwyczaj przez portal Ekointerwencja lub bezpośrednio do organu. Organ podejmuje kontrole i w uzasadnionych przypadkach podejmuje postępowania administracyjne w sprawie (np.: wydaje decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu) lub przekazuje sprawy do innych organów ochrony środowiska odpowiedzialnych za kontrole podmiotów gospodarczych (inspekcja ochrony środowiska, marszałek).

Emisja komunikacyjna

Na terenach miejskich oraz wzdłuż dróg komunikacyjnych znaczący udział w całkowitej emisji ma emisja związana z ruchem pojazdów. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Tlenki azotu są natomiast emitowane w wyniku spalania paliwa. Emisja pyłu PM10 i PM2,5 w transporcie zależy od emisji spalin w 30 – 40% - zanieczyszczenia te powstają głównie poprzez ścieranie opon, nawierzchni i klocków hamulcowych oraz unos z powierzchni jezdni.⁴

Ze względu na zaostrzenie norm emisji spalin EURO prognozowany jest spadek emisji NO_x, który jednak bilansowany będzie przez stale rosnącą liczbę pojazdów poruszających się po drogach.

W poniższych tabelach przedstawiono bilans wielkości emisji dla wybranych zanieczyszczeń na obszarze strefy śląskiej.

⁴ Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ

Tabela 9 Wielkość emisji analizowanych zanieczyszczeń w strefie śląskiej w 2021 r. w sektorze transportu drogowego

Zanieczyszczenie		PM10	PM2,5	B(a)P	NO _x	SO _x
Strefa śląska (w tym powiat pszczyński)	kg/rok	570 049	450 740	10	9 955 569	20 341

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2021”

W „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2021” nie zamieszczono danych odnośnie emisji komunikacyjnej wyłącznie dla powiatu pszczyńskiego. Biorąc pod uwagę specyfikę strefy śląskiej i powiatu pszczyńskiego, proporcje udziału poszczególnych zanieczyszczeń w ogóle emisji będą zbliżone.

Liczba aktywnych pojazdów na terenie powiatu wzrasta z roku na rok. Najliczniejszą grupę stanowią samochody osobowe, a kolejno ciężarowe oraz motocykle. Należy zauważyć, że w przeciągu trzech lat nastąpił wzrost ilości pojazdów w tych kategoriach o około 4%.

Tabela 10 Aktywne pojazdy na terenie powiatu pszczyńskiego w latach 2019-2021

Aktywne pojazdy	2019	2020	2021
osobowe	69 722	70 803	72 377
ciężarowe	8 473	8 537	8 786
motocykle	4 030	4 179	4 428
autobusy	251	257	234

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL,2023

Wg danych GUS (BDL) latach 2019-2021 na terenie powiatu pszczyńskiego wybudowano 28,4 km dróg rowerowych. Łączna długość dróg rowerowych na dzień 31.12.2021 r. wyniosła 43,8 km, z czego 18,9 km dróg będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego, 13,4 km – starostwa powiatowego oraz 11,5 km pod zarządem gmin powiatu pszczyńskiego.

Emisja napływowa

Lokalizacja powiatu oraz uwarunkowania przyrodnicze (dominacja wiatrów południowo-zachodnich, południowych oraz zachodnich) sprawiają, że zanieczyszczenia napływają z obszarów sąsiadujących od strony południowej i zachodniej, w tym z Republiki Czeskiej. Dynamika warunków pogodowych sprawia, że wielkość emisji napływowej jest trudna do oszacowania.

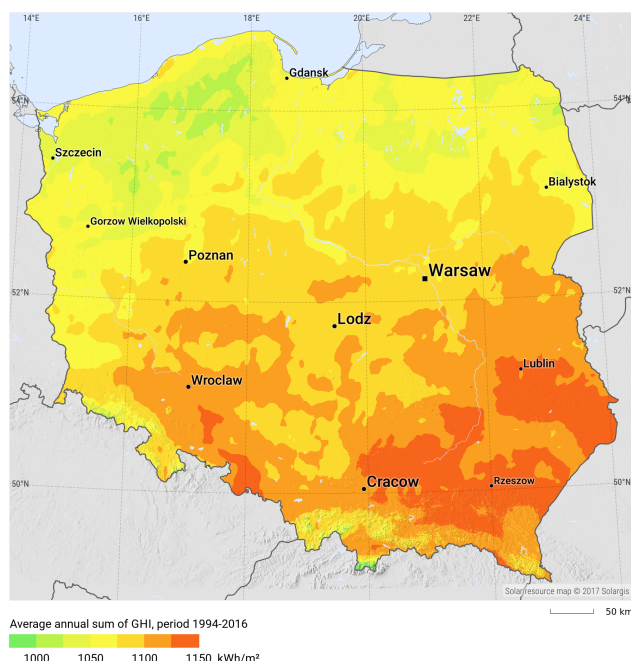
Ograniczenie tego rodzaju emisji możliwe jest dzięki ścisłej współpracy w ramach regionu – wspólnym działaniom, opracowaniom planistycznym, przyjmowanym rozwiązaniom.

4.1.2.3. Warunki wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Konwencjonalne źródła energii stosowane do zaspokajania potrzeb energetycznych mają alternatywę – są nią źródła odnawialne: słońce, wiatr, woda, Ziemia oraz biomasa. Możliwości wykorzystania poszczególnych źródeł zależą od warunków naturalnych panujących na obszarze powiatu (wyjątkiem jest biomasa).

Energia słońca

Najważniejszym czynnikiem warunkującym korzystanie z energii słonecznej jest nasłonecznienie. Energia bezpośredniego promieniowania słonecznego może zostać wykorzystana w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej w panelach fotowoltaicznych oraz energii cieplnej w kolektorach słonecznych. Średnia roczna suma nasłonecznienia na obszarze powiatu pszczyńskiego waha się w przedziale 1 100 – 1 150 kWh/m². Warunki z powodzeniem pozwalają na wykorzystanie energii słonecznej.

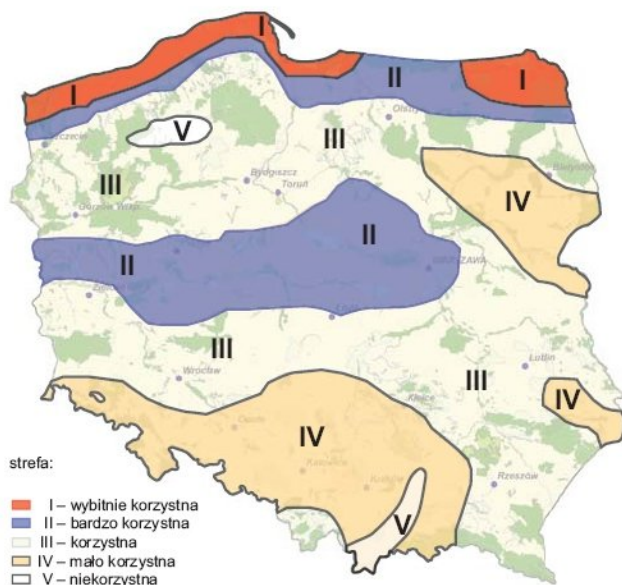

Rysunek 6 Średnie roczne nasłonecznienie w Polsce

Źródło: Global Solar Atlas 2.0, 2019

Energia wiatru

Dla oceny potencjału energii wiatru najważniejszym czynnikiem jest uśredniona prędkość wiatru. Biorąc pod uwagę podział na strefy energetyczne wiatru warunki na terenie powiatu pszczyńskiego można ocenić, jako niekorzystne i mało korzystne (Rysunek 7). Dla strefy IV – mało korzystnej, energia wiatru na wysokości 10 m zawiera się w przedziale 250-500 kWh/(m²/rok), natomiast na wysokości 30 m 500-750 kWh/(m²/rok).

Rysunek 7 Mapa stref energetycznych wiatru w Polsce

Źródło: Lorenc H., 1996

Zasoby energii wiatrowej silnie zależą od lokalnych warunków ukształtowania terenu – w związku z tym dla celów inwestycyjnych niezbędne jest wykonanie specjalistycznej analizy.

Energia wodna

W celu oszacowania potencjału energetycznego rzek, najistotniejsze znaczenie mają dwa czynniki, tj. spadek koryta rzeki oraz przepływy wody. Polska jest krajem nizinnym, o stosunkowo małych opadach i dużej przepuszczalności gruntów, co znacznie ogranicza zasoby energetyczne rzek. Ponadto rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów energetycznych są ograniczone m.in. przez sprawność urządzeń, istniejące warunki terenowe (np. zabudowa), bezzwrotny pobór wody dla celów nieenergetycznych, konieczność zapewnienia minimalnego przepływu wody w korycie rzeki poza elektrownią. Powyższe ograniczenia powodują zmniejszenie potencjału teoretycznego, a wynik końcowy określany jest jako potencjał techniczny.

W Polsce potencjał wodno-energetyczny jest nierównomiernie rozłożony na terenie kraju. Przeważająca jego część, bo aż około 68 % występuje w dorzeczu Wisły, z tego aż połowa to potencjał odcinka dolnej Wisły od ujścia Pilicy do morza; zaledwie 17,6 % w dorzeczu Odry; około 2,1 % rzeki Przymorza oraz Warmii i Mazur niezwiązane z dorzeczem Wisły oraz 12,5% mała energetyka. Do rzek o dużym potencjale energetycznym zalicza się Wisłę, Dunajec, San, Bug oraz Odrę, Bóbr i Wartę.

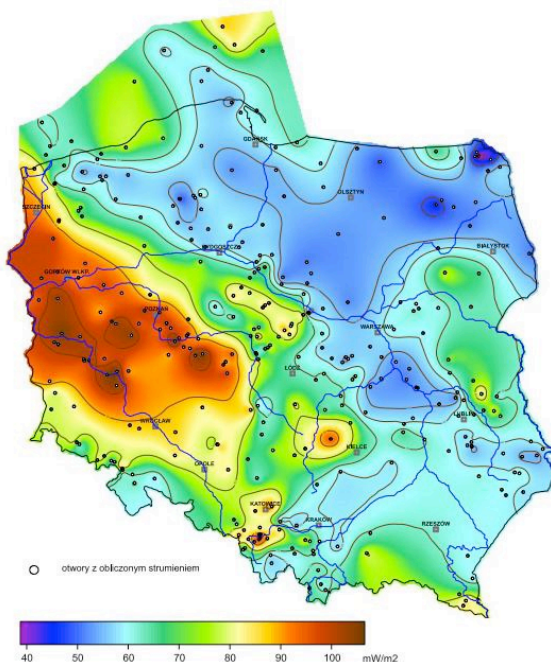
Największa koncentracja istniejących elektrowni wodnych średniej i dużej mocy w Polsce jest na zachodzie i południu kraju; najsłabsze zagęszczenie – w Polsce centralnej, a na wschodzie kraju praktycznie nie występują. Najkorzystniejsze pod względem małych elektrowni wodnych (MEW) są rejony południowe Polski (podgórskie), zaś ze względu na istniejącą zabudowę hydrotechniczną także zachodnie i północne.

Energia Ziemi (geotermalna)

Energia geotermalna to energia ciepła skał, wody i gruntu. Wykorzystanie energii geotermalnej w eksploatacji bezpośredniej uzależnione jest od występujących na danym obszarze struktur geologicznych. W zależności od głębokości wykorzystania ciepła wyróżniamy:

- geotermię głęboką – wykorzystującą energię ciepłą pochodzącą z wnętrza Ziemi,
- geotermię płytką – wykorzystującą energię ciepłą gruntu do 100 m p.p.t.

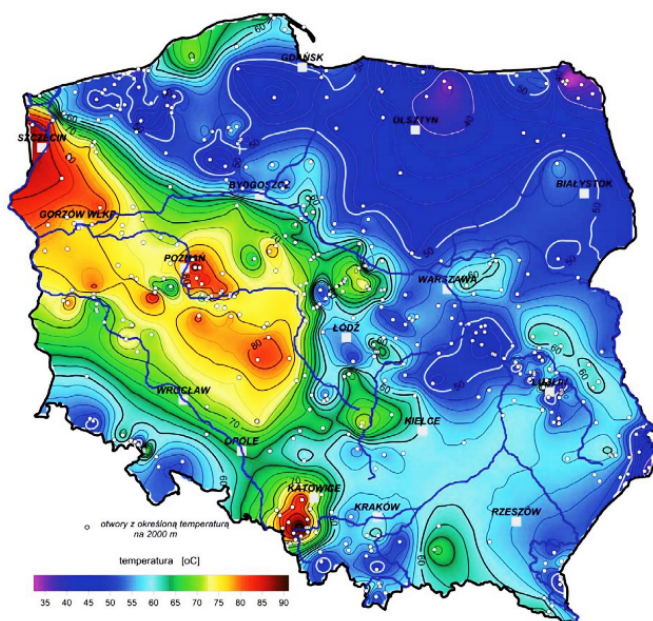
Ocena potencjału geotermii głębokiej związana jest z warunkami termicznymi – strumieniem ciepłym i temperaturą panującą na danej głębokości. Teren powiatu pszczyńskiego cechuje gęstość strumienia ciepłego na poziomie ok. 60 – 70 mW/m².

Rysunek 8 Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: Szewczyk J., Giętka D., 2009, [za:] Wójcicki A., Sowizdzał A., Bujakowski W., 2013

Temperatura na głębokości 2 km (typowa głębokość, do której sięga geotermia w Polsce), podobnie jak gęstość strumienia ciepłego, wzrasta z południa na północ. W południowej części powiatu przyjmuje wartości ok. 55-65°C.

Rysunek 9 Mapa rozkładu temperatury na głębokości 2 km

Źródło: Szewczyk J., 2010, [za:] Wójcicki A., Sowiżdżał A., Bujakowski W., 2013

Wykorzystanie geotermii głębokiej na terenie powiatu wymaga szczegółowych analiz, uwzględniających lokalne uwarunkowania geologiczne oraz rachunek ekonomiczny.

W geotermii płytkiej źródłem ciepła jest grunt, który posiada dużą zdolność do akumulacji ciepła, dzięki czemu jego temperatura utrzymuje się przez cały rok mniej więcej na tym samym poziomie. Do wykorzystania tych zasobów używane są pompy ciepła. Instalacje wykonywane są w małej skali – m.in. na potrzeby ogrzewania budynków jednorodzinnych, budynków użyteczności publicznej.

Pompa ciepła wykorzystując np. energię elektryczną przekazuje ciepło z dolnego źródła (najczęściej gruntu, wody lub powietrza) do źródła górnego (ogrzewane pomieszczenia). Przesył energii cieplnej związany jest z przemianami termodynamicznymi zachodzącymi w obiegu zamkniętym pompy ciepła. Współczynnik efektywności pomp ciepła zawiera się zazwyczaj w przedziale 3 – 4,5. Wykorzystanie pomp ciepła pozwala więc za zdecydowane ograniczenie zużycia energii ze źródeł konwencjonalnych. Połączenie systemu ogrzewania za pomocą pompy ciepła i paneli fotowoltaicznych daje jeszcze lepszy efekt ekologiczny.

Opłacalność instalacji pompy ciepła zależy od indywidualnych parametrów ogrzewanego obiektu – w szczególności zapotrzebowania na energię budynku. Wprowadzanie ogrzewania za pomocą pomp ciepła jest najbardziej opłacalne w budynkach o zminimalizowanych stratach ciepła.

Energia biomasy

Biomasa to ulegająca biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa i związanych działów przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, a także ulegająca biodegradacji część odpadów przemysłowych i miejskich (np. osady ściekowe). Biomasa może być bezpośrednio spalana lub wykorzystywana do produkcji biogazu.

Jednym ze źródeł energetycznych biomasy użytkowanych w kotłach jest słoma. To „dojrzałe lub wysuszone źdźbła roślin zbożowych”, a także wysuszone rośliny strączkowe, len czy rzepak. Charakteryzuje się dużą zawartością suchej masy (około 85%).

W energetyce zastosowanie znajduje słoma wszystkich rodzajów zbóż oraz rzepaku i gryki, natomiast szczególnie cenną jest słoma żytnia, pszena, rzepakowa i gryczana oraz osadki kukurydzy.

Słoma jest wykorzystywana głównie, jako pasza lub podściółka w hodowli zwierząt gospodarskich, zaś do celów energetycznych wykorzystuje się jedynie jej nadwyżki. Wykorzystanie nadwyżek w celach energetycznych pozwala uniknąć ich spalania na polach, chroniąc tym samym stan środowiska naturalnego. W związku z powyższym, w obliczeniach projektowych należy uwzględnić ilość słomy koniecznej do produkcji zwierzęcej. Zapotrzebowanie na słomę jest różne w zależności od gatunku zwierząt.

Na terenie powiatu pod uprawę zbóż oraz rzepaku i rzepiku wykorzystuje się odpowiednio 11 611,3 i 1 711,65 ha. Z upraw tych, uwzględniając zapotrzebowanie poszczególnych hodowlanych gatunków zwierząt na słomę ze zbóż, na terenie powiatu można uzyskać na cele energetyczne 66 614,75 ton słomy. Wartość opałowa słomy wynosi 15 MJ/kg, zatem potencjał energetyczny słomy pochodzącej z produkcji rolnej wyniesie 999 221,25 GJ/rok.

Po uzyskaniu słomy z produkcji rolnej należy poddać ją procesowi peletyzacji w celu zwiększenia udziału suchej masy nawet do 30% w ogólnym bilansie paliwa spalanego w kotłach energetycznych oraz do celów transportowych⁵.

Energia z biogazu

Niewielka biogazownia, zlokalizowana w miejscowości Studzionka, w gminie Pszczyna, pracuje na potrzeby jednego gospodarstwa i jest jednym z dwóch tego rodzaju zakładów w Polsce. Obecnie biogazownia, przetwarza odchody kurze i gnojowicę świńską.

Oczyszczony z siarkowodoru biogaz doprowadzany jest do agregatu kogeneracyjnego i tam przetwarzany na energię. Ubocznym produktem pozostałym w produkcji biogazu jest naturalny nawóz, którym właściciele gospodarstwa zasilają swoje uprawy. Z kolei wyprodukowana energia elektryczna wykorzystywana jest na potrzeby biogazowni i potrzeby własne gospodarstwa, natomiast uzyskiwana równolegle energia cieplna ogrzewa budynek mieszkalny oraz budynki inwentarskie.

Potencjał do wykorzystania energii z biogazu posiadają gminy: Miedźna, Pawłowice, Pszczyna, Suszec.

Wykorzystanie OZE na terenie powiatu pszczyńskiego

Na terenie powiatu pszczyńskiego według stanu na dzień 23.02.2023 r. planowanych do przyłączenia do sieci TAURON Dystrybucja S. A. jest 12 instalacji wytwórczych. Instalacje te będą wytwarzać energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii (OZE). Ich łączna moc zainstalowana wyniesie 21 267,96 kW.

Przyłączonych do sieci TAURON Dystrybucja S.A. obecnie jest 6 instalacji wytwórczych. Wytwarzają one energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii (OZE). Ich moc zainstalowana wynosi 932,804 kW.

Ponadto jest tu zainstalowanych 5 156 mikroinstalacji. Produkowana energia zużywana jest na potrzeby własne obiektów do których została mikroinstalacja przyłączona, a nadwyżka oddawana jest do sieci TAURON Dystrybucja S.A.. Łączna moc zainstalowana mikroinstalacji wynosi 39 140,286 kW.

Na terenie powiatu pszczyńskiego planowane do przyłączenia są 4 instalacje wytwórcze wytwarzające energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem. Łączna moc zainstalowana jednostek wytwórczych 9 499 kW. Do tej pory przyłączone są 4 instalacje wytwórcze wytwarzające energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem o łącznej mocy zainstalowanej jednostek wytwórczych 17 250 kW⁶.

Jednostki samorządu terytorialnego w minionych latach dokonały szeregu inwestycji w zakresie OZE w budynkach użyteczności publicznej. Zwraca uwagę duża popularność instalacji fotowoltaicznych. Zestawienie instalacji zawiera tabela poniżej.

⁵ źródło: na podstawie danych z „Małej Encyklopedii Rolniczej”

⁶ pismo Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach nr TD/OGL/OMR/2023-02-23/0000001 z dnia 23.02.2023 r.

Tabela 11 Instalacje OZE w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu pszczyńskiego

Lp.	Gmina	Miejsce	Instalacje OZE
1.	Goczałkowice-Zdrój	brak	brak
2.	Kobiór	Oczyszczalnia ścieków	Instalacje fotowoltaiczne
		Budynek szkoły	Instalacja solarna
		Budynek sali gimnastycznej	Instalacja solarna
3.	Miedźna	Kryta pływalnia w Woli	Instalacja solarna – 68 szt. kolektorów
		Budynek LKS Sokół w Woli	Instalacja fotowoltaiczna o mocy 20,02 kWp
		Szkoła Podstawowa nr 1 w Woli	Instalacja fotowoltaiczna o mocy 49,95 kWp
		Instalacje solarne w szkołach i przedszkolach	
4.	Pawłowice	Szkoła Podstawowa w Pielgrzymowicach	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
		Szkoła Podstawowa nr 1 w Pawłowicach	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
		Urząd Gminy w Pawłowicach	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
		Centrum Kultury w Pawłowicach	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
		Osiedlowy Dom Kultury w Osiedle Pawłowice	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
		Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowicach	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
		Zespół Szkół Ogólnokształcących w Pawłowicach	Mikroinstalacja fotowoltaiczna
5.	Pszczyzna	Miejski Zakład Zieleni	40 paneli fotowoltaicznych o mocy 380 Wp każdy
6.	Suszec	Przedszkole w Suszcu przy ul. Szkolnej	Instalacja OZE (brak szczegółowych danych)
		PSZOK w Suszcu przy ul. Piaskowej	Instalacja OZE (brak szczegółowych danych)
		Urząd Gminy Suszec	Instalacja OZE (brak szczegółowych danych)
7.	Powiat Pszczyński	Obiekt PZD oraz Centrum Przesiadkowe	Mikroinstalacja fotowoltaiczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez gminy

Zmniejszająca się w latach 2019-2021 emisja przemysłowa oraz prognozy dalszej redukcji związane z postępowaniem technologicznym i przepisami prawnymi pokazują, że ten rodzaj emisji jest w znacznej mierze kontrolowany. Znacznie poważniejszym problemem jest emisja z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych.

Badania naukowe jednoznacznie wskazują, że narażenie na długotrwałe oddychanie zanieczyszczonym powietrzem zwiększa ryzyko wystąpienia wielu chorób a także przedwczesnych zgonów. Opublikowane w listopadzie 2021 roku badania naukowców z Harvardu dają podstawy sądzić, że zanieczyszczenie powietrza przyczynia się do wzrostu śmiertelności ze względu na COVID-19. Naukowcy wykazali, że wzrost zanieczyszczenia powietrza o jedynie $1\mu\text{g}/\text{m}^3$ $\text{PM}_{2,5}$ wiąże się z 15% wzrostem śmiertelności na COVID-19.

Analiza wykonana w ramach „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” wyraźnie wskazuje na konieczność redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego we wszystkich strefach województwa śląskiego – w tym w strefie śląskiej, do której należy powiat pszczyński. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny stężenia średniorocznego dla pyłu $\text{PM}_{2,5}$ wynosi $20\mu\text{g}/\text{m}^3$ (do końca 2019 r. poziom dopuszczalny wynosił 25

$\mu\text{g}/\text{m}^3$). Zaostrzające się normy jakości powietrza pokazują wagę problemu – zanieczyszczenie powietrza wpływa bowiem znacząco na zdrowie mieszkańców.

W związku z powyższym niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zmniejszenia emisji z sektora komunalno-bytowego. Należy podkreślić, że wymiana nieefektywnych źródeł ciepła jest jednym z najbardziej istotnych czynników przyczyniających się do zmniejszenia emisji. Porównanie wielkości emisji z nieefektywnego, pozaklasowego kotła na węgiel

z kotłem spełniającym wymagania dyrektywy UE pokazuje, że taka zamiana prowadzi do redukcji emisji ok. 96-97% pyłu PM10 i PM2,5 oraz ok. 95% benzo(a)pirenu.

Zmniejszanie emisji pochodzących z sektora transportu powinno przebiegać dwutorowo – poprzez podwyższanie standardów emisji spalin oraz jakości dróg (zwiększenie płynności ruchu), a także poprzez modelowanie zmian zachowań transportowych. Polityka UE oraz odpowiednie regulacje krajowe pozwalają na sukcesywną redukcję emisji. Jest ona jednak równoważona przez stały wzrost ilości pojazdów poruszających się po drogach.

Biorąc pod uwagę źródła zanieczyszczeń powietrza na obszarze powiatu pszczyńskiego, należy zauważyć, że większość zanieczyszczeń składa się na niską emisję. Niska emisja to wprowadzanie produktów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych do atmosfery ze źródeł (emiterów) znajdujących się na wysokości nie większej niż 40 m nad poziomem terenu. Najliczniejsza grupa emiterów to kominy gospodarstw domowych oraz rury wydechowe samochodów. Z powodu małej wysokości, na której wprowadzane są do powietrza zanieczyszczenia, zjawisko niskiej emisji jest szczególnie szkodliwe lokalnie – w miejscu powstawania zanieczyszczeń.

4.1.3. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
prorowadzone przez gminy programy dotacyjne dla mieszkańców w zakresie wymiany kotłów inwestycje zwiększające efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej i komunalnych dobre warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii	niska efektywność energetyczna części budynków duża część budynków opalanych węglem kamiennym niedostatecznie rozwinięta infrastruktura (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne) służąca zmianom zachowań transportowych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
rosnąca świadomość ekologiczna społeczeństwa coraz niższy koszt instalacji odnawialnych źródeł energii regulacje ogólnokrajowe, unijne i światowe zobowiązujące do ochrony klimatu i podniesienia jakości powietrza	zmniejszenie dostępności zewnętrznych źródeł finansowania działań inwestycyjnych napływ zanieczyszczeń atmosferycznych spoza terenu powiatu

Źródło: opracowanie własne

4.1.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) stwierdza, że ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,

- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Na obszarze strefy śląskiej (w tym powiatu pszczyńskiego) przekroczenia norm dla pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu związane są głównie z niską emisją. Przekroczenie norm dla ozonu związane jest z czynnikami naturalnymi, na które nie ma wpływu działalność antropogeniczna. W związku z powyższym wymagane jest podjęcie działań mających na celu zmniejszenie stężenia pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w powietrzu na terenie powiatu.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) przekaże blisko 26 mln złotych dotacji dla województwa śląskiego. Dofinansowanie uzupełni środki z Programu LIFE o równowartości 44,4 mln zł, przeznaczone na realizację projektu „Śląskie. Przywracamy błękit.” Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Ponadto działania projektowe mają przyczynić się do pozyskania i uruchomienie ok. 1,28 mld euro, ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Unii Europejskiej w ramach programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 oraz z innych źródeł.

Dzięki uchwale „antysmogowej” znacznie ograniczono spalanie paliw, których stosowanie powoduje wysoką emisję zanieczyszczeń do atmosfery, czyli węgla brunatnego, mułów i flotokoncentratów oraz wilgotnego drewna. Uchwała nie zakazuje spalania węgla czy drewna, ma spowodować natomiast stosowanie odpowiednich jakościowo paliw stałych w odpowiednich urządzeniach grzewczych.

Przeciwdziałanie niskiej emisji powinno opierać się równocześnie na zwiększaniu efektywności energetycznej budynków – m.in. poprzez wymianę źródła ciepła, docieplanie przegród zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji c.o. i c.w.u. Głęboka termomodernizacja pomaga radykalnie (o ponad połowę) zmniejszyć wskaźnik zapotrzebowania na energię końcową do ogrzewania, dzięki czemu znacznie ograniczone zostaje zużycie paliwa. Zaplanowanie wykorzystania OZE dodatkowo przyczynia się do wzmocnienia efektu ekologicznego.

Gminy powiatu pszczyńskiego planują na kolejne lata szereg działań związanych z termomodernizacją i montażem urządzeń OZE. Coraz powszechniejsze planowanie inwestycji z zastosowaniem OZE pokazuje, że samorządy aktywnie przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń oraz do prowadzenia gospodarki niskoemisyjnej.

Prowadzone w minionych latach działania w zakresie inwestycji drogowych pokazują, że priorytetowe są zadania z zakresu remontów i modernizacji istniejących nawierzchni. Planowane na lata 2023-2030 zadania mają podobny charakter.

Z analizy SWOT wynika, że zagrożeniem jest napływ zanieczyszczeń spoza terenu powiatu – w związku z tym należy zwiększyć współpracę w ramach regionu. Dzięki podejmowaniu wspólnych inicjatyw i kooperacji przy opracowywaniu dokumentów można uzyskać efekt synergii, niezwykle ważny w odniesieniu do poprawy jakości powietrza.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.1 - 6.3

4.2. Zagrożenia hałasem

4.2.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długookresowy do 2024 roku zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO		
Zmniejszenie uciążliwości akustycznej i oddziaływania pól elektromagnetycznych		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Modernizacja i budowa dróg (budowa obwodnic, optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu, tworzenie zabezpieczeń akustycznych)	Powiat Pszczyński W latach 2020-2022 w ramach realizacji zadania wykonano następujące zadania: • przebudowa ul. Rodzinnej w Kobiórze na odcinku od parkingu cmentarnego do drogi krajowej nr 1 (zadanie realizowane w latach 2020 - 2021) całkowita wartość zadania 4 456 891,07 zł na odcinku ok 2 km, • przebudowa ul. Szkolnej w Porębie i ul. Porębskiej w Radostowicach (zadanie realizowane w latach 2020 - 2022) wartość robót 6 163 457,66 zł na odcinku ok 2,2 km, • przebudowa ul. Studzienickiej w Piasku wraz z przebudową skrzyżowania z ul. Katowicką i ul. Dworcową (realizacja w latach 2021-2022) 2 885 124,26 zł na odcinku ok 0,8 km, • przebudowa drogi powiatowej nr 4110S tj. ul. Jana Pawła II w Kobielicach 255 378,75 zł na odcinku ok. 0,6 km, • przebudowa ul. Studzienickiej i Katowickiej w Piasku wraz z budową ronda. Długość zmodernizowanego odcinka 815 mb, koszt przebudowy – 600 636,00 zł, • przebudowa ul. Dworcowej w Piasku na odcinku 520 mb; koszt: 643 066,00 zł. GDDKiA w Katowicach W 2022 roku GDDKiA Oddział w Katowicach wykonał sygnalizację świetlną drogową wraz z oświetleniem dedykowanym dla pieszych na skrzyżowaniu DK1 z ulicami Polną i Polne Domy w Piasku (w km 581+580, wartość inwestycji 580 800,00 zł. Ponadto na terenie gminy Miedźna trwa realizacja zadania pn. „Budowa drogi S1 Kosztowy – Bielsko-Biała odcinek II węzeł Oświęcim (z węzłem) Dankowice”. Umowę na jego realizację podpisano 14.05.2020 roku na kwotę 989 751 443,10 zł. Przewidywane orientacyjne zakończenie robót planowane jest na III kwartał 2024 roku. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach W latach 2020-2022 w ramach realizacji zadania wykonano: • przebudowę drogi wojewódzkiej nr 933 – część B – odcinek II od km 33+130 do km 49+238,95. W ramach zadania na odcinku Pawłowice – Pszczyna przebudowano i wybudowano chodniki, ścieżki rowerowe, ciągi pieszo – rowerowe i ekrany akustyczne, • przebudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 939 (ul. Cieszyńska) z ul. Zdrojową i Sznelowic. W ramach zadania powstało rondo, które upłynniło ruch samochodowy w rejonie tego skrzyżowania. Ponadto wybudowano także ciągi pieszo – rowerowe, • Gmina Pszczyna na podstawie Porozumienia nr 77/KT/2016 z dnia 24.10.2016 r. realizowała w 2022 roku zadanie pn. „Rozbudowa dróg	budowa 1 odcinka drogi S1 wraz z węzłem przebudowa/rozbudowa 3 odcinków dróg wojewódzkich przebudowa 6 odcinków dróg powiatowych budowa/przebudowa/modernizacja/remont 79 odcinków dróg gminnych

	wojewódzkich nr 933 i 939 w Pszczynie, w tym budowa ścieżek rowerowych”. Gmina Kobiór W latach 2020-2022 wykonano 10 zadań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury drogowej: • przebudowę ulic Żelaznej i Wodnej oraz parkingów, dojazdów i dojeżdź przy ul. Centralnej 57 (dawny hotel) z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL), • przebudowę ulicy Orlej, • przebudowę ulicy Łukowej, • przebudowę łącznika ulicy Rolnej z ulicą Paproci, • budowę fragmentu ulicy Kobiórskiej, • przebudowę fragmentów bocznych odejść ulicy Łukowej, fragmentu bocznych odejść ulicy Rodzinnej, • przebudowa ul. Olszewskiego (poszerzenie fragmentu drogi przy budowie miejsc postojowych), • projekt + budowa drenażu oraz wykonanie nawierzchni w ul. Wiśniowej, • wymiana nawierzchni ul. Promnickiej odcinek leśny + odcinka ul. Promnickiej - część wschodnia, • naprawa nawierzchni ul. Wrzosowej w Kobiórze. Gmina Goczałkowice-Zdrój W latach 2020-2021 w ramach realizacji zadania wykonano rozbudowę ul. Krzyżanowskiego w Goczałkowicach – Zdroju. Ponadto Gmina prowadziła prace związane z budową centrum przesiadkowego w Gminie Goczałkowice-Zdrój ul. PCK-etap 3. Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój w 2022 roku nie były prowadzone działania remontowe/modernizacyjne na drogach gminnych. Gmina Miedźna W latach 2020-2022 wykonano 19 zadań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury drogowej: • przebudowę ul. Zielonej w Górze, • przebudowę ul. Janygowiec w Miedźnej, • przebudowę ul. Ogrodników w Górze, • przebudowę nawierzchni drogi ulicy Górniczej w Woli, wzdłuż bloków o numerach 31, 32, • przebudowę ul. Rzemieśniczej w Woli, • przebudowę ulicy Stawowej w Woli, • budowę ul. Krótkiej w Górze, • przebudowę ul. Kasztanowej w Woli, • modernizacja ul. Długiej (bocznej) w Górze, • modernizacja ul. Wiejskiej (bocznej w Grzawie pomiędzy numerami 39-42), • modernizacja ul. Topolowej (bocznej) w Górze, • przebudowa ul. Cmentarnej w Górze, • przebudowa nawierzchni ul. Wąskiej w Górze, • przebudowa chodnika na ul. Dębowej (Wola) – etap II, • budowa parkingu na ul. Górniczej w Woli, • przebudowa nawierzchni drogi ul. Górniczej w Woli – II etap, • budowa dróg i chodników - ul. Kwiatowa w Woli, • przebudowa chodników i rozbudowa parkingów przy ul. Górniczej w Woli, • utwardzenie pobocza ul. Lipowej na skrzyżowaniu z ul. Akacją w Woli.	

	Gmina Pawłowice W latach 2020-2022 wykonano 12 zadań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury drogowej: • przebudowa ul. Zapłocie w Pawłowicach – etap obejmujący odcinek od skrzyżowania z ul. Wyzwolenia do wiaduktu kolejowego, • budowa drogi bocznej od ul. Wodzisławskiej wraz z miejscami postojowymi w sołectwie Osiedle Pawłowice, • przebudowa drogi dojazdowej do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Golasowicach, ul. Sienkiewicza wraz z miejscami postojowymi, • przebudowa ul. Kwiatowej w Jarząbkowicach, • przebudowa ul. Górka w Pawłowicach, • przebudowa drogi gminnej ul. Osińskiej w Warszowicach w zakresie budowy chodnika i kanału technologicznego, • przebudowa drogi do gruntów rolnych i leśnych, ul. Klonowa w Pawłowicach, • przebudowa ul. Zapłocie w Pawłowicach, • przebudowa kanalizacji deszczowej w ciągu ul. Poprzecznej w Warszowicach wraz z odtworzeniem konstrukcji nawierzchni, • przebudowa drogi dojazdowej do Szkoły Podstawowej w Pielgrzymowicach – budowa chodnika wraz z odtworzeniem konstrukcji nawierzchni, • przebudowa dróg do pól – ul. Myśliwska w Pawłowicach, • remonty wielkopowierzchniowe nawierzchni jezdni ulic: Mickiewicz, Poprzeczna, Prosta w Pawłowicach, Parking przy OPS Osiedle Pawłowice, Kolejowa, Kościelna, Gajowa w Warszowicach, Kochanowskiego, Orzeszkowa w Golasowicach, Piaskowa w Jarząbkowicach oraz Daszyńskiego w Pielgrzymowicach. Gmina Pszczyna W latach 2020-2022 wykonano 36 zadań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury drogowej: • rozbudowę ul. Piaskowej w Pszczynie, • przebudowę ul. Polnej w Studzionce, • przebudowę skrzyżowania ul. Dworcowej i ul. Kopernika w Pszczynie na skrzyżowanie o ruchu okrężnym – rondo, • przebudowę ul. Skłodowskiej –Curie w Pszczynie w celu budowy chodników i zmiany organizacji ruchu, • przebudowę ul. Anieli Krzywoń w Rudołowicach, • przebudowę ul. Krasieńskiego w Pszczynie, • przebudowę ul. Lercha w Pszczynie, • przebudowę ul. Morelowej i ul. Brzoskwiowej w Pszczynie, • przebudowę ul. Jagiełły w Pszczynie – budowa chodnika, • rozbudowę ul. Pionierów, • rozbudowę ul. Zagajniki, • przebudowę drogi bocznej od ul. Grzebłowiec w Pszczynie, • przebudowę drogi transportu rolnego – ul. Sokola w Wiśle Małej,	

	• przebudowę skrzyżowania ul. Żeglarskiej i ul. Polne Domy w Pszczynie, • przebudowę drogi bocznej od ul. Katowickiej w Piasku, • przebudowę ul. Księżycowej w Pszczynie, • remont ul. Doświadczalnej, • remont ul. Łowieckiej, • remont ul. Przybysza, • remont ul. Adelajdy, • remont ul. Żurawiej, • remont ul. Myśliwskiej / Słonecznej, • remont ul. Myśliwskiej i Powstańców Śląskich, • remont ul. Leśnej, • remont ul. Mlecznej, • remont ul. Dębowej, • remont ul. Starowiejskiej, • remont ul. Wolności i Obrońców Pokoju, • remont ul. Korczaka, • remont ul. Morcinka, • remont ul. Strzelców Podhalańskich, • remont ul. Jagodowej, • przebudowa ul. Zagajniki w Jankowicach i Studzienicach, • przebudowa ul. Pionierów w Pszczynie, • remont ul. Bratniej w Pszczynie, • przebudowa ul. Strzelców Podhalańskich w Ćwklicach. Gmina Suszec W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 wykonano 8 inwestycji drogowych: • przebudowę fragmentu ul. Topolowej w Kobielicach na odcinku o długości około 242 mb, • nawierzchnię tłuczniową odcinka bocznego ul. Dworcowej w Radostowicach na odcinku o długości około 145 mb, • nawierzchnię tłuczniową odcinka ul. Wiosennej w Suszcu na odcinku o długości około 90 mb, • remont wielkopowierzchniowy ul. Diamentowej w Suszcu na odcinku o długości około 57 mb, • remont wielkopowierzchniowy ul. Nierad w Kryrach na odcinku o długości około 145 mb, • remont wielkopowierzchniowy ul. Sołeckiej w Kobielicach na odcinku o długości około 250 mb, • remont wielkopowierzchniowy ul. Młyńskiej w Mizerowie na odcinku o długości około 210 mb, • remont wielkopowierzchniowy ul. Spółdzielczej w Rudziczce na odcinku o długości około 170 mb, W 2022 roku poza bieżącym utrzymaniem dróg, nie wykonywano modernizacji dróg gminnych na terenie Gminy Suszec.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu pszczyńskiego pozyskanych z Gmin Powiatu Pszczyńskiego a także instytucji realizujących zadania

Tabela 12 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2021*
1.	Liczba osób narażonych na hałas przekraczający dopuszczalny poziom hałasu LDWN = 60 dB w danym zakresie	550 mieszkańców (Pawłowice, ul. Leśna, droga krajowa DK 81)	6 617 mieszkańców powiatu pszczyńskiego (ostatnie badania przeprowadzono w 2019 roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, GDDKiA, 2023

*na podstawie danych Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego

4.2.2. Opis stanu obecnego

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, ewentualnie zmniejszanie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Zmiana przepisów prawnych (art. 115a ust. POŚ) spowodowała, iż Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska kontroluje hałas jedynie w sytuacji, w której są wydane decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu. Od momentu ww. zmian (23.09.2021 r.) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przekazał/zwrócił wszystkie skargi do urzędów.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- których mowa w art. 118 ust. 2 - na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu LAeqD, LAeqN, LDWN i LN, z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu,
- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 - na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu LAeqD, LAeqN, LDWN i LN lub innych metod oceny poziomu hałasu.

4.2.2.1. Hałas przemysłowy

Klimat akustyczny kształtują między innymi przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu pszczyńskiego. Na koniec grudnia 2021 roku według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze powiatu pszczyńskiego zarejestrowanych było 12 803 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 9 715 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Należą do nich większe firmy prowadzące działalność produkcyjną, transportową, budowlaną, handlowo-usługową, a także małe punkty usługowe handlowe, zakłady rzemieślnicze, warsztaty samochodowe oraz niewielkie zakłady prowadzące prace polegające na cięciu, szlifowaniu, kuciu i spawaniu.

Przedsiębiorstwa, które stanowią źródło emisji hałasu starają się dbać o stan środowiska i czynią kroki mające na celu zmniejszenie lub całkowitą eliminację negatywnego oddziaływania na środowisko.

Większe przedsiębiorstwa posiadają pozwolenia zintegrowane obejmujące całościowo wszystkie dziedziny środowiskowe, na które oddziałuje funkcjonujące przedsiębiorstwo. Aktualnie dla firm działających na terenie powiatu pszczyńskiego zostało wydanych 7 pozwoleń zintegrowanych, w tym 5 przez Starostę Pszczyńskiego oraz 2 przez Marszałka Województwa Śląskiego. Decyzje Starosty Pszczyńskiego ustalające dopuszczalny poziom hałasu posiada 5 podmiotów.

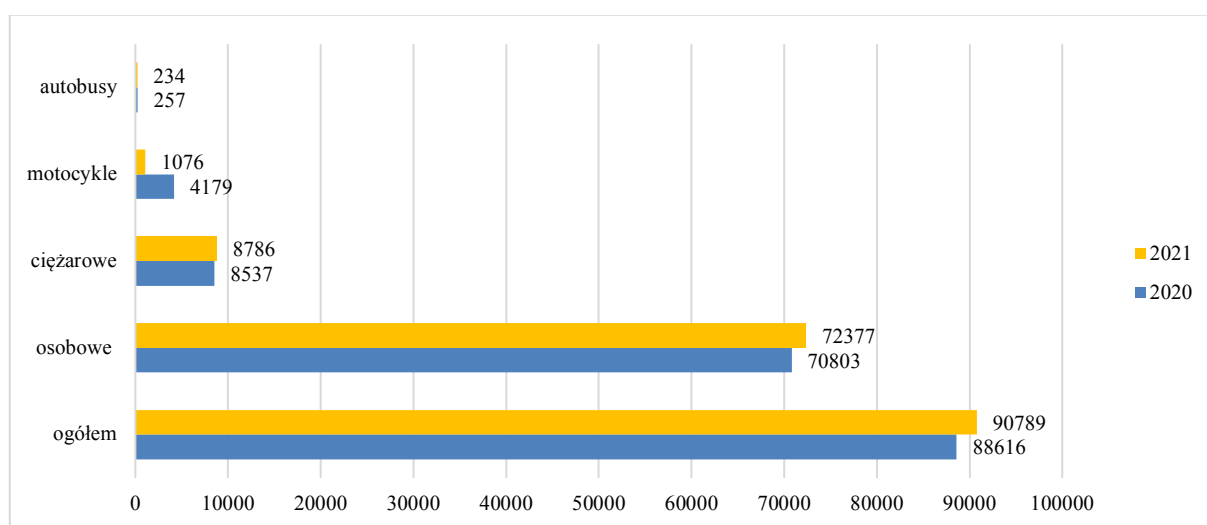
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi na terenie powiatu kontrole przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w tym także emisji hałasu, zgodnie z obowiązującymi decyzjami o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony

Środowiska w Katowicach w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców, w tym 3 kontrole w zakresie ochrony przed hałasem. W przypadku 15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.2.2.2. Hałas drogowy

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan klimatu akustycznego jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się między innymi hałas drogowy, czyli hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Rysunek 10 Liczba pojazdów silnikowych na terenie powiatu pszczyńskiego w latach 2020-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, 2023

Według danych statystycznych GUS na obszarze powiatu pszczyńskiego, na dzień 31.12.2021 roku zarejestrowanych było 90 789 pojazdów w tym 72 377 osobowych, 8 786 ciężarowych, 1 076 motocykli, 234 autobusów. Według danych na dzień 31.12.2020 roku zarejestrowanych było 88 616 pojazdów, w tym 70 803 osobowych, 8 537 ciężarowych, 4 179 motocykli, 257 autobusy. Oznacza to wzrost ilości zarejestrowanych pojazdów o 2,45% w przeciągu roku.

Przeprowadzone w ramach opracowanych w 2018 roku „Map akustycznych dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 623,975 km” analizy wykazały, iż w okresie 2010-2015 na terenie całej sieci dróg krajowych województwa śląskiego odnotowano wzrost natężenia ruchu średnio o 21% (w poprzednim okresie pięcioletnim zarejestrowano wzrost o 32%). Na podstawie analiz porównawczych wykazano, że średni przyrost poziomu dźwięku w sąsiedztwie analizowanych odcinków dróg wyniósł 0,49 dB.

Głównym źródłem emisji hałasu na terenie powiatu pszczyńskiego są m.in. drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz w mniejszym stopniu drogi gminne.

Zgodnie z informacjami GDDKiA Oddział w Katowicach przez teren powiatu pszczyńskiego przebiegają 2 odcinki dróg krajowych o łącznej długości 30,57 km, w tym:

- DK1 od km 570+045 do km 590+012 o długości 19,967 km,
- DK81 od km 35+805 do km 46+408 o długości 10,603 km,

oraz 19 obiektów mostowych, a także ekrany akustyczne na łącznej długości 10,395 km.

W 2022 roku GDDKiA Oddział w Katowicach wykonała sygnalizację świetlną drogową wraz z oświetleniem dedykowanym dla pieszych na skrzyżowaniu DK1 z ulicami Polną i Polne Domy w Piasku (w km 581+580, wartość inwestycji 580 800,00 zł. Ponadto na terenie gminy Miedźna trwa realizacja zadania pn. „Budowa drogi S1 Kosztowy – Bielsko-Biała odcinek II węzeł Oświęcim (z węzłem) Dankowice”. Umowę na jego realizację podpisano 14.05.2020 roku na kwotę 989 751 443,10 zł. Przewidywane orientacyjne zakończenie robót planowane jest na III kwartał 2024 roku.

W latach 2020-2022 na drogach krajowych przebiegających przez teren powiatu pszczyńskiego nie wykonywano oceny akustycznej dróg.

Całkowita długość dróg wojewódzkich na terenie powiatu pszczyńskiego wynosi: 86,9 m, w tym:

- DW 928 relacji Mikołów-Kobiór, klasy G,
- DW 931 relacji Bieruń Stary-Pszczyna, klasy G,
- DW 933 relacji Chrzanów-Rzuchów, klasy G,
- DW 935 relacji Pszczyna-Racibórz, klasy G,
- DW 938 relacji Pawłowice-Cieszyn, klasy G,
- DW 939 Pszczyna-Strumień DK81, klasy G.

Stan techniczny dróg wojewódzkich ogólnie jest zadowalający i dobry. Jedynie lokalnie jest wymagany, tzn. wykazuje uszkodzenia, których nienaprawienie spowoduje skrócenie czasu bezpiecznej eksploatacji.

Ponadto w ciągu dróg wojewódzkich na terenie powiatu pszczyńskiego są zlokalizowane ekrany akustyczne w miejscowościach Pszczyna i Pawłowice o łącznej długości 2,5 km.

Zgodnie z informacjami Powiatowego Zarządu Dróg w Pszczynie, na terenie powiatu znajdują odcinki dróg powiatowych o łącznej długości 214,73 km, 18 obiektów mostowych oraz 13,4 km powiatowych ścieżek rowerowych. Przy drogach powiatowych nie ma zainstalowanych ekranów akustycznych. Drogowa sieć powiatowo-gminna jest dobrze rozbudowana, nie spełnia jednak częściowo parametrów na poziomie nośności i stopnia eksploatacji.

W ciągu dróg gminnych w ostatnich latach gminy powiatu pszczyńskiego zrealizowały szereg zadań przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa pieszych i kierujących, poprawy komfortu jazdy, a także zwiększenia płynności ruchu na drogach gminnych i lokalnych. Corocznie realizowanych było kilka-kilkanaście inwestycji na terenie każdej z gmin. Jednocześnie na kolejne lata 2023-2030 planowane są następne inwestycje, które przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i zwiększenia komfortu i atrakcyjności powiatu. Plany inwestycyjne określone są corocznie uchwałami budżetowymi i planami inwestycyjnymi zależnymi od potrzeb i możliwości finansowych danej gminy.

W 2019 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/12/8/2019 z dnia 26 sierpnia 2019 roku.

Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Na obszarze powiatu pszczyńskiego program objął 2 drogi będące w zarządzie GDDKiA:

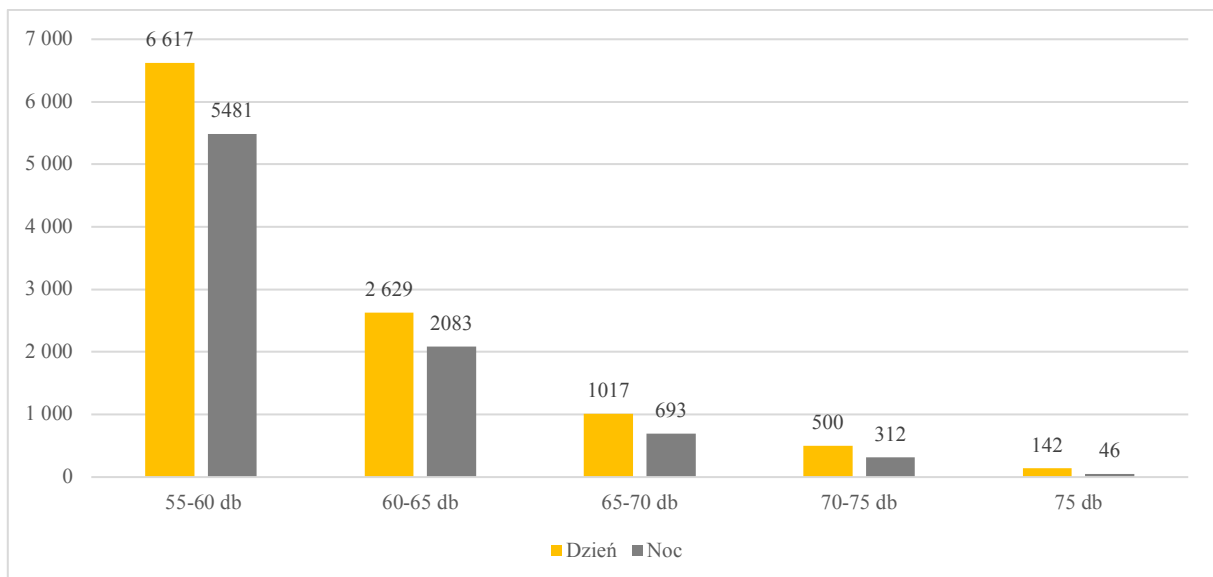
- drogę krajową 1/E75/E642 – analizowany odcinek zaczyna się na granicy miasta Tychy, natomiast kończy się na wjeździe do Bielska-Białej. Początkowa część odcinka zlokalizowana jest w powiecie pszczyńskim (do ok. km 590+020), pozostała w powiecie bielskim. Łączna długość odcinka to 28,407 km, z czego 20,131 km w powiecie pszczyńskim. Na analizowanym obszarze przekroczenia L_{DWN} sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 15 dB, zaś przekroczenia L_N sięgają pierwszej linii zabudowy i ich

wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB. W kilku miejscach przekroczenie osiąga wartości do 15 dB,

- drogę krajową 81 – analizowany odcinek zaczyna się na granicy miasta Żory, natomiast kończy się na skrzyżowaniu z drogą ekspresową S52. Początkowa część odcinka zlokalizowana jest w powiecie pszczyńskim (do ok. km 46+408), pozostała w powiecie cieszyńskim. Łączna długość odcinka to 28,347 km, z czego 10,603 km w powiecie pszczyńskim. Na analizowanym obszarze przekroczenia L_{DWN} sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 15 dB, zaś przekroczenia L_N sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10. Przy jednym budynku osiąga do 15 dB.

oraz trzy drogi będące w zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach, łącznie :

- odcinek DW 928 – analizowano odcinek o łącznej długości 1,445 km – zaczyna się na rondzie w miejscowości Kobiór, natomiast kończy się na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 1. Cały odcinek zlokalizowany jest w powiecie pszczyńskim,
- odcinek DW 933 – analizowano odcinek o łącznej długości 3,209 km – zaczyna się na granicy miasta Jastrzębie-Zdrój natomiast kończy się w Pawłowicach, na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 81. Cały odcinek zlokalizowany jest w powiecie pszczyńskim,
- odcinek DW 933 – analizowano odcinek o łącznej długości 2,805 km – zaczyna się na granicy miasta Jastrzębie-Zdrój, natomiast kończy się na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 1. Cały odcinek zlokalizowany jest w powiecie pszczyńskim,
- odcinek DW 933 – analizowano odcinek o łącznej długości 11,181 km – zaczyna się na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 1, natomiast kończy się na granicy województwa małopolskiego. Cały odcinek zlokalizowany jest w powiecie pszczyńskim,
- odcinek DW 935 – analizowano odcinek o łącznej długości 15,653 km – zaczyna się na granicy miasta Żory, natomiast kończy się na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 1. Cały odcinek zlokalizowany jest w powiecie pszczyńskim.

Rysunek 11 Liczba mieszkańców powiatu pszczyńskiego narażonych na hałas komunikacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, 2023

Wyniki badań dróg w zarządzie GDDKiA w porze dziennej, wieczornej i nocnej (L_{DWN}) wskazywały, że:

- około 6 617 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 55-60 dB,
- około 2 629 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 60-65 dB,
- około 1 017 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 65-70 dB,
- około 500 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 70-75 dB,
- około 142 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas powyżej 75 dB.

Wyniki badań w porze nocnej (LN) wskazywały, że:

- około 5 481 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 55-60 dB,
- około 2 083 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 60-65 dB,
- około 693 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 65-70 dB,
- około 312 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas w granicach 70-75 dB,
- około 46 mieszkańców powiatu narażonych jest na hałas powyżej 75 dB.

Szacunkowa liczba mieszkańców narażonych na hałas dla analizowanych odcinków dróg wojewódzkich wyniosła w porze dziennej - 400 mieszkańców przy DW 928, 2 200 mieszkańców przy DW 933, 1 400 mieszkańców przy DW 935 oraz odpowiednio 300, 1 600 i 1 100 w porze nocnej.

Zgodnie z art. 118. pkt 2-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) zarządzający głównymi drogami, to jest takimi, po których przejeżdża rocznie więcej niż 3 miliony pojazdów, są zobowiązani do sporządzania strategicznych map hałasu, w oparciu o dane dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego oraz do niezwłocznego zamieszczeniu danych na ich stronach internetowych. Termin wykonania map przypadał na 30 czerwca 2022 r. Na drogach wojewódzkich, o powyższym natężeniu ruchu, leżących na terenie powiatu pszczyńskiego, przeprowadzone zostały pomiary hałasu drogowego, wyniki z tych pomiarów zostały wykorzystane do sporządzenia dokumentu pt. "Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów / rok".

Przedmiotową Mapą zostały objęte odcinki DW nr 928, 933 i 935 w granicach administracyjnych powiatu pszczyńskiego. W jej ramach zostały również wykonane pomiary natężenia hałasu w związku z eksploatacją w/w odcinków dróg.

Wyniki pomiarów przedstawia poniższa tabela:

Tabela 13 Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonanego w roku 2021 na terenie powiatu pszczyńskiego, zgodnie ze strategiczną mapą hałasu wykonaną na zlecenie ZDW w Katowicach

Nazwa obiektu	Oznaczenie punktu pomiarowego	Data pomiaru [2021 rok]	Dopuszczalny poziom hałasu		Wartość równoważnego poziomu dźwięku A, z uwzględnieniem wartości niepewności	
			Dla pory dnia – LAeqD [dB]	Dla pory nocy – LAeqN [dB]	Dla pory dnia – LAeqD [dB]	Dla pory nocy – LAeqN [dB]
DW nr 928	P39	01-02.09	61	56	68,8	62,5
	P40	01-02.09	61	56	67,7	61,4
DW nr 933	P49	13-14.09	*	*	69,9	64,2
	P50	01-02.09	65	56	67,6	60,9
	P51	01-02.09	65	*	65,6	60,1

	P52	01-02.09	61	56	66,2	60,4
	P53	01-02.09	61	56	68,8	62,5
DW nr 935	P60	02-03.09	61	56	69,8	64,9
	P61	02-03.09	61	56	71,7	66,2
	P62	01-02.09	61	56	66,1	59,9
DW nr 938	P65	13-14.09	*	*	68,8	63,9

Źródło: Pismo GIOŚ znak DMS-KA.731.10.2023 z dnia 09 lutego 2023 roku

W 2021 r na terenie powiatu pszczyńskiego, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach nie przeprowadził pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Zgodnie z bazą danych EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazanych do WIOŚ lub RWMS) w roku 2021 na terenie powiatu pszczyńskiego przeprowadzone zostały pomiary hałasu drogowego dla następujących dróg: DK Nr 1 oraz DK Nr 81.

Poniższa tabela pokazuje wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonanego w 2021 roku na terenie powiatu pszczyńskiego zgodnie z bazą Ehałas.

Tabela 14 Wyniki pomiarów hałasu drogowego wykonanego w 2021 roku na terenie powiatu pszczyńskiego zgodnie z bazą Ehałas

Nazwa obiektu	Oznaczenie punktu pomiarowego	Data pomiaru	Dopuszczalny poziom hałasu		Wartość równoważnego poziomu dźwięku A, z uwzględnieniem wartości niepewności	
			Dla pory dnia - LAeqD [dB]	Dla pory nocy - LAeqN [dB]	Dla pory dnia - LAeqD [dB]	Dla pory nocy - LAeqN [dB]
DK1	P1 ul. Generała Józefa Hallera 16b	12-13.03	65	56	62,8	59,2
	P2 ul. Generała Józefa Hallera 16b	12-13.03	65	56	62,1	58,1
DK81	P1 ul. Żorska 9 Warszowice	11-12.08	*	*	64,6	60,5
		12-13.08	*	*	64,5	60,7
		13-14.08	*	*	64,7	59,4
	P1 ul. Gajowa 1	18-19.08	65	56	68,8	64,1
		19-20.08	65	56	68,8	63,8
		20-21.08	65	56	68,7	62,9
	P2 ul. Gajowa 1	18-19.08	65	56	66,6	61,9
		19-20.08	65	56	66,7	61,8
		20-21.08	65	56	66,5	60,9

Źródło: Pismo GIOŚ znak DMS-KA.731.21.2022 z dnia 12 maja 2022 roku

Na podstawie powyższych wyników stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu dla:

- DK 1 w punkcie pomiarowym P1 oraz P2 dla pory nocy,
- DK 81 w punktach pomiarowych P1, ul. Gajowa 1 oraz P2, ul Gajowa dla pory dnia i pory nocy.

Badania zostały wykonane na zlecenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

4.2.2.3. Hałas kolejowy

Przez powiat pszczyński przebiega linia kolejowa nr 148 Pszczyna-Rybnik oraz magistralna linia kolejowa nr 139 relacji Katowice-Zwardoń-Skalite, stanowiąca odcinek głównej, międzynarodowej linii E65 i CE 65 (dla transportu towarowego). Linia ta umożliwia połączenie z wybrzeżem bałtyckim oraz krajami europejskimi.

Obecna sieć połączeń kolejowych obejmująca obszar powiatu, ujęta w planie transportowym dla województwa śląskiego przedstawia się następująco:

- Katowice – Tychy – Kobiór – Pszczyna – Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biała – Żywiec,
- Zwardoń – Pszczyna – Skoczów – Ustroń Zdrój – Wisła Uzdrowisko – Wisła Głębce,
- Pszczyna – Żory – Rybnik.

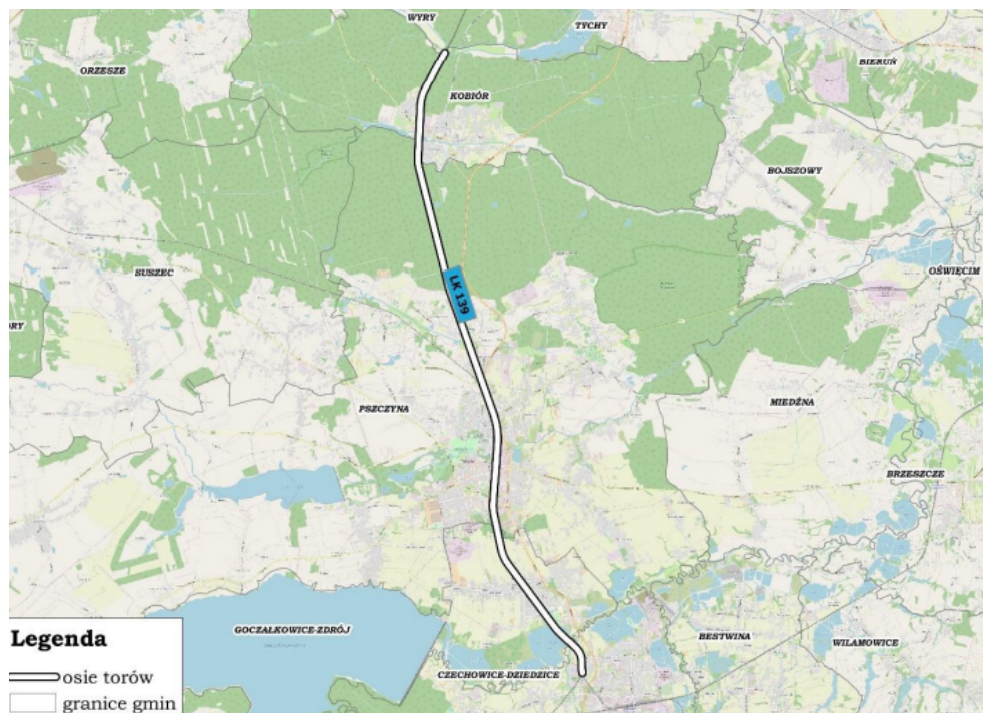
W latach 2019-2021 GIOŚ nie badał klimatu akustycznego w rejonach linii kolejowych przebiegających przez teren powiatu pszczyńskiego.

W 2019 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/12/8/2019 z dnia 26 sierpnia 2019 roku.

Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Na obszarze powiatu pszczyńskiego program objął linię kolejową nr 139 – analizowany odcinek o łącznej długości 18,888 km zlokalizowany został w powiecie pszczyńskim i bielskim.

Na analizowanym obszarze przekroczenia L_{DWN} oraz L_N sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 15 dB.

Rysunek 12 Lokalizacja analizowanego odcinka linii kolejowej nr 139

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie”

4.2.2.4. Hałas lotniczy

Hałas lotniczy nie występuje na terenie powiatu pszczyńskiego. Najbliższe lotnisko sportowe zlokalizowane jest w Bielsko-Białej w odległości około 25 km. Najbliżej położony w Polsce jest Port Lotniczy Katowice Pyrzowice zlokalizowany jest w odległości około 65 km oraz Międzynarodowe Lotnisko Kraków Balice oddalone od Pszczyzny 90 km. Poza granicami najbliższej położone jest lotnisko w Ostrawie, na terenie Republiki Czeskiej.

4.2.3. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobra dostępność komunikacyjna powiatu istniejące i planowane ekrany akustyczne realizowane corocznie działania remontowe/modernizacyjne na drogach publicznych	przekroczenia emisji hałasu wzdłuż badanych odcinków dróg oraz linii kolejowej nr 139 znikoma ilość nasadzeń zieleni przydrożnej zwiększająca się liczba pojazdów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
Planowane dalsze modernizacje dróg Opracowany POH z działaniami priorytetowymi Możliwość rozwoju gospodarczego dzięki dobrej komunikacji Regulacje hałasu w miejscowych PZP gmin należących do powiatu	Zwiększanie się ilości pojazdów szczególnie tych ciężarowych dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg Lokowanie działalności gospodarczych na terenach mieszkaniowych

Źródło: opracowanie własne

4.2.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas jest elementem tzw. stresu miejskiego, wpływającym, na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Na terenie powiatu działają firmy, z których działalnością związana jest emisja hałasu. Działalność ta negatywnie wpływa na okoliczne tereny i ich mieszkańców. Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla powiatu w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców oraz docelowo przenoszenie się mieszkańców z terenów o nadmiernej uciążliwości akustycznej, co już widać w analizie demograficznej terenów miejskich.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważna jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych przez Starostę polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Jednocześnie gminy powiatu w ramach swoich działań administracyjnych powinny wprowadzać zapisy do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o tworzeniu stref ciszy, a także na jakich terenach nie powinno być możliwości prowadzenia działalności gospodarczej o uciążliwym charakterze.

W sytuacjach funkcjonowania już istniejących oraz nowopowstających przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszenie hal oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań, a jednostkami odpowiedzialnymi za ich realizację są przedsiębiorcy. Finansowanie modernizacji przedsiębiorstw lub budowy w nowoczesnych standardach będzie pochodzić głównie ze środków własnych przedsiębiorstw oraz

z dofinansowania ze środków Unii Europejskiej na rozwój i modernizację przedsiębiorstw oraz działania innowacyjne.

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego, którego źródłem emisji są drogi krajowe, wojewódzkie oraz powiatowe i gminne.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną powiatu jest dobra dostępność komunikacyjna, ale jednocześnie słabą stroną jest corocznie zwiększająca się ilość pojazdów na drogach, nadmierna emisja hałasu i dyskomfort akustyczny mieszkańców. W związku z takim stanem w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż zadaniami niezbędnymi do wykonania jest stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych w postaci ekranów akustycznych, co zaplanowano zapisami „Programu ochrony przez hałasem dla województwa śląskiego”.

Aktualnie zarządcy dróg zgodnie z bieżącymi potrzebami planują prace remontowe i modernizacyjne, które przyczynią się do zmniejszenia dyskomfortu dla okolicznych mieszkańców.

Zadaniem, tak zwanym ciągłym planowanym do realizacji nieprzerwanie w ciągu całego okresu realizacji niniejszego Programu jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych, do realizacji przez gminy, placówki edukacyjne oraz organizacje społeczne, a finansowane będzie ze środków własnych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz sponsorów.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.4-6.6

4.3. Pola elektromagnetyczne

4.3.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długookresowy do 2024 roku zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO		
Zmniejszenie uciążliwości akustycznej i oddziaływania pól elektromagnetycznych		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Wydawania pozwoleń, przyjmowanie zgłoszeń na budowę stacji bazowych telefonii komórkowej – kontrola	Powiat Pszczyński W zakresie przyjmowania zgłoszeń emitujących pola elektromagnetyczne Starosta Pszczyński: - w 2020 roku przyjął 41 zgłoszeń dotyczących prowadzenia instalacji niewymagających uzyskania pozwolenia, - w 2021 roku przyjął 31 zgłoszeń dotyczących prowadzenia instalacji niewymagających uzyskania pozwolenia, - w 2022 roku przyjął 27 zgłoszeń dotyczących prowadzenia instalacji niewymagających uzyskania pozwolenia.	99 zgłoszeń instalacji niewymagających pozwolenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Pszczynie, 2023

Tabela 15 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2021
1.	Miejsca, gdzie poziom pól elektromagnetycznych przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	0	0
2.	Poziom promieniowania elektromagnetycznego na terenach wsi [V/m]	0,20 V/m – pp. w m. Kobiór	<0,7 V/m – pp. w Pszczynie <0,7 V/m – pp. w Suszcu <0,7 V/m – pp. w Goczałkowicach-Zdrój

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ oraz GIOŚ, 2023

* wynik poniżej czułości sondy pomiarowej

4.3.2. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe,
- instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
  - stacje bazowe telefonii komórkowej,
  - stacje radiowe i telewizyjne.

Zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie powiatu odbywa się na średnim napięciu 15 i 20 kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na terenie powiatu, które stanowią własność TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

Głównym źródłem zasilania sieci niskiego napięcia są stacje elektroenergetyczne WN/SN:

- 110/26/6 kV Goczałkowice (GOC),
- 110/20/15/6 kV Ogrodnicza (OGR),
- 110/15 kV Pszczyna (PSZ),

- 110/20 kV Pawłowice (PAC),
- 110/20 kV Pochwacie (POC),
- 110/20 kV Żory (ZOR),
- 110/20 kV Baranowice (BAN).

Sieć elektroenergetyczna 110 kV (napowietrzna) łącząca stacje WN/SN jest obsługiwana przez TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach i pracuje w układzie zamkniętym. W związku z czym w przypadkach awaryjnych istnieje możliwość wzajemnego połączenia stacji WN/SN. Ponadto istnieją również powiązania sieci na średnim napięciu między stacjami transformatorowymi, które mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od układu awaryjnego sieci.

Przez teren powiatu przebiegają linie napowietrzne 110 kV relacji:

- Czechowice - Goczałkowice,
- Kopanina – Pszczyna,
- Łaziska – Ogrodnicza,
- Łaziska – Żabiniec,
- Łaziska – Suszec,
- Bieruń – Bojszowy,
- Borynia – Pniówek,
- Moszczenica – Hażlaska,
- Moszczenica – Pogwizdów,
- Pawłowice – Strumień,
- Pniówek – Mnisztowo,
- Pniówek – Pawłowice,
- Pniówek – Pogwizdów,
- Suszec – Pniówek,
- Wielopole – Pniówek,
- Pszczyna – Kop. Silesia.

Podsumowując na terenie powiatu pszczyńskiego źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego w zarządzie Tauron Dystrybucja S.A. (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.) są:

- linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN) o długości 98,772 km,
- linie kablowe średniego napięcia (SN) o długości 156,06 km,
- linie napowietrzne średniego napięcia (SN) o długości 419,739 km,
- linie kablowe niskiego napięcia (nN do 1 kV) o długości 469,214 km,
- linie napowietrzne niskiego napięcia (nN do 1 kV) o długości 790,397 km.
- 6 stacji elektroenergetycznych WN/SN, z czego 4 stanowią własność TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach,
- 685 stacji transformatorowych, z czego 603 stanowią własność Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, 20 stacji wspólnych oraz 81 stacji, które stanowią własność odbiorców⁷,
- anteny nadawcze telefonii komórkowych na stacje bazowe telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)⁸.

Ponadto na terenie gmin Pawłowice, Pszczyna i Suszec zlokalizowane są również linie napowietrzne najwyższych napięć (NN) 220 kV, których właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.

⁷ pismo TAURON Dystrybucja S.A nr TD/OGL/OMR/2023-02-23/0000001 z dnia 23.02.2023 r.

⁸ <http://beta.btsearch.pl>

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego.

W roku 2019 prowadzono badania na terenie powiatu w 2 punktach pomiarowych:

- Pszczyzna, ul. M. Skłodowskiej-Curie – natężenie pola elektromagnetycznego wyniosło 0,2 V/m,
- Suszec ul. Słoneczna – natężenie pola elektromagnetycznego wyniosło 0,58 V/m.

W 2020 roku na terenie powiatu nie kontynuowano badań pola elektromagnetycznego.

Wyniki badań w żadnym z badanych punktów nie przekroczyły wartości dopuszczalnych, które do końca 2019 roku wynosiły 7 V/m, niemniej jednak zauważalny jest wzrost poziomów promieniowania na terenach bardziej zurbanizowanych – co za kilka lat może skutkować przekroczeniem dopuszczalnych poziomów. W związku z rozwojem sieci komórkowej oraz zwiększającym się poziomem promieniowania elektromagnetycznego szczególnie istotnym elementem są zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego o lokalizacji źródeł promieniowania.

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) Starosta Powiatu Pszczyńskiego prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. W latach 2020-2022 Starosta przyjął 83 zgłoszenia, 2 korekty zgłoszeń instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, oraz 9 zgłoszeń stacji bazowych telefonii komórkowych.

1 stycznia 2020 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku podwyższające dopuszczalne poziomy promieniowania. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Od 2021 roku monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z nowym rozporządzeniem. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznaczane są w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

Punkty pomiarowe w ramach państwowego monitoringu środowiska dla monitoringu badawczego wyznacza się dla każdego województwa, dla czteroletniego cyklu pomiarowego, na obszarze wszystkich gmin wiejskich.

W 2021 roku na terenie powiatu pszczyńskiego zlokalizowano 3 punkty pomiarowe monitoringu promieniowania elektromagnetycznego:

- Pszczyzna ul. Szymanowskiego – wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (<0,7 V/m),
- Suszec ul. Baranowicka – wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (<0,7 V/m),
- Goczałkowice-Zdrój ul. Szkolna – wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (<0,7 V/m).

Wyniki pomiarów monitoringowych nie wykazywały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości od 80 MHz do 60 GHz, o wartości minimalnej poziomu dopuszczalnego 28 V/m.

Ponadto zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach powiatu pszczyńskiego nie wykazano występowania takich terenów⁹.

4.3.3. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
3 punkty pomiarowe brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	nie wszystkie gminy posiadają obwarowania dotyczące lokowania instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
aktualizacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	zwiększający się nieznacznie poziom promieniowania elektromagnetycznego silniejszy zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych, który docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania

Źródło: opracowanie własne

4.3.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Na terenie powiatu pszczyńskiego instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa ilość instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, co wskazano w rozdziale 4.3.2.

Zapisy Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 ujmują cel w zakresie promieniowania elektromagnetycznego, jako „Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach”. Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie corocznie są zamieszczone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na stronie www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych.

Dla określenia aktualnego stanu promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie, według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego, w tym także na terenie powiatu pszczyńskiego, badania poziomów promieniowania. W 2021 roku, zgodnie z obowiązującymi zmianami badania na terenie powiatu wykonano w 3 punktach pomiarowych. Wyniki badań nie wykroczyły poza dopuszczalne poziomy – znajdowały się poniżej progu czułości sondy pomiarowej (tj. <math><0,7\text{ V/m}</math>). W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 roku w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne właściciele instalacji zgłaszają do Starostwa fakt oddania do eksploatacji lub modyfikacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie zgłoszeń instalacji Starosta zgodnie z art. 152b ustawy Prawo ochrony Środowiska udostępnia w BIP informacje o instalacjach

⁹ Pismo z GIOŚ, znak DMS-KA.731.21.2022 z dnia 12 maja 2022 roku

wytwarzających pole elektromagnetyczne. Zgodnie z przepisami prawnymi prowadzenie i aktualizacja rejestru będzie kontynuowana w kolejnych latach.

Mieszkańcy zasiedlający nowe tereny kładą nacisk na dobry zasięg telefonii komórkowej niemniej jednak dbając o ochronę zdrowia mieszkańców, a tym samym ochronę środowiska wprowadzane są zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego precyzujące możliwe i dopuszczalne lokalizacje stacji przekaźnikowych telefonii komórkowych. Jednocześnie potrzebę taką wykazała analiza SWOT.

Z związku z powyższym w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zapisano, iż w trakcie aktualizacji miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego władze samorządowe będą zamieszczać zapisy obwarowujące lokowanie instalacji emitujących promieniowanie niejonizujące.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.7-6.9.

4.4. Gospodarowanie wodami

4.4.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długookresowy do 2024 roku zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO		
Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych poprzez ochronę jakości i ilości wód		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Prowadzenie corocznych działań związanych z konserwacją, modernizacją i odbudową urządzeń wodnych, rowów, przepustów, studzienek, oczyszczaniem przepustów drogowych i wylotów drenarskich	Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie w latach 2020-2022 wykonywał czyszczenie i odtwarzanie rowów przydrożnych. GDDKiA Oddział w Katowicach GDDKiA w latach 2020-2022 w ramach realizacji zadania wykonywała konserwację rowów przydrożnych oraz czyszczenie studzienek przy DK1. Gmina Kobiór W ramach realizacji zadania w 2020 roku wykonano: - renowację rowów melioracji szczegółowej K- 3 w rejonie ulic Promnickiej, Paproci, Wróblewskiego - 630 mb, - renowację rowów melioracji szczegółowej K-4 na wschód od drogi DK-1 - 288 mb. Ponadto Gmina utrzymuje 11 odcinków rowów melioracyjnych o łącznej długości 6,940 km. Gmina Goczałkowice-Zdrój Spółka Wodna w Goczałkowicach-Zdroju w 2020 r., w ramach dotacji z budżetu gminy w kwocie 40 000,00 zł, wykonała: - dwukrotne koszenie rowu R-A od ul. Dębowej w kierunku ul. Brzozowej (prace te nie zostały wykonane na całym odcinku z powodu zastoiska wody, które PG SILESIA w ciągu ubiegłego roku próbowała zlikwidować), - tymczasowe zabezpieczenie rowu R-A na wysokości bocznej odnogi ul. Letniej, - naprawę uszkodzonej drenarki w rejonie ul. Kryniczanka, - konserwację rowu przy ul. Źródlanej, - konserwacja rowu R-2 w lasku Brzezina, - kamerowanie drożności rowu R3 przy ul. Uzdrowskiej. W 2021 roku wykonano: - utrzymanie i konserwacja rowów melioracyjnych, - wykaszenie skarp rowów, - wycinki samosiejek, - odmulanie dna rowów, - czyszczenie przepustów, - naprawy i konserwacja urządzeń drenarskich. Gmina Pszczyna W latach 2020-2021 Gmina Pszczyna przeznaczyła 100 000,00 zł dla Spółki Wodnej w Studzionce na bieżące utrzymanie urządzeń wodnych będących w jej administrowaniu. Wykonano konserwację 19 odcinków rowów. Ponadto w 2021 roku w ramach Pszczyńskiego budżetu obywatelskiego wykonano zadanie	

	obejmujące czyszczenie i umocnienie rowu wzdłuż ul. Akacjowej w Jankowicach. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie PGW WP w ramach realizacji zadania w 2020 roku wykonało: • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły poprzez dwukrotne koszenie na długości 4,186 km • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły poprzez dwukrotne koszenie na długości 5,914 km w Goczałkowicach – Zdroju, • konserwację wałów przeciwpowodziowych cieku Goczałkowickiego na odcinku 1,340 km w Goczałkowicach - Zdroju, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na długości 6,848 km w Górze, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na długości 0,215 km w Grzawie, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na odcinku 0,650 km w Rudołtowicach, • remont przelewu wieżowego polegający na uszczelnieniu przecieków i ubytków w ścianach przelewu na zbiorniku wodnym Łąka, • prace utrzymaniowe polegające na udrożnieniu koryta rzeki Pszczynki poprzez usunięcie wywrotów drzew oraz zatorów, • usuwanie drzew na terenie Zarządu Zlewni w Katowicach na obszarze działania Nadzoru Wodnego Pszczyna. Zakupiono także tablice dotyczące zakazów określonych w art. 176 ustawy Prawo wodne które zostały zamontowane na lewym wale przeciwpowodziowym rzeki Wisły w miejscowości Wola. Ponadto zespół wsparcia technicznego w 2020 roku wykonał siłami własnymi prace na terenie nadzoru wodnego Pszczyna, w zakresie: • udrożnienia przepustu wałów przeciwpowodziowych, • doraźnego zasypania kolein na koronie wałów przeciwpowodziowych w Woli, • prac utrzymaniowych w korycie cieku Goczałkowickiego w Goczałkowicach-Zdrój. W 2021 roku wykonano: • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na odcinku 4,186 km w Woli, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na odcinku 5,914 km w Goczałkowicach-Zdroju, • konserwację wałów przeciwpowodziowych cieku Goczałkowickiego na odcinku 1,340 km w Goczałkowicach-Zdroju, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na odcinku 6,848 km w Górze, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na odcinku 0,215 km w Grzawie, • konserwację wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły na odcinku 0,650 km w Rudołtowicach, • konserwację cieku Branickiego na odcinku 6,530 km w miejscowościach Brzeźce, Kryry i Suszec, • konserwację cieku Hynek na odcinku 3,600 km w miejscowości Goczałkowice-Zdrój oraz Strumień,	

	• konserwację ciekłu Goczałkowickiego na odcinku 1,338 km w Goczałkowicach-Zdroju, • uzupełnienie nawierzchni tłuczniowej na koronie lewych wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły w Goczałkowicach-Zdroju, • konserwacja ciekłu Starowiejskiego na odcinku 0,945 km w miejscowości Pszczyna, • usunięcie i pielęgnację drzew oraz krzewów na obszarze Nadzoru Wodnego Pszczyna. Ponadto Zespół Wsparcia Technicznego w 2021 roku wykonał siłami własnymi prace na terenie Nadzoru Wodnego Pszczyna, w zakresie: • wykoszenia porostów traw oraz usunięcia zakrzaceń ze skarp i dna ciekłu Starowiejskiego, • usunięcia drzew i krzewów niewymagających zezwolenia na ich usunięcie ze skarpy rzeki Pszczynki na długości muru oporowego na odcinku poniżej ulicy Łącka Grobla w Pszczynie, • usunięcia zatorów koryta rzeki Pszczynki powyżej kładki w ciągu ulicy Parkowej w Pszczynie, • wykoszenie porostów traw oraz usuwanie zakrzaceń ze skarp i dna rzeki Pszczynki oraz usunięcie samosiejek w rejonie ulicy Katowickiej w Pszczynie, • usunięcia zatorów koryta rzeki Pszczynki w okolicach ulicy zwycięstwa w Krzyżowicach oraz usunięcia powalonych przez bobry drzew zalegających w korycie rzeki Pszczynki w miejscowości Jankowice, • czyszczenia koryta ciekłu Goczałkowickiego w Goczałkowicach - Zdroju, • czyszczenia śluz wałowych na lewym wale przeciwpowodziowym rzeki Wisły w miejscowości Wola, • usunięcia wiatrołomów ze skarp i koryta rzeki Pszczynki. W 2022 roku wykonano: • zabezpieczenie skarpy odwodnej prawego wału przeciwpowodziowego ciekłu Goczałkowice oraz prawej skarpy ciekłu Goczałkowice na odcinku 115 m wraz z lokalnym odtworzeniem na prawym i lewym wale rzędnych geometrii koron w rejonie mostu w ciągu ul. Stawowej, m. Goczałkowice-Zdrój, • interwencyjne zabezpieczenie koryta ciekłu Starowiejskiego w obrębie posesji nr 68 przy ul. Żorskiej w m. Pszczyna, • odtworzenie geometrii lewego wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły na długości ok. 20 m w m. Goczałkowice-Zdrój, • wykonanie konserwacji: wały przeciwpowodziowe rzeki Wisły na długości 4,186 km w m. Wola - dwukrotne koszenie, • wykonanie konserwacji: wały przeciwpowodziowe rzeki Wisły na długości 5,194 km w m. Goczałkowice-Zdrój - dwukrotne koszenie, • wykonanie konserwacji: wały przeciwpowodziowe rzeki Wisły na długości 1,34 km wału i 0,75 km ciekłu w m. Góra - dwukrotne koszenie, • wykonanie konserwacji: wały przeciwpowodziowe rzeki Wisły na odcinku 6,848 km w m. Grzawa - dwukrotne koszenie,	

	• wykonanie konserwacji: wały przeciwpowodziowe rzeki Wisły na długości 0,650 km w m. Rudołtowie - dwukrotne koszenie, • wykonanie robót utrzymaniowych na cieku Dokawa na długości 9,5 km w m. Jankowice, • wykonanie robót utrzymaniowych na cieku Goczałkowickim na długości 3,199 km w m. Goczałkowice-Zdrój, • wykonanie prac utrzymaniowych na obszarze działania Nadzoru Wodnego w Pszczynie – cieki: Studzionka, Pawłówka, Branicki na łącznej długości 15,173 km w gminach: Pszczyna, Pawłowice i Suszec, • opracowanie ekspertyzy stanu technicznego śluzy wałowej w km 29+850 rzeki Wisły oraz w km 0+000 km lewego wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły w miejscowości Goczałkowice-Zdrój, • interwencyjne usunięcie uszkodzeń klap zwrotnych 2 x fi 1 200 mm zamontowanych na przepuszcisku wałowym 2 x fi 1 200 mm zlokalizowanym na lewym wale przeciwpowodziowym rzeki Wisły w m. Goczałkowice-Zdrój, • interwencyjne usunięcie wywrotów/ złomów drzew z koryta rzeki Pszczynki od mostu w ul. Łąckiej Grobla do mostu w ul. Żorskiej w m. Pszczyna, • wykonanie ekspertyzy technicznej budowli przelewowo – upustowej zapory czołowej zbiornika wodnego Łąka w km 24+300 rzeki Pszczynki, • interwencyjne udrożnienie rury odpływowej z niecki wypadowej przelewu bocznego zapory czołowej Zbiornika Wodnego Łąka. Ponadto w 2022 roku rozpoczęto pracę nad zadaniem „Rozbiórka istniejącej i budowa nowej śluzy kierunkowej na rozdziale kanału Branickiego wraz z ukształtowaniem przekroju poprzecznego koryta. Dodatkowo w latach 2020-2022 wykonano siłami własnymi (Nadzór Wodny) kontrole okresowe roczne wałów przeciwpowodziowych, zgodnie z ustawą Prawo Budowlane art. 62 ust. 1.	
Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury przeciwpowodziowej	Powiat Pszczyński Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym organy wykonawcze powiatów są właściwe w zakresie spraw związanych z opracowywaniem powiatowych planów operacyjnych ochrony przed powodzią. Powiatowy Plan Ochrony przed Powodzią został zatwierdzony przez Starostę Pszczyńskiego 28 października 2019 r. W ramach ochrony przed powodzią w 2021 roku, doposażono Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy i Zarządzania Kryzysowego, zlokalizowany w budynku Komendy Powiatowej PSP w Pszczynie przy ul. Górnośląskiej, w materiały pomocne do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej za kwotę 2 027,64 zł. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie PGW WP w 2021 roku przeprowadziło pięcioletnie kontrole urządzeń przeciwpowodziowych, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane, czyli ocenę stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły oraz cieku Goczałkowickiego. Gmina Goczałkowice-Zdrój W 2021 roku rozpoczęto budowę zbiornika retencyjnego w okolicy ul. Zimowej wraz z kanalizacją deszczową oraz infrastrukturą	

	towarzystwą. Zbiornik z dnem o wymiarach 70,5 x 39 m będzie miał ok. 15 tys. m ³ pojemności, 4,5 m głębokości i powierzchnię 0,5 ha. Zostanie wyłożony płytami betonowymi. Powyżej zbiornika powstanie system rowów, który umożliwi zbieranie wody z większej powierzchni zlewni. W 2021 r. wydano na to zadanie 1 794 640,57 zł.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu pszczyńskiego pozyskanych z Gmin Powiatu Pszczyńskiego a także instytucji realizujących zadania

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców, w tym 7 kontroli w zakresie ochrony wód. W przypadku 15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

Tabela 16 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016*	Stan aktualny 2021
1.	Liczba JCWP o wykazanym, co najmniej dobrym stanie wód	0	0
2.	Liczba punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód	1	1
3.	(*) Stosunek liczby jednolitych części wód powierzchniowych o dobrym stanie do ogólnej liczby jednolitych części wód rzeki i zbiorniki zaporowe, jeziora	0/17 JCWP	0/17 JCWP

*Stan zaczerpnięty z POŚ, 2016

(*) – wskaźnik zaczerpnięty z Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

4.4.2. Opis stanu obecnego

4.4.2.1. Wody powierzchniowe

Największa – centralna część powiatu zlokalizowana była w zlewni Pszczynki i jej dopływów. Tereny północne powiatu pszczyńskiego to obszary należące do zlewni rzeki Gostyni, południowe – rzeki Wisły i zbiornika Goczałkowice, zaś zachodnie – zlewni rzek Piotrówki i Rudy.

Główną rzeką powiatu jest rzeka Pszczynka, wraz z jej dopływami: rzeką Dokawą i Korzeńcem. Pszczynka stanowi lewy dopływ Wisły, która przebiega przez południowe części powiatu. Największym zbiornikiem występującym na tym obszarze jest Jezioro Goczałkowickie, o powierzchni 32 km². Zbiornik powstały na rzece Wiśle, pełni funkcję zaporową stanowiąc ochronę przeciwpowodziową, a także turystyczno-rekreacyjną. Dodatkowo stanowi źródło zaopatrzenia w wodę części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Długość zapory na Jeziorze wynosi 2 980 m. Jedyny większy dopływ uchodzący w sposób naturalny do Jeziora Goczałkowickiego to potok Bajerka. Drugim co do wielkości sztucznym zbiornikiem wodnym na terenie powiatu jest Jezioro Łąka utworzone na rzece Pszczynce na północ od Zbiornika Goczałkowickiego. Jezioro pełni funkcję rekreacyjną, a także posiada stałą rezerwę powodziową w wysokości 3,14 mln m³.

Zgodnie z Mapą Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1: 10 000 (dalej: MPHP 10) na obszarze powiatu pszczyńskiego występuje:

- 56 cieków istotnych (występujących w warstwie cieków wyróżnionych), tj.: Bajerka, Biała, Bzianka, Dankówka, Dokawa, Dopływ poniżej Podlesia, Dopływ spod Rudawek Pierwszych, Dopływ spod Rudziczki, Dopływ spod Warszowic,

Dopływ w Kobiórze, Dopływ w Podstrazyńcu, Dopływ z Gierychtu, Dopływ z Goczałkowic, Dopływ z Lasów Kobierskich, Dopływ z Siodłak, Hynek (Strumień), Jelonek, Kanał Branicki, Nowy Kanał Branicki, Kanar (Studzionka), Koryto boczne Pszczynki, Korzenica (Korzeniec), Korzeniec Południowy, Łękawka, Nieradka, Osiny, Pawłówka, Pielgrzymówka, Potok Graniczny, Potok Starowiejski, Pszczynka, Ruptawa, Stara Dokawa, Stenclówka, Wisła,

- 52 zbiorniki wodne wyróżnione, tj. te, które w MPHP 10 posiadają nazwę: Dulnik, Jez. Paprocańskie, Staw Dulnik, Staw Kępny, Staw Kleszczowiec, Staw Młyński, Staw Rontok, Staw Olszynioki I, Staw Olszynioki II, Staw Olszynioki III, Staw Olszynioki IV, Staw Olszynioki V, Staw Olszynioki VI, Zb. Goczałkowice, Zb. Łąka. Zgodnie z posiadanymi informacjami PGW WP administruje zbiornikiem Łąka,
- ponadto na podstawie MPHP 10 na terenie powiatu stwierdzono również występowanie cieków i zbiorników niewyróżnionych, tj. nie posiadających w MPHP nazwy ani określonego charakteru wód. Wobec cieków i zbiorników niewyróżnionych jest lub będzie prowadzone postępowanie skutkujące ich weryfikacją w zakresie np. określenia charakteru wód, przebiegu, kierunku spływu¹⁰.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, administrują one aktualnie na terenie powiatu ciekami i potokami o łącznej długości ok. 166 km, w tym:

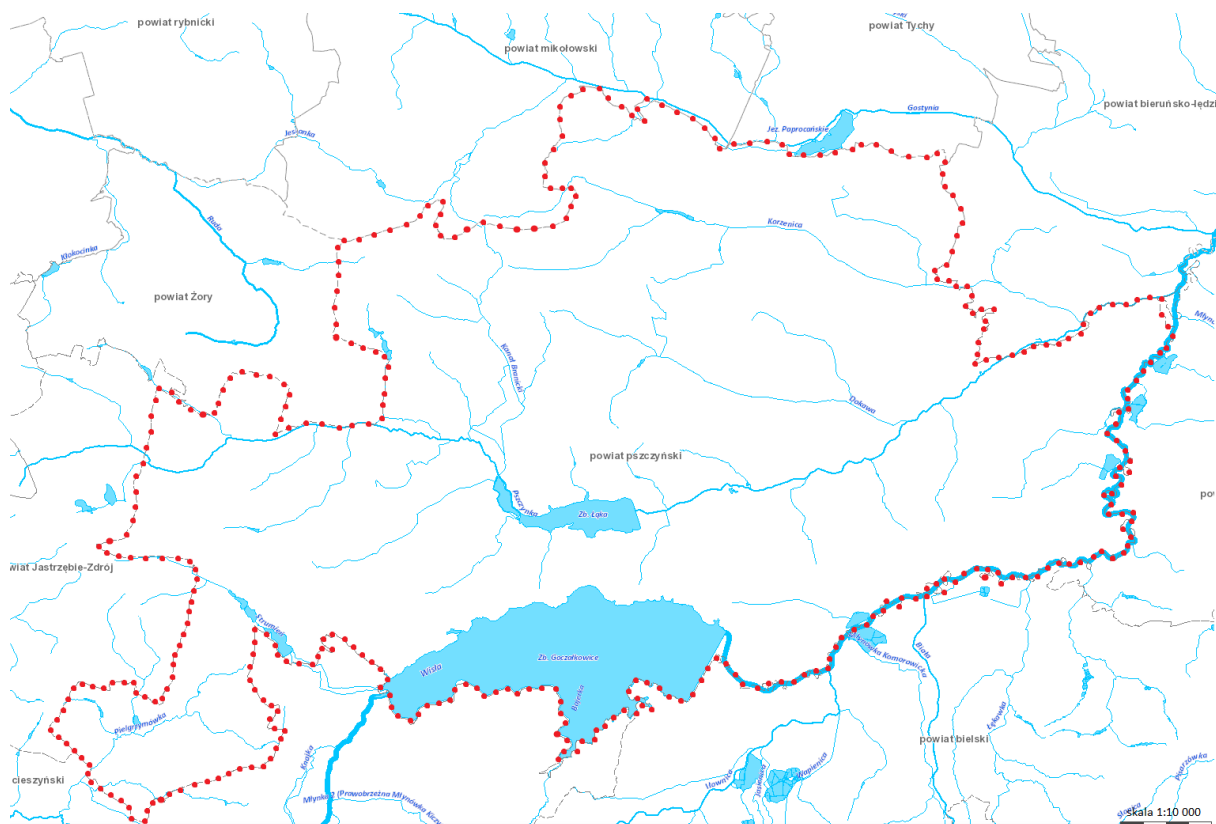
- Stare Koryto Gostynki – 4,5 km,
- Pszczynka – 35 km,
- Osiny – 1,4 km,
- Dopływ spod Warszowic – 3,54 km,
- Pawłówka – 6,86 km,
- Koryto Boczne Pszczynki – 3 km,
- Dopływ spod Rudziczki – 2,4 km,
- Kanał Branicki – 10,4 km,
- Nowy Branicki – 3,5 km,
- Dopływ poniżej Podlesia – 3,45 km,
- Dopływ z Lasów Kobierskich – 3,7 km,
- Studzionka (Kanar) – 7,36 km,
- Stenclówka – 4,95 km,
- Potok Graniczny – 1,92 km,
- Dopływ z Giertychu – 3,25 km,
- Potok Starowiejski – 3,13 km,
- Dopływ w Podstarzyńcu – 3,67 km,
- Dopływ spod Rudawek Pierwszych – 2,9 km,
- Dokawa – 13,27 km,
- Stara Dokawa – 3,51 km,
- Dopływ z Siodłak – 3,65 km,
- Potok Studziennicki – 5,45 km,
- Korzenica (Korzeniec) – 16 km,
- Korzeniec Południowy – 5,96 km,
- Dopływ w Kobiórze – 4,12 km,
- Wisła – 4,1 km,
- Hynek – 0,5 km,
- Goczałkowicki (dopływ z Goczałkowic) – 4,35 km.

Długości odcinków zostały określone orientacyjnie zgodnie z prowadzonym przez Wody Polskie Systemem Informatycznym Gospodarowania Wodami (SIGW) stanowiącym załącznik do Informacyjnego Systemu Osłony Kraju (ISOK) – Hydroportal.

PGW WP na terenie powiatu pszczyńskiego nie administruje urządzeniami melioracji wodnych. Zgodnie z art. 205 ustawy Prawo Wodne utrzymanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte

¹⁰ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr GL.ROO.0143.9.2023.JF RKP-2023-528 z dnia 31.01.2023 r.

działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub związku spółek wodnych¹¹.

Rysunek 13 Wody powierzchniowe na terenie powiatu pszczyńskiego

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl>

Od 01.01.2022 roku obowiązuje nowy podział na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Zgodnie z nim, na terenie powiatu pszczyńskiego występuje w całości lub fragmentarycznie 13 JCWP, w tym 11 zlokalizowanych w dorzeczu Wisły (9 rzeczne i 2 zbiorniki zaporowe Goczałkowice i Łąka) oraz 2 w dorzeczu Odry.

Według dotychczas obowiązującego podziału na JCWP, który obowiązywał do końca 2021 roku, na terenie powiatu pszczyńskiego występowało w całości lub fragmentarycznie 17 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), w tym 15 w dorzeczu Wisły (13 rzeczne i 2 zbiorniki zaporowe Goczałkowice i Łąka) oraz 2 w dorzeczu Odry. Za wyjątkiem jednej JCWP w zlewni Gostyni, pozostałe objęte były badaniami w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) realizowanego w latach 2016-2021. Dla 8 JCWP reprezentatywne punkty pomiarowo-kontrolne (ppk) do badań zlokalizowane były na terenie powiatu pszczyńskiego w gminach:

- Pszczyna – 4 ppk: Kanał Branicki - ujście do Pszczynki (JCWP Kanał Branicki), Pszczynka - powyżej zbiornika Łąka (JCWP Pszczynka do zbiornika Łąka), Zbiornik Łąka - w rejonie zapory (JCWP zbiornik Łąka), Dokawa - ujście do Pszczynki (JCWP Dokawa),
- Goczałkowice – 3 ppk: Strumień - ujście do Małej Wisły (JCWP Strumień (Zbytkowski)), Zbiornik Goczałkowice - w rejonie zapory (JCWP zbiornik Goczałkowice), Wisła – poniżej ujścia Iłownicy (JCWP Wisła od zbiornika Goczałkowice do Białej),

¹¹ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr GL.ROO.0143.9.2023.JF RKP-2023-528 z dnia 31.01.2023 r.

- Miedzna – 1 ppk: Pszczyńska - ujście do Małej Wisły (JCWP Pszczyńska od zbiornika Łąka do ujścia)¹².

4.4.2.2. Monitoring rzek w rejonie powiatu pszczyńskiego

Podstawowymi jednostkami gospodarowania wodami są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Sporządzane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny wód powierzchniowych bazują na sieci punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk). Podstawę do jej wyznaczenia na terenie województwa śląskiego stanowiły opracowane przez KZGW wykazy wód oraz zalecenia i wskazówki Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Głównym celem sporządzenia oceny stanu wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie/potencjale ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem.

Poniżej przedstawiono wyniki monitoringu jakości wód powierzchniowych ocenionych w 2019 roku na podstawie danych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W obrębie regionu wodnego Małej Wisły na terenie powiatu pszczyńskiego w 2019 roku badanych było 8 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), tj.:

- PLRW200016211649 JCWP Kanał Branicki
  - umiarkowany stan ekologiczny,
  - aktualny stan zły,
- PLRW200016211653 JCWP Pszczyńska do zbiornika Łąka
  - umiarkowany stan ekologiczny,
  - aktualny stan zły,
- PLRW200002116559 JCWP zbiornik Łąka
  - umiarkowany potencjał ekologiczny,
  - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
  - aktualny stan zły.
- PLRW200017211669 JCWP Dokawa
  - umiarkowany stan ekologiczny,
  - aktualny stan zły.
- PLRW200016211158 JCWP Strumień (Zbytkowski)
  - zły stan ekologiczny,
  - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
  - aktualny stan zły.
- PLRW20000211179 JCWP zbiornik Goczałkowice
  - umiarkowany potencjał ekologiczny,
  - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
  - aktualny stan zły.
- PLRW200019211139 JCWP Wisła od zbiornika Goczałkowice do Białej
  - dobry potencjał ekologiczny,
  - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),
  - aktualny stan zły.
- PLRW200019211169 JCWP Pszczyńska od zbiornika Łąka do ujścia
  - umiarkowany potencjał ekologiczny,
  - stan chemiczny poniżej stanu dobrego (PSD_sr),

¹² pismo GIOŚ RWMŚ w Katowicach znak sprawy DMS-KA.731.21.2022 z dnia 12.05.2022 r.

- aktualny stan zły.

W jednym JCWP odnotowano dobry stan ekologiczny, w 6 JCWP stan ekologiczny określono jako umiarkowany, zaś w 1 JCWP – zły stan ekologiczny.

W 5 badanych JCWP, w których określany był stan chemiczny, został on określony jako stan chemiczny poniżej dobrego, ze względu na przekroczenia wskaźników chemicznych głównie ze względu na benzo(a)piren.

Aktualny stan jakości badanych JCWP na terenie powiatu pszczyńskiego określono jako zły.

4.4.2.3. Wody podziemne

Cały obszar powiatu pszczyńskiego według regionalizacji hydrogeologicznej GZWP zgodnej z koncepcją A. S. Kleczkowskiego (1988) należy do prowincji hydrogeologicznej górskiej-wyżynnej, do pasma zbiorników Wyżyn Polskich.

Powiat pszczyński położony jest w granicach 2 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

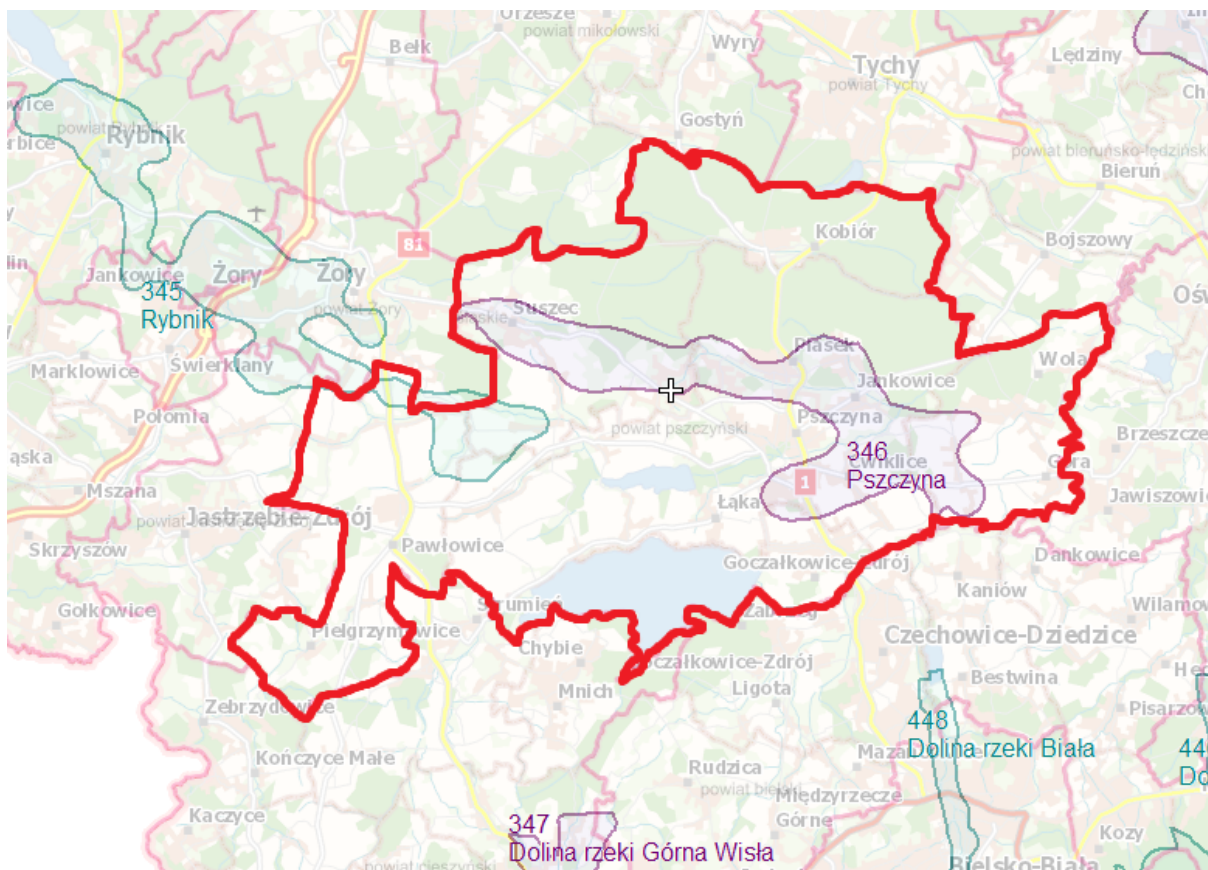
- LZWP nr 345 Rybnik (dawny GZWP nr 345) – czwartorzędowy poziom wodonośny; szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 26,5 tys. m³/d.

Zbiornik wyznaczono w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego, zbudowanego w większości z osadów piaszczysto-żwirowych genezy rzecznej i rzeczno-wodnolodowcowej. Zbiornik Rybnik ma powierzchnię 76,8 km² i jest zasilany na drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych bądź przesączania z nadległych warstw wodonośnych, dopływów bocznych z rejonów wysoczyzn, jak również z ascensyjnego zasilania z poziomów neogeńskich. Przepływ wód podziemnych odbywa się w kierunku rzeki Ruda, która stanowi dla zbiornika główną bazę drenażu.

Czwartorzędowy zbiornik wód podziemnych, z uwagi na przekształcenia naturalnego reżimu wód podziemnych wywołanych eksploatacją i działalnością górniczą, charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem jakości wody w zależności od lokalnych warunków hydrogeochemicznych i antropopresji wyrażonej licznymi ogniskami zanieczyszczeń. Chemizm wód podziemnych zbiornika Rybnik jest kształtowany w wyniku naturalnych i wzbudzonych antropogenicznie czynników i procesów hydrogeochemicznych. Efektem naturalnych procesów geogenicznych, wynikających z występowania odpowiednich typów i sekwencji osadów w dolinach rzecznych są przeważnie wyższe stężenia w wodzie związków Fe, Mn i SO₄ oraz podwyższona twardość ogólna.

- GZWP nr 346 Pszczyzna – czwartorzędowy poziom wodonośny; szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 17,0 tys. m³/d.

Użytkowym poziomem wodonośnym stanowiącym GZWP nr 346 jest podglinowy poziom czwartorzędowy QII. Zasilanie tego poziomu następuje w drodze infiltracji opadów atmosferycznych w obrębie wychodni utworów przepuszczalnych występujących na powierzchni terenu lub przez przesączanie w rejonie występowania pokrywy lessów i glin (w miejscach gdzie nie występuje poziom QI) oraz przez przesączanie wody z górnej warstwy QI. Poziom QII jest drenowany przez rzekę Pszczyнкę i cieki płynące wciętymi dolinami. Zwierciadło wody o charakterze napiętym w poziomie QII występuje na głębokości od 4,5 do 21 m i stabilizuje się w zakresie głębokości 0,0–13,0 m poniżej powierzchni terenu, zależnie od morfologii terenu. Kolektorem wód są żwirowo-piaszczyste osady wodnolodowcowe, a zbiornikowy poziom wodonośny jest izolowany od wpływu zanieczyszczeń antropogenicznych z powierzchni terenu przez pierwszy poziom wodonośny i oddzielające te poziomy utwory słabo przepuszczalne (gliny zwałowe i ły). Wody podziemne tego zbiornika są niskiej i złej jakości. Pod względem przydatności do spożycia wody te wykazują przekroczone stężenia dopuszczalne dla wód pitnych w zakresie manganu, żelaza, a w części studzien także niklu.

Rysunek 14 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) w rejonie powiatu pszczyńskiego

źródło: Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, PSH 2020

W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny) państwowa służba hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich charakterystyk. Opracowano podział na 174 JCWPd, który będzie obowiązywał w latach 2022-2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki obowiązującym w latach 2016-2021.

Według aktualnego podziału Polski na jednolite części wód podziemnych teren powiatu pszczyńskiego położony jest w obrębie 6 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

Tabela 17 Jednolite części wód podziemnych na terenie powiatu pszczyńskiego

Nazwa gminy	KOD JCWPd	Nazwa JCWPd	Czy JCWPd jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
Suszec, Pawłowice	PLGW6000144	144	niezagrożona
Kobiór, Suszec	PLGW2000145	145	zagrożona
Pawłowice	PLGW6000155	155	niezagrożona
Kobiór, Pszczyna, Suszec, Pawłowice, Goczałkowice-Zdrój, Miedźna	PLGW2000156	156	niezagrożona
Pszczyna, Miedźna, Goczałkowice-Zdrój	PLGW2000157	157	zagrożona
Pszczyna, Pawłowice, Goczałkowice-Zdrój	PLGW2000162	162	niezagrożona

Źródło: www.pgi.gov.pl

4.4.2.4. Monitoring wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

W 2021 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 390 punktach pomiarowych. Na terenie powiatu pszczyńskiego badania prowadzono w punkcie sieci krajowej nr Monbada 1167 Miedzna. Analiza badań w ww. punkcie pomiarowym wykazała V klasę jakości ze względu na wskaźniki fizyczno-chemiczne oraz końcową IV klasę jakości wody.

W roku 2020 wykonana została kompleksowa ocena stanu wskazanych JCWPd, na podstawie wyników badań realizowanych w 2019 roku (ocena wykonywana co 4 lata). Ocenę przedstawiono w poniższej tabeli. Opracowanie kolejnego raportu dotyczącego oceny stanu jednolitych części wód podziemnych nastąpi w roku 2023.

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2019 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

W 2019 roku na obszarze powiatu pszczyńskiego zlokalizowano 4 punkty pomiarowe monitoringu jakości wód podziemnych w JCWPd 156 i JCWPd 157.

Tabela 18 Zestawienie punktów badawczych wód podziemnych na terenie powiatu pszczyńskiego

Gmina	Miejscowość	Stratygrafia	Użytkowanie terenu	Rok badań	Klasa jakości 2019 końcowa
Miedzna (gmina wiejska)	Miedzna	Q	4. Zabudowa wiejska	2019	IV
Miedzna (gmina miejska)	Miedzna	Q	7. Grunty orne	2019	II
Pszczyna (gmina miejsko-wiejska)	Piasek	Q	2. Zabudowa miejska luźna	2019	IV
Suszec (gmina wiejska)	Mizerów	Q	4. Zabudowa wiejska	2019	III

Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2019.html>

Klasyfikacja i wyniki badań wskaźników fizykochemicznych nieorganicznych oraz organicznych w punktach pomiarowych przeprowadzonych w 2019 roku wykazała, iż

wody w jednym punkcie to wody dobrej jakości (II klasa), w jednym punkcie w gminie Suszec – to wody zadowalającej jakości (III klasa) oraz w dwóch punktach – w Pszczynie i Miedźnej, zaklasyfikowano jako wody niezadowalającej jakości (IV klasa).

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców, w tym 8 kontrole w zakresie ochrony wód. W przypadku 15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 2 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.4.2.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne, tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni. Już niewielkie spadki terenów, niewielka powierzchnia zlewni cieków, może spowodować gwałtowne wezbrania w przypadku nawałnych opadów lub roztopów pokrywy śnieżnej. Częstym zjawiskiem są wezbrania opadowo – rozlewne. Ich przyczyną są najczęściej długotrwałe opady deszczu. Wezbrania te występują na ogół od maja do września, szczególnie w miesiącach letnich.

Zgodnie z danymi z PGW WP RZGW w Gliwicach na terenie powiatu pszczyńskiego występują wały przeciwpowodziowe na łącznej długości 23,52 km, w tym:

- Goczałkowicki – 1,34 km,
- Pszczynka – 3,562 km,
- Wisła – 18,618 km¹³.

W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań w zakresie zarządzania kryzysowego w przypadku wystąpienia powodzi, na szczeblu powiatowym funkcjonuje Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Pszczynie, który pełni rolę pośrednika pomiędzy jednostkami fizycznie prowadzącymi ochronę mieszkańców i mienia, a mieszkańcami. W 2022 roku na zlecenie Starostwa Powiatowego w Pszczynie opracowano Plan Zarządzania Kryzysowego Powiatu Pszczyńskiego uwzględniający ww. zagadnienia.

Cieki powierzchniowe, znajdujące się w obszarze powiatu pszczyńskiego są administrowane przez następujące podmioty:

- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- PGL Lasy Państwowe, które zarządzają urządzeniami melioracji znajdującymi się w obszarach leśnych,
- podmioty gospodarcze, które zarządzają rowami i kanałami prowadzącymi wody technologiczne.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.), zostało utworzone Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo Wodne, z dniem wejścia w życie

¹³ pismo PGW WP RZGW w Gliwicach nr GL.ROO.0143.9.2023.JF RKP-2023-528 z dnia 31.01.2023 r.

ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej zostały przejęte przez Wody Polskie.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

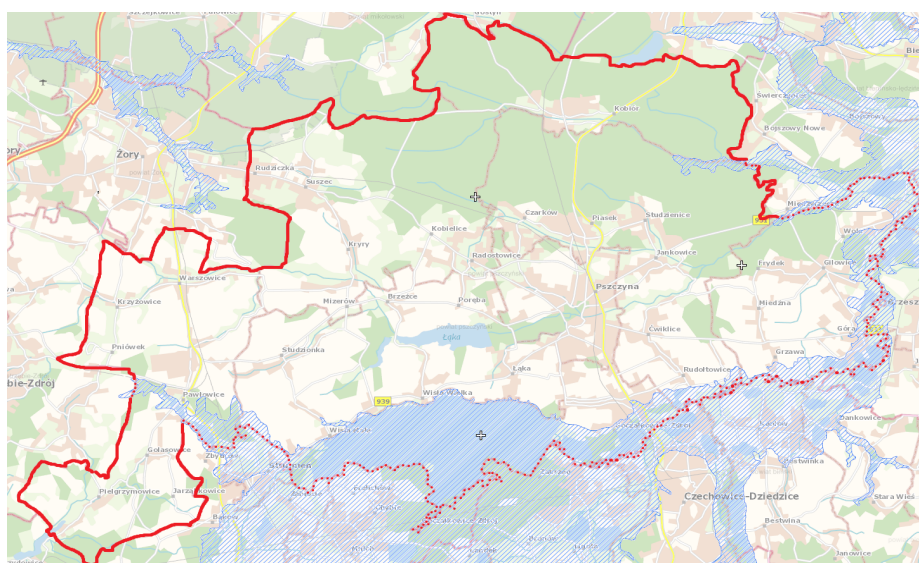
W latach 2016-2020 dokonano przeglądu map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP) sporządzonych w I cyklu, i w uzasadnionych przypadkach ich aktualizacji. Sporządzone zostały również nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego dla obszarów i typów powodzi wskazanych w wyniku przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) zakończonej w 2018 r.

W wyniku przeglądu i aktualizacji WORP w 2018 r. wskazano w Polsce następujące znaczące typy powodzi (ze względu na źródło):

- powódź rzeczna – w dwóch scenariuszach: naturalne wezbranie oraz zniszczenie wałów przeciwpowodziowych;
- powódź od strony morza – w dwóch scenariuszach: naturalne wezbranie oraz zniszczenie wałów przeciwpowodziowych lub przeciwsztormowych;
- powódź od urządzeń hydrotechnicznych – związana z zalaniem terenu w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia budowli piętrzących.

Zaktualizowane i nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo wodne) zostały podane do publicznej wiadomości przez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu w dniu 22 października 2020 r.

Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), zgodnie z art. 171 ust. 8 ustawy Prawo wodne oraz art. 14 Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywy Powodziowej), podlegają przeglądowi oraz w razie potrzeby aktualizacji w cyklach 6-letnich, w związku z potrzebą oceny zmian ryzyka powodziowego oraz koniecznością planowania i realizacji działań mających na celu ograniczenie negatywnych konsekwencji powodzi dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Rysunek 15 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie powiatu pszczyńskiego

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpmzp

Na terenie powiatu pszczyńskiego główne zagrożenie powodziowe spowodowane jest gwałtownymi opadami atmosferycznymi, roztopami oraz w minimalnym stopniu zatorami lodowymi. Powierzchnię zalewową można szacować na około 1 100 ha. Do zagrożonych zaliczamy miejscowości: Wola, Góra, Grzawa, Goczałkowice Zdrój, Pszczyna, Pielgrzymowice, Krzyżowice, Warszowice, Brzeźce, Kobielice. Ilość gospodarstw zagrożonych zalaniem to około 280, osób do ewakuacji około 1500, zaś zwierząt hodowlanych - ponad 300 szt.

W przypadku uszkodzenia tamy Zbiornika Goczałkowickiego zalaniem zagrożony jest pas terenu wzdłuż koryta rzeki Wisły (gmina Pszczyna, gmina Goczałkowice Zdrój oraz gmina Miedźna). Zagrożone są również liczne obiekty komunikacyjne, w tym:

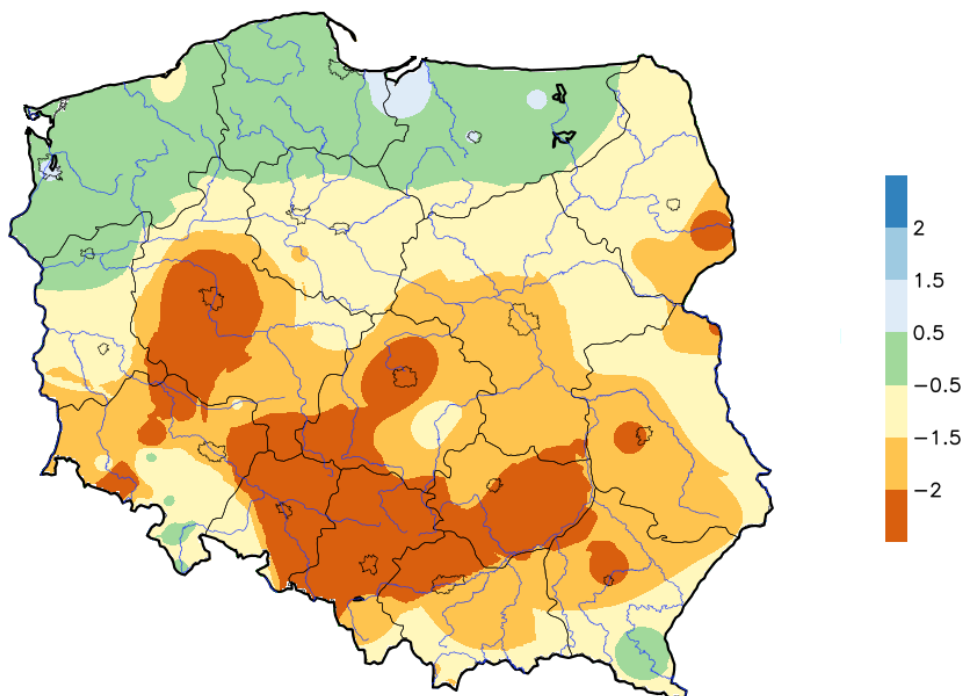
- mosty (drogowy i kolejowy na rzece Wiśle w Goczałkowicach-Zdroju DK nr 1),
- most drogowy w Górze (DW nr 933) w gminie Miedźna.

W przypadku uszkodzenia zapory Zbiornika Łąka zagrożone są tereny położone wzdłuż rzeki Pszczyńki m.in. park zabytkowy w Pszczynie.

Największe zagrożenie powodziowe pochodzi z rzek: Wisła i Pszczyńka¹⁴.

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną też rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów.

Biorąc to pod uwagę oraz uwzględniając ograniczoną dokładność oceny zagrożenia suszą glebową (ze względu na małą szczegółowość materiałów środowiskowych) przypisano do rolnictwa wrażliwość także na suszę atmosferyczną. Ponieważ rolnictwo wykorzystuje wody powierzchniowe i podziemne (hodowla, nawodnienia) jest też ono wrażliwe także na skutki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej (dot. obszarów, gdzie wykorzystywane w sektorze rolnictwa zasoby wód są zagrożone deficytem).

Rysunek 16 Rozkład przestrzenny ostrości suszy atmosferycznej (wartości SPI) na terenie kraju w czerwcu 2019 roku

Źródło: <http://posucha.imgw.pl>

¹⁴ Plan Zarządzania Kryzysowego Powiatu Pszczyńskiego, wrzesień 2022 r.

Przedziały ostrości suszy atmosferycznej (wartości SPI) określa 4 stopniowa skala:

- normalny (0,5 ÷ -0,5),
- umiarkowanie suchy (-0,5 ÷ -1,5),
- bardzo suchy (-1,5 ÷ -2),
- ekstremalnie suchy ≤ -2 .

Na terenie powiatu pszczyńskiego przedział ostrości suszy atmosferycznej wyniósł od 0,5 do 1,5 tj. umiarkowanie suchy.

4.4.3. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobrze zasoby wód powierzchniowych dobrze zasoby wód podziemnych zadawalająca jakość wód podziemnych w 2 JCWPd na 4 badane w 2019 r.	zły stan wód powierzchniowych zaburzenie stosunków wodnych na niektórych obszarach ograniczona retencja wód opadowych i roztopowych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
aktualizacje planów zarządzania ryzykiem powodziowym, realizowane w ramach III cyklu planistycznego dobra współpraca administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania	zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych)

Źródło: opracowanie własne

4.6.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarowania wodami

Aktualny stan jakości w JCWP określono jako zły we wszystkich badanych częściach. Takie wyniki monitoringu prowadzonego przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, mogą świadczyć o szeregu działań, jakie pozostały do wykonania w zakresie ich ochrony i przywrócenia dobrego stanu. Należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

Analiza SWOT wskazuje na słabe strony, które są tożsame z wynikiem oceny jakości wód. Do najważniejszych z nich należy: niedostateczna jakość wód powierzchniowych oraz wpływ zanieczyszczeń spoza terenu powiatu na stan czystości wód. W celu osiągnięcia zobowiązań dotyczących poprawy stanu ekologicznego wód powierzchniowych i określonych wskaźników dla wód podziemnych, należy kontynuować podejmowane wcześniej przedsięwzięcia. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi powinno mieć na uwadze zarówno oszczędzanie wody, jak też dbanie o jej jak najlepszą jakość. Efektywne wykorzystanie zasobów wodnych ograniczy ryzyko wystąpienia jej niedoborów i doprowadzi do poprawy ich jakości. W okresie obowiązywania Programu należy zwrócić uwagę na kształtowanie reżimu hydrologicznego w regionie. Jest to niezwykle istotne w kształtowaniu klimatu i stanowi element zmian klimatycznych. Ze względu na coraz częstsze występowanie zjawisk ekstremalnych w ostatnich latach oraz prognozowanym systematycznym ich nasileniem, szczególnie istotne w ramach realizacji Programu będzie wdrażanie Strategii SPA 2020. Pozwoli to na wprowadzanie w skali regionalnej działań ograniczających niekorzystne zmiany klimatyczne oraz przystosowanie do ich negatywnych skutków.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, realizacje obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji województwa śląskiego, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane. Monitoring wód powierzchniowych wykonywany będzie w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2021-2025” przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i finansowany z budżetu kraju.

Istotny wpływ ma tutaj realizacja zadań z zakresu zwiększania retencji wodnej: utrzymanie i budowa urządzeń piętrzących w dolinach rzecznych oraz małych zbiorników wodnych, realizacja zalesień, zachowanie terenów podmokłych. Szczególnie dotyczy to zjawisk suszy, powodzi i podtopień. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy, działania przystosowujące odnoszą się do: opracowania i wdrożenia metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym z zapewnieniem infrastruktury krytycznej, zwiększeniem możliwości retencyjnych i renaturyzacji cieków wodnych, przywracaniem i utrzymaniem dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych. Zadania planowane są do realizacji przez administratorów cieków i urządzeń wodnych na terenie powiatu, tj. PGW Wody Polskie. Większość zadań będzie realizowana po uzyskaniu dofinansowania ze środków krajowych i unijnych.

W ramach działań przewidziano do realizacji m.in. wykonanie konserwacji cieków i wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły, remont śluzy wałowej a także zabudowę oraz naprawę ubezpieczeń w korycie rzeki Pszczyńki w miejscowości Mizerów.

Konieczne jest uwzględnianie w dokumentach planistycznych, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP) na poziomie wojewódzkim i gminnym, mapy ryzyka powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami.

Kolejnym aspektem jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom powodzi, w związku z tym opracowano Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), które są końcowym, czwartym dokumentem planistycznym wymaganym Dyrektywą Powodziową. Dla obszaru powiatu obowiązuje PZRP dla obszaru dorzecza Wisły i Odry.

Ocena stopnia zagrożenia powodziowego została opracowana przez KZGW i przedstawiona na mapach zagrożenia powodziowego oraz mapach ryzyka powodziowego. Dokumentacja ta stanowi podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią, a tym samym dla ograniczania negatywnych skutków powodzi. Mapy sporządzone zostały dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, przedstawiając obszary zagrożone powodzią o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia: jako niskie i wynoszące 0,2% (czyli średnio raz na 500 lat), jako średnie i wynoszące 1% (czyli średnio raz na 100 lat), jako wysokie i wynoszące 10% (czyli średnio raz na 10 lat). Istotnym zadaniem jest więc ich uwzględnienie w opracowaniach planistycznych na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.10-6.12.

4.5. Gospodarka wodno - ściekowa

4.5.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długookresowy do 2024 roku zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO		
Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych poprzez ochronę jakości i ilości wód		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej oraz obiektów wodociagowych, zgodnie z planami zarządców sieci oraz gmin, budżetami jednostek oraz bieżącymi potrzebami, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych	Gmina Kobiór W ramach realizacji zadania w 2021 roku wykonano projekt pod nazwa „Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Kobiór”, obejmujący budowę sieci w rejonie ulicy Stobika, Wrzosowej i Wróblewskiego na długości 764,59 mb. Gmina Miedzna W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 Gminny Zakład Gospodarki Komunalne w Gilowicach wykonał: • projekt sieci wodociągowej Wola, ul. Kwiatowa, • wymianę złoza na Stacji Uzdatniania Wody w Gilowicach, • zakup pompy dozującej NaOH na SUW Gilowice, • budowę sieci wodociągowej o długości 102m w celu połączenia sieci znajdującej się w Gilowicach ul. Piaskowa z siecią znajdującą się w Górze, ul. Złote Łany, • wymianę przyłącza z rur stalowych na rury PE do budynków położonych w Woli ul. Słoneczna • zakup kolumny filtracyjnej na SUW Gilowice, • remont sieci wodociągowej Międzyrzecze – Wola • budowę sieci wodociągowej Wola ul. Kwiatowa o długości 260,0 metrów, • przebudowę sieci wodociągowej w Górze rejon skrzyżowania ul. Topolowej z ul. Polną o długości 87 metrów, • modernizację sieci wodociągowej Wola ul. Górnicza o długości 65 metrów, • modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej w rejonie ul. Cmentarnej w Górze o długości 270 metrów, • modernizację (przebudowę) sieci wodociągowej w rejonie ul Długiej w Górze o długości 600 metrów, • modernizację (przebudowę) sieci wodociągowej w rejonie ul. Krótkiej w Górze o długości 125 metrów. Gmina Pawłowice W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 na terenie gminy wykonano: • budowę sieci wodociągowej pomiędzy ulicą Polną i ulicą Szkolną w Pawłowicach, • przebudowę sieci wodociągowej przy ulicy Cieszyńskiej w Pielgrzymowicach, • budowę sieci wodociągowej przy ulicy 3 Maja w Pawłowicach, • przebudowę sieci wodociągowej przy ulicy Krótkiej w Warszawicach, • przebudowę sieci wodociągowej ulicy Reymonta i ulicy Długiej w Golasowicach, • przebudowę sieci wodociągowej przy ulicy Kruczej w Pniówku,	w latach 2020-2022 wybudowano 37,91 km nowej sieci wodociągowej oraz 802 szt. przyłączy do sieci wodociągowej {GUS}

	• budowę sieci wodociągowej przy ulicy Górka i ulicy Pszczyńskiej w Pawłowicach, • budowę studni głębinowej ujmującej wody czwartorzędowe go poziomemu wodonośne go w Golasowicach, • przebudowę sieci wodociągowej przy ulicy Wodzisławskiej w Pawłowicach. Gmina Suszec W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 na terenie gminy wykonano: • budowę sieci wodociągowej w rejonie ul. Prostej (odgałęzienie) w Mizerowie – II etap, • budowę sieci wodociągowej w Suszcu w rejonie ul. Szkolnej (odgałęzienie), • budowę sieci wodociągowej w Kobielicach w rejonie ul. Stara Droga, • budowę sieci wodociągowej w rejonie ul. Wyzwolenia i Dworskiej w Mizerowie, • budowę sieci wodociągowej – odcinek boczny w rejonie ul. Krzywej w Kobielicach, • budowę sieci wodociągowej – odcinek boczny w rejonie ul. Leśnej w Kobielicach, • budowę sieci wodociągowej – odcinek boczny ul. Szkolnej w Rudziczce (droga dojazdowa do OŚ w Rudziczce i drogi boczne od niej), • budowę sieci wodociągowej w rejonie ul. Strażackiej w Rudziczce.	
Prowadzenie działań w zakresie uzyskiwania dofinansowania do budowy i modernizacji sieci oraz obiektów wodociągowych	Gmina Kobiór Na realizację zadania pod nazwą: „Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Kobiór” w latach 2020-2021 uzyskano dofinansowanie w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.	-
Rozwój i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz obiektów związanych z przyjmowaniem i oczyszczaniem ścieków, zgodnie z planami zarządców sieci oraz gmin, budżetami jednostek i WPI oraz bieżącymi potrzebami, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych	Gmina Kobiór W 2020 roku wykonano zadanie pod nazwa „Rozbudowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej w Kobiórze – etap IV”, obejmujące budowę sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Stobika, Wróblewskiego i Promnickiej o łącznej długości 751,44 mb. Gmina Miedzna W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Gilowicach przeprowadził: • remont istniejącej przepompowni ścieków oraz budowę przepompowni pomocniczej w Górze ul. Wiejska, • odcinkową wymianę kolektora ściekowego tłoczego (100 m) doprowadzającego ścieki z przepompowni ścieków Wola II do oczyszczalni Promlecz, • modernizację sieci kanalizacyjnej oraz przebudowę przepompowni ścieków Wola ul. Górnicza, • modernizację stanowiska pomp w przepompowni ścieków Wola ul. Mokra, • remont przepompowni ścieków w Gilowicach ul. Lipowa, • remont przepompowni ścieków w Miedznej ul. Janygowiec. Gmina Pawłowice W ramach realizacji zadania w latach 2020-2021 wykonano: • budowę sieci kanalizacyjnej przy ulicy Cieszyńskiej w Pielgrzymowicach - II etap, • budowę kanalizacji sanitarnej przy ulicy 3 Maja w Pawłowicach, • budowę kanalizacji sanitarnej przy ulicy Kormoranów w Warszowicach,	w latach 2020-2022 wybudowano 42,6 km nowej sieci kanalizacji sanitarnej oraz 1 450 szt. przyłączy do sieci kanalizacji sanitarnej [GUS]

	• budowę kanalizacji sanitarnej przy ulicy Borowej i ulicy Gruntowej w Pielgrzymowicach, • budowę kanalizacji sanitarnej przy ulicy Kościelnej w Warszowicach, Gmina Suszec W latach 2020-2021 prowadzono prace związane z realizacją zadania pod nazwą „Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Kryry – II etap” (w tym aktualizacja dokumentacji projektowej, studium wykonalności), a także działania związane z projektowaniem, modernizacją i rozbudową oczyszczalni ścieków w Suszcu.	
Prowadzenie działań w zakresie uzyskiwania dofinansowania do budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej oraz obiektów oczyszczania ścieków	Gmina Kobiór W latach 2020-2021 na realizację zadania pod nazwą: „Rozbudowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej w Kobiórze – etap IV” uzyskano dofinansowanie w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. Gmina Pszczyna W latach 2020-2021 w ramach realizacji zadania wnioskowano o uzyskanie dofinansowania do budowy sieci kanalizacji sanitarnej w Piasku. Nie uzyskano dofinansowania.	-
Bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz nadzór nad ich likwidacją na obszarach objętych siecią kanalizacyjną	Wszystkie gminy powiatu pszczyńskiego ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzoną na bieżąco. Gmina Goczałkowice-Zdrój Gmina prowadzi bieżącą ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych. Według danych na dzień 31.12.2022 r. na terenie gminy znajdują się 4 przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz 16 zbiorników bezodpływowych. W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 17 kontroli posiadanych umów i faktur za wywóz nieczystości ciekłych. Gmina Kobiór Gmina Kobiór prowadzi bieżącą ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Według stanu na dzień 31.12.2022 roku na terenie gminy zlokalizowanych jest 41 szt. zbiorników bezodpływowych, 16 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1 stacja zlewna. W 2022 roku przeprowadzono kontrolę zbiorników bezodpływowych 35 nieruchomości (nieruchomości zamieszkałe). Gmina Miedźna Według danych GUS na dzień 31.12.2021 r. na terenie gminy zlokalizowanych było 102 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 380 zbiorników bezodpływowych. W okresie 2020-2021 brak jest danych dotyczących przeprowadzonych kontroli. Gmina Pawłowice Gmina prowadzi bieżącą ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Według danych gminy na dzień 31.12.2022 r. na terenie gminy znajduje się 37 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 247 zbiorników bezodpływowych. W latach 2020-2022 przeprowadzono 57 kontroli. Gmina Pszczyna Gmina prowadzi bieżącą ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Aktualnie na terenie gminy zlokalizowanych jest 5 708 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 135 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków W okresie 2020-2021 przeprowadzono łącznie 537 kontroli, w tym: w 2020 roku – 56 kontroli, w 2021 roku – 83 kontrole, w 2022 roku – 398 kontroli. Gmina Suszec Gmina prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Wg danych na dzień 31.12.2022 r. na terenie gminy znajduje się 1 519 zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.	7 757 szt. zbiorników bezodpływowych 448 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków 3 szt. stacji zlewnych 646 kontrole w latach 2020-2022

	W latach 2020-2022 na terenie gminy przeprowadzono 213 kontroli. W celu aktualizacji posiadanej w/w ewidencji w 2020 i 2021 roku w sołectwach: Mizerów, Radostowice, Kobielice, Rudziczka oraz w części Sołectwa Suszec przeprowadzono akcje mające na celu pozyskanie danych na potrzeby prowadzenia tych ewidencji. W ramach tej akcji do urzędu gminy wpłynęły dokumenty potwierdzające korzystanie z usług wywozu nieczystości ciekłych (z 509 nieruchomości). Gmina Suszec w okresie 2020-2021 na podstawie Uchwały nr V/12/24/2011 Rady Gminy Suszec z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie uchwalenia zasad udzielenia dotacji celowej na dofinansowanie kosztów budowy przyłączy kanalizacyjnych do gminnej sieci kanalizacyjnej, z budżetu Gminy Suszec udzieliła 17 dotacji celowych na łączną kwotę: 34 684,00 zł. Dofinansowano budowę przyłącza kanalizacyjnego do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej z jednoczesnym zaprzestaniem użytkowania zbiorników bezodpływowych (szamb) dla 13 budynków w Kryrach, 3 budynków w Suszcu oraz 1 budynku w Rudziczce. Ponadto prowadzono dofinansowanie w ramach realizacji „Programu Budowy Przydomowych Oczyszczalni Ścieków”. Program dedykowany jest dla mieszkańców Gminy Suszec zamieszkujących posesje zlokalizowane poza terenem aglomeracji Suszec wyznaczonej uchwałą Rady Gminy Suszec nr XXVIII/224/2020 z dnia 30 grudnia 2020 roku w sprawie wyznaczenia aglomeracji Suszec. Wnioskodawcom przysługuje dofinansowanie w wysokości 70% jednak nie więcej niż 5 000,00 zł. W okresie 2020-2021 udzielono 30 dotacji na łączną kwotę 150 000,00 zł.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu pszczyńskiego pozyskanych z Gmin Powiatu Pszczyńskiego a także instytucji realizujących zadania

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015*	Stan aktualny 2022
1.	Zwodociągowanie powiatu	99,5%	99,5%
2.	Skanalizowanie powiatu	67,4%	70,9%
3.	Długość sieci kanalizacyjnej	686,1 km	753,5 km
4.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	71,61%	69,97%**
5.	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków (RLM)	80 997 RLM	89 164 RLM
6.	Ścieki odprowadzane / oczyszczone	3 529 dam ³ / 3 529 dam ³	4 135 dam ³ / 4 135 dam ³ **
7.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	7 920,8 dam ³	7 249,4 dam ³ **
8.	Udział przemysłu w zużyciu wód ogółem	4,8%	2,7%**
9.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	885,8 km	963,21 km
10.	(*) Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ludności ogółem	67,4%	70,9%**
11.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów	45,2%	42,5%**
12.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na mieszkańca	72,3 m ³	65,4 m ³ **

*Stan zaczerpnięty z POŚ, 2016

** dane z 2021 roku, BDL

(*) – wskaźnik zaczerpnięty z Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z POŚ 2016 oraz BDL, 2023 rok

4.5.2. Opis stanu obecnego

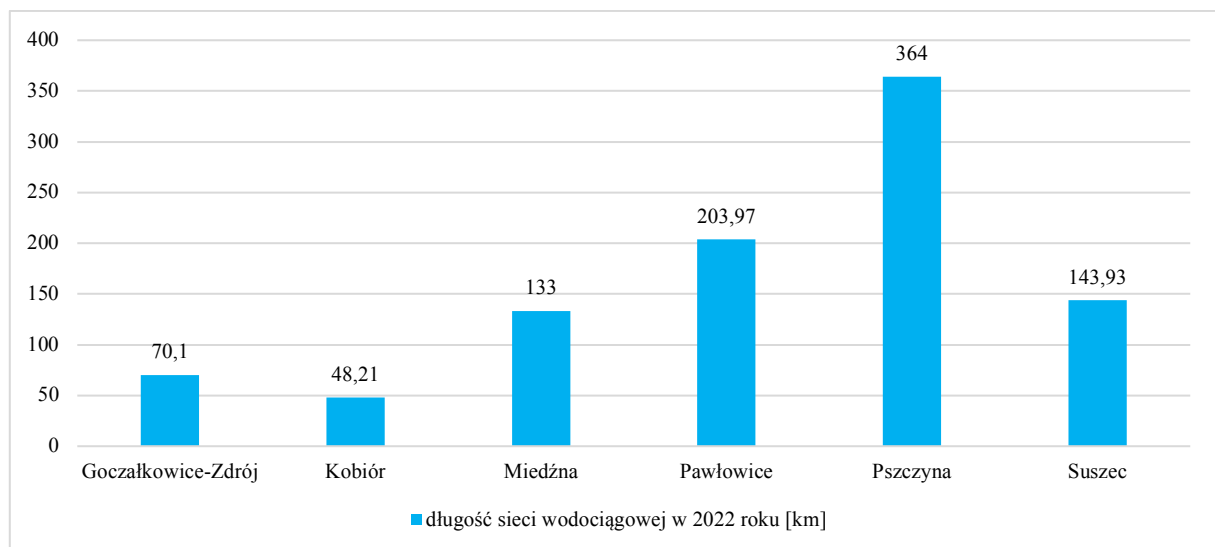
4.5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Charakterystykę zaopatrzenia w wodę w gminach powiatu pszczyńskiego sporządzono na podstawie danych uzyskanych z gmin, administratorów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, właścicieli ujęć oraz SUW, a także Banku Danych Lokalnych (GUS).

Stosunek ilości mieszkańców podłączonych do wodociągu do ogólnej liczby mieszkańców wynosi 99,5% według stanu na koniec 2021 roku. Na terenie powiatu pszczyńskiego na dzień 31.12.2021 r. istniało łącznie 947,9 km długości sieci wodociągowej.

Zgodnie z danymi podanymi przez gminy powiatu pszczyńskiego aktualnie na terenie powiatu pszczyńskiego istnieje 963,21 km czynnej sieci wodociągowej. Najdłuższą sieć rozdzielczą wodociągową posiadała gmina Pszczyna (ok. 364), gmina Pawłowice (203,97 km), gmina Suszec (143,93 km), gmina Miedźna (133 km), gmina Goczałkowice-Zdrój (70,1 km), gmina Kobiór (48,21 km).

W okresie lat 2019-2022 powstało około 46,61 km sieci wodociągowej.

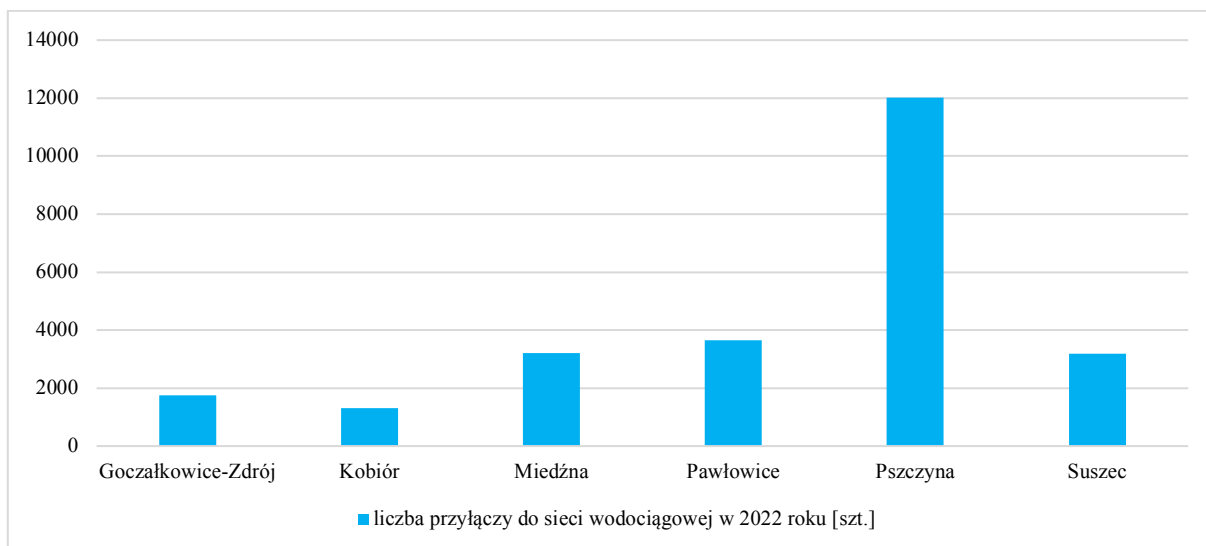

Rysunek 17 Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu pszczyńskiego na koniec 2022 roku (km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz BDL, 2023

Liczba przyłączy wodociągowych w powiecie pszczyńskim wg danych GUS na koniec 2021 r. wynosiła 24 130 szt. Zgodnie z danymi podanymi przez gminy powiatu pszczyńskiego aktualnie na terenie powiatu pszczyńskiego istnieje 25 094 szt. przyłączy do sieci wodociągowej. Największą liczbę przyłączy do sieci wodociągu publicznego posiada gmina Pszczyna (12 014 szt.), gmina Pawłowice (3 642 szt.), gmina Miedźna (3 204 szt.), gmina Suszec (3 190 szt.), gmina Goczałkowice-Zdrój (1 746 szt.), gmina Kobiór (1 298 szt.).

W latach 2019-2022 na terenie powiatu pszczyńskiego wybudowano 2 262 szt. nowych przyłączy sieci wodociągowej.

Rysunek 18 Liczba przyłączy wodociągowych na terenie powiatu pszczyńskiego na koniec 2022 roku (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz BDL, 2023

Mieszkańcy powiatu pszczyńskiego zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez:

- przedsiębiorstwa wodociągowe, zakłady gospodarki komunalnej lub zarejestrowane spółki wodne,
- prywatne wodociągi, które nie posiadają zarządcy odpowiedzialnego za jakość produkowanej wody,
- studnie indywidualne.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1549 z późn. zm.) zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę jest zadaniem własnym gminy.

Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się odpowiednio:

- w gminie Goczałkowice-Zdrój – Gmina Goczałkowice-Zdrój przy ul. Szkolnej 13 w Goczałkowicach-Zdroju,
- w gminie Kobiór - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach,
- w gminie Miedźna – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lompy 19 w Gilowicach,
- w gminie Pawłowice - Wodociągi Pawłowice z siedzibą przy ul. Orle 11 w Krzyżowicach,
- w gminie Pszczyna – Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Zdrojowej 4 w Pszczynie,
- w gminie Suszec – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Ogrodowej 2 w Suszcu.

Gmina Goczałkowice-Zdrój

Gmina Goczałkowice-Zdrój nie posiada własnego źródła wody. Zaopatrzenie gminy w wodę pochodzi z zakupu wody z GPW Katowice oraz w niewielkim stopniu PIK Pszczyna.

Gmina Kobiór

Całość dostawy wody dla gminy Kobiór odbywa się poprzez jej zakup z GPW S.A. w Katowicach – z przepompowni Paprocany – Promnice. Spółka, zakupioną wodę rozprowadza przez sieć rozdzielczą i przyłączenia do budynków. W przypadku braku dostawy wody, np. awarii, skażenie zbiornika Goczałkowice znajdującego się w użytkowaniu GPW S.A., tj. w okresie całkowitego braku wody z ujęcia i minimalnej

wielkości dostawy, wynoszącej 66 m³/dobę, niezbędna ilość wody dostarczana będzie przy wykorzystaniu znajdującego się na wyposażeniu RPWiK Tychy S.A. beczkowitzu o pojemności 7 000 litrów. Sieć wodociągowa umieszczona jest w ziemi, na głębokości od 1,5 m do 2,5 m – zależnie od ukształtowania terenu. W granicach Gminy Kobiór brak jest komór wodociągowych. Ponadto, na terenie Gminy Kobiór, Spółka nie wydobywa wody ze źródeł podziemnych.

Gmina Miedźna

Całość dostawy wody dla gminy Miedźna odbywa się poprzez jej zakup z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego S.A. - jest to woda powierzchniowa ze zbiornika Czaniec.

Gmina Pawłowice

Zaopatrzenie w wodę realizowane jest z ujęć wód podziemnych, tj. studni głębinowych zlokalizowanych w Golasowicach o wydajności 35 m³/h oraz w Warszowicach. Pobór wód podziemnych odbywa się z utworów czwartorzędowych, ujęciem zlokalizowanym na terenie SUW Golasowice przy ul. Orzeszkowej oraz SUW Warszowice. Za zaopatrzenie w wodę gminy odpowiada spółka Wodociągi Pawłowice.

Gmina Pszczyna

Gmina Pszczyna zaopatrywana jest w wodę głównie z dwóch wodociągów magistralnych Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach (dalej: GPW S.A.). Ponadto część zakupu pochodzi z trzech ujęć głębinowych, zlokalizowanych na terenie Gminy Pszczyna: WZD Sp. z o.o. przy ul. Cieszyńskiej w Pszczynie (ok. 22 % zakupu), Przedsiębiorstwo GARDENIA przy ul. Polne Domy w Pszczynie (ok. 7 % zakupu) oraz AQUASOURCES S.C. w Jankowicach (ok. 2% zakupu).

Dodatkowo gmina ma dostęp do 9 studni zakupowych wody z GPW S.A.: Strumień, ul. Stawowa, Łąka, ul. Turystyczna, Poręba, ul. Wodzisławska, Poręba POM, ul. Wodzisławska, Brzeźce, ul. Ofiar Faszyzmu, Pszczyna, Oś. Piastów, Pszczyna, ul. Bielska, Pszczyna, ul. Męczenników Oświęcimskich, Jankowice, ul. Żubrów.

Z pierwszych 5 wymienionych studni, zlokalizowanych przy magistrali o wysokim ciśnieniu, woda pobierana jest, poprzez będące własnością Przedsiębiorstwa stacje redukcyjne, natomiast z pozostałych, zlokalizowanych przy magistrali o niskim ciśnieniu, woda pobierana jest, przez będące własnością Przedsiębiorstwa przepompownie.

Stopień zwodociągowania Gminy Pszczyna wynosi prawie 100%. Sieć wodociągowa pracuje w systemie pierścieniowym i zasilana jest ze studni zakupowych, poprzez stacje redukcyjne lub pompy.

Gmina Suszec

Gmina nie posiada własnego ujęcia wody. System zaopatrzenia w wodę odbywa się poprzez zakup wody od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego S.A. z siedzibą w Katowicach.

Zużycie wody w powiecie pszczyńskim w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, z tendencją spadkową tj.:

- w 2018 roku – 7 901,4 dam³,
- w 2019 roku – 7 634,3 dam³,
- w 2020 roku – 7 557,2 dam³,
- w 2021 roku – 7 249,4 dam³.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia (zdalna do spożycia) jeśli spełnia określone w nim wymagania. Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia w 2021 r. stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa

wodociągowo-kanalizacyjne, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionych wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

W ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowe przekazywały do PPIS w Tychach sprawozdania z badań.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła większych zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Nieznaczne przekroczenia wskaźników fizykochemicznych tzn. mętność, żelazo, mangan, nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia. W razie stwierdzonych nieprawidłowości każdorazowo podejmowano działania zmierzające do ich usunięcia (płukanie, dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

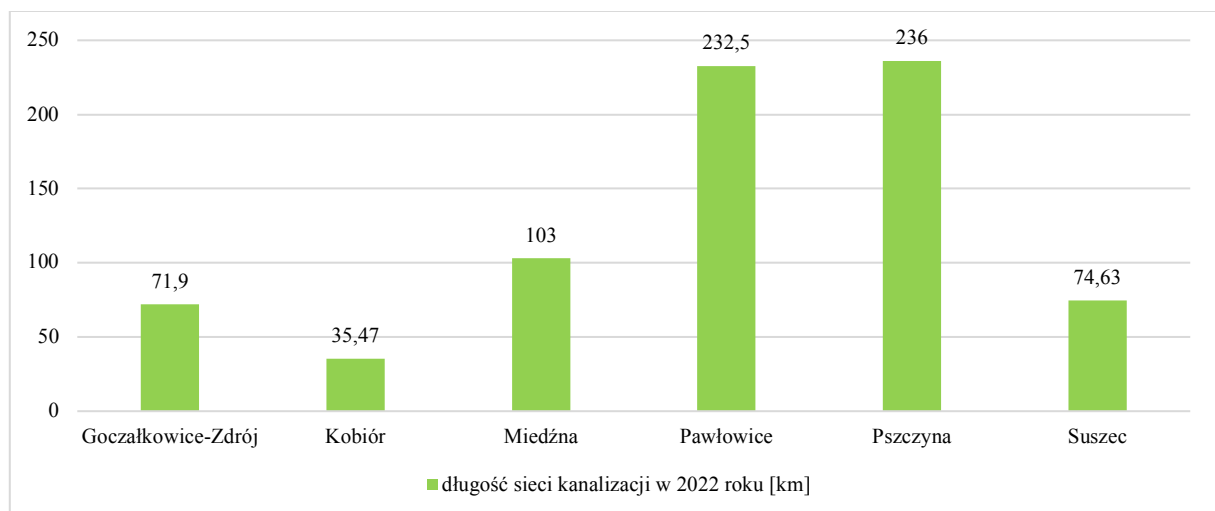
W 2021 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu pszczyńskiego¹⁵.

4.5.2.2. Odbiór ścieków

Stopień wyposażenia powiatu pszczyńskiego w sieć kanalizacji sanitarnej jest stosunkowo dobry - łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na dzień 31.12.2021 roku wg danych GUS wynosiła 725,1 km. Siecią kanalizacyjną na dzień 31.12.2021 roku objętych było 70,9% mieszkańców powiatu pszczyńskiego, tj. 79 205 osób.

Zgodnie z danymi podanymi przez gminy powiatu pszczyńskiego aktualnie na terenie powiatu pszczyńskiego istnieje 753,5 km sieci kanalizacji sanitarnej. Najdłuższą sieć kanalizacji sanitarnej posiadała gmina Pszczyna (236 km), gmina Pawłowice (232,5 km), gmina Miedźna (ok. 103 km), gmina Suszec (74,63 km), gmina Goczałkowice-Zdrój (71,9 km), gmina Kobiór (35,47 km),

W okresie lat 2019-2022 powstało około 51 km sieci kanalizacji sanitarnej.

Rysunek 19 Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu pszczyńskiego na koniec 2022 roku (km)

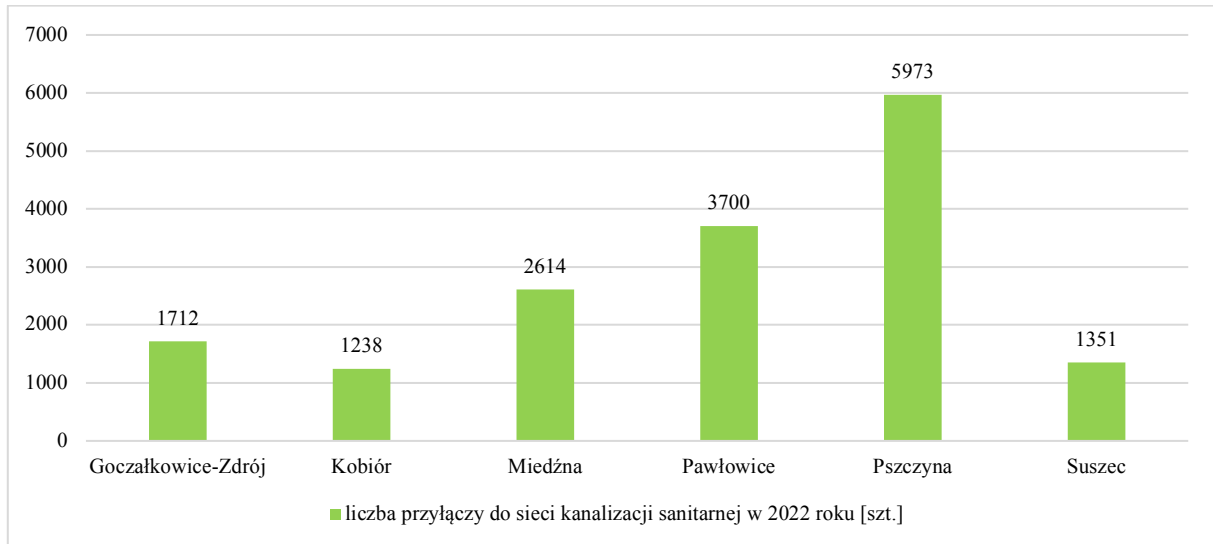
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz danych GUS, 2023

¹⁵ Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu pszczyńskiego w 2021 roku, PPIS w Tychach

Zgodnie z aktualnymi danymi podanymi przez gminy powiatu pszczyńskiego na koniec 2022 roku na terenie powiatu pszczyńskiego liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej wynosiła 16 589 szt. Największą liczbę przyłączy do kanalizacji sanitarnej posiadała gmina Pszczyna (5 973 szt.), gmina Pawłowice (3 700 szt.), gmina Miedźna (2 614 szt.), gmina Goczałkowice-Zdrój (1 712 szt.), gmina Suszec (1 351 szt.), gmina Kobiór (1 239 szt.).

W latach 2019-2022 na terenie powiatu pszczyńskiego wybudowano 1 573 szt. nowych przyłączy sieci kanalizacji sanitarnej.

Rysunek 20 Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu pszczyńskiego na koniec 2022 roku (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz danych GUS, 2023

Źródłami zanieczyszczeń wód w regionie powiatu pszczyńskiego są m.in. punktowe zrzuty ścieków komunalnych, przemysłowych, ścieki z przelewów burzowych, ogólnospławnych sieci kanalizacyjnych oraz często nielegalne zrzuty nieoczyszczonych ścieków bytowych.

Poza punktowymi zanieczyszczeniami wód, istotne znaczenie mają również zanieczyszczenia ze spływu powierzchniowego. Spowodowane jest to najczęściej produkcją rolniczą i stosowaniem znacznych ilości nawozów azotowych. Nawozy stosowane na polach uprawnych są typowym źródłem biogenych zanieczyszczeń wód powierzchniowych.

Zaburzenie równowagi pomiędzy naturalnym dopływem biogenów do wód i przyrostem substancji organicznych prowadzi do przyspieszenia procesów eutrofizacji.

W związku z powyższymi konieczne jest zapewnienie należytej czystości wody poprzez realizację odpowiednich działań. Konieczne jest również korzystanie z zasobów wodnych w sposób oszczędny i racjonalny.

Aktualnie na terenie powiatu pszczyńskiego funkcjonuje 7 komunalnych oczyszczalni ścieków, w tym 2 z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Łączna zaprojektowana przepustowość biologicznych oczyszczalni ścieków to 6 884 m³/dobę, w tym oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów - 12 500 m³/dobę. Zaprojektowana równoważna liczba mieszkańców (RLM) dla wszystkich komunalnych oczyszczalni ścieków to 89 164.

Gmina Goczałkowice-Zdrój

Odbiornikiem ścieków komunalnych pochodzących z terenu gminy jest Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Czechowicach-Dziedzicach (mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów). Gmina Goczałkowice-Zdrój nie posiada własnej oczyszczalni ścieków.

Gmina Kobiór

Odbiornikiem ścieków komunalnych pochodzących z terenu gminy jest gminna mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków „Wschód”. Oczyszczalnia jest zlokalizowana w południowo – wschodniej części gminy na lewym brzegu rzeki Korzeniec (przy ul. Centralnej 57). Przepustowość oczyszczalni wynosi 300 m³/dobę. Oczyszczone ścieki wprowadzane są do rzeki Korzeniec poprzez istniejący wylot brzegowy o konstrukcji żelbetonowej zabudowany w brzegu rzeki w km 12+300 w Kobiórze. Średnica rurociągu odpływowego $\varnothing$ 400 mm PVC, szerokość konstrukcji 1200-1900 mm. Rzędna wylotu do rzeki Korzeniec 242,8 m n.p.m.

Wody opadowe i roztopowe z terenu gminy odprowadzane są do odbiorników bez podczyszczania.

Gmina Miedźna

Na terenie gminy funkcjonują dwie komunalne oczyszczalnie ścieków:

- grupowa oczyszczalnia ścieków o nazwie „OŚ Promlecz”. Oczyszczalnia jest zlokalizowana na terenie byłej kopalni KWK Piast Ruch, ul. Kopalniana, 43-225 Wola. Ścieki pochodzą z miejscowości Wola, Gilowice i Góra. Doprowadzane są kolektorem do przepompowni która przetacza je na stopień oczyszczania mechanicznego. Odbiornikiem ścieków dla obu oczyszczalni jest rzeka Pszczyńska,
- oczyszczalnia ścieków „Lemna” administrowana przez Gminny Zakład Inżynierii Komunalnej. Oczyszczone ścieki, rurą leżącą na gruncie Nadleśnictwa Kobiór, trafiają do rzeki Pszczyńki. Ścieki komunalne odprowadzane z miejscowości Miedźna, Grzawa, Frydek i Gilowice, doprowadzone są kolektorem do przepompowni, która przetacza je do komory rozprężającej, skąd ścieki przepływają przez kolejne urządzenia technologiczne oczyszczalni. Nadzór nad prawidłową pracą sprawują pracownicy GZGK sp. z o.o.

Gmina Pawłowice

Na terenie gminy funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w KWK Pniówek w Krzyżowicach o przepustowości 700 m³/d.

Ścieki odprowadzane z obszarów skanalizowanych gminy oczyszczane są w następujących oczyszczalniach:

- oczyszczalnia OP-2 Pawłowice, ul. Wyzwolenia,
- oczyszczalnia: stopnia mechanicznego Pawłowice, ul. Słowików, stopnia biologicznego Krzyżowice, ul. Zwycięstwa.

Stopień mechaniczny dla tej oczyszczalni znajduje się w sołectwie Pniówek w rejonie kopalni KWK Pniówek oraz przy ul. Orlej w Krzyżowicach. Ścieki po stopniu mechanicznym są tłoczone kolektorem na cześć biologiczną, zlokalizowaną przy ul. Orlej w Krzyżowicach. Po oczyszczeniu na stopniu biologicznym ścieki odprowadzane są za pomocą kanału odpływowego o średnicy 800 mm do rowu melioracji szczegółowej R-5.

Od 2003 roku za eksploatację oczyszczalni odpowiada Gminny Zakład Komunalny w Pawłowicach.

Gmina Pszczyna

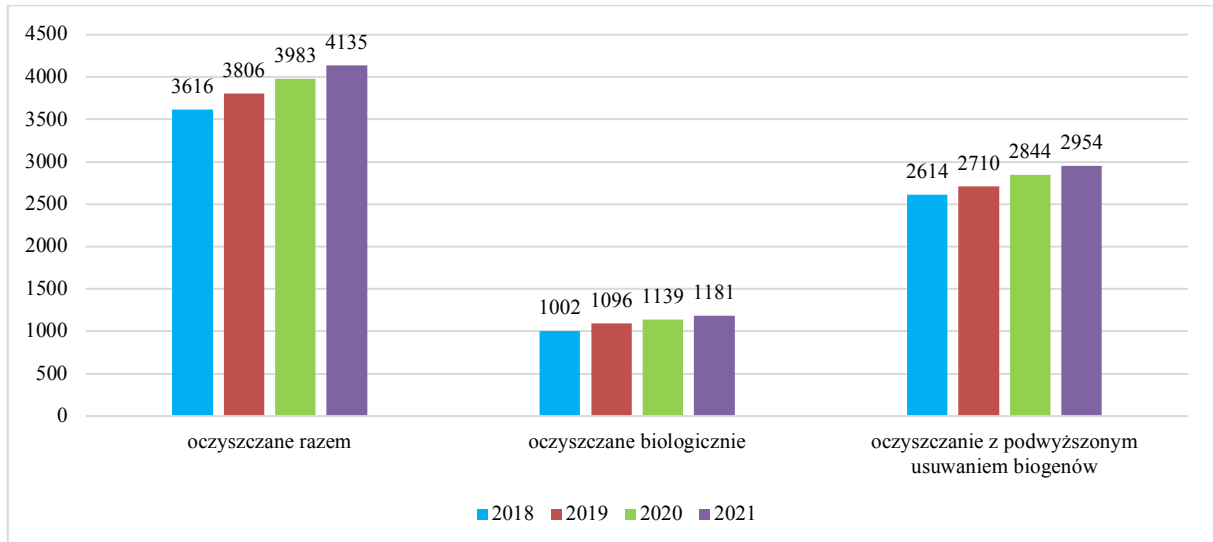
Na terenie gminy znajdują się dwie komunalne oczyszczalnie ścieków:

- biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N) i fosforu (P) zlokalizowana w Jankowicach przy ul. Złote Łany 36. Przepustowość oczyszczalni ścieków – 5 200 m³/dobę (max 7 280 m³/dobę). RLM projektowana – 37 400. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Pszczyńska,
- oczyszczalnia ścieków BOŚ w Wiśle Wielkiej przy ul. Hodowców dz. Nr 728/49. Przepustowość oczyszczalni ścieków – 730 m³/dobę (max 1 440 m³/dobę). RLM projektowana – 6 000. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków zaś rzeka Pszczyńska

Gmina Suszec

Ścieki z terenu gminy Suszec trafiają do 3 komunalnych oczyszczalni ścieków będących w administracji PGK Sp. z o.o. Suszec:

- biologiczna oczyszczalnia ścieków Suszec. Odbiornikiem ścieków jest Potok Suszecki,
- biologiczna oczyszczalnia ścieków Rudziczka. Odbiornikiem ścieków jest Rów nr XIIa,
- biologiczna oczyszczalnia ścieków Kobielice. Odbiornikiem ścieków jest Rów RBF.

Rysunek 21 Ilość ścieków oczyszczonych biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów w latach 2018-2021 (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej, BDL, 2022

Na oczyszczalniach ścieków komunalnych zlokalizowanych na terenie powiatu oczyszczono w 2021 roku 4 135 dam³ ścieków. W latach 2018-2021 ilość oczyszczonych ścieków systematycznie wzrastała.

W 2022 roku Rada Ministrów przyjęła VI Aktualizację Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (VI AKPOŚK). W dokumencie ujęte zostały 1 524 aglomeracje oraz wykaz planowanych przez nie inwestycji, które mają przyczynić się do ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków i ich niekorzystnego wpływu na stan środowiska wodnego.

W VI AKPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład aglomeracji mają czas do końca 2027 r. na zrealizowanie zaplanowanych inwestycji.

W ramach (AKPOŚK) do dalszej realizacji przedsięwzięć związanych z budową zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków zakwalifikowano na terenie powiatu pszczyńskiego 8 aglomeracji. Ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20 Charakterystyka aglomeracji na terenie powiatu pszczyńskiego

Nazwa aglomeracji	Gminy w Aglomeracji	Uchwała stanowiąca Aglomerację do końca 2020 roku	Liczba RLM w uchwale	Oczyszczalnia ścieków
Pszczyna	Pszczyna	Uchwała nr XXVII/367/20 Rady Miejskiej w Pszczynie	29 460	Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Jankowice przy ul. Złote Łany 36
Wiśła Wielka	Pszczyna	Uchwała nr XXVII/368/20 Rady Miejskiej w Pszczynie	5 971	Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Wiśła Wielka przy ul. Hodowców
Miedźna	Miedźna	Uchwała nr XXVII/212/2020 Rady Gminy Miedźna	3 997	Oczyszczalnia ścieków „OS Lemna” zlokalizowana w miejscowości Miedźna przy ul. Leśnej
Miedźna-Wola	Miedźna	Uchwała nr XXVIII/213/2020 Rady Gminy Miedźna	9 471	Oczyszczalnia ścieków „OS Promlecz” zlokalizowana w miejscowości Miedźna-Wola przy ul. Kopalnianej
Czechowice-Dziedzice	Czechowice-Dziedzice, Goczałkowice-Zdrój	Uchwała nr XXXI/376/20 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach	50 418	Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Czechowice – Dziedzice przy ul. Czystej 5
Kobiór	Kobiór	Uchwała nr RG.0007.164.2020 Rady Gminy Kobiór	4 790	Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Kobiór przy ul. Rzecznej 5
Pawłowice	Pawłowice, Strumień, Miasto Jastrzębie-Zdrój	Uchwała nr XXVI/283/2021 Rady Gminy Pawłowice	16 927	Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Krzyżowice przy ul. Orlej 11
Suszec	Suszec	Uchwała nr XXVIII/224/2020 Rady Gminy Suszec	7 419	Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Suszec przy ul. Ogrodowej oraz w miejscowości Rudziczka przy ul. Szkolnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin i miast powiatu pszczyńskiego oraz wykaz aglomeracji oraz przedsięwzięć ujętych w VI AKPOŚK, 2023 r.

Istotnym zagrożeniem środowiska wodnego są ścieki bytowo-gospodarcze, które powstają na terenach wiejskich i nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną. Właściciel nieruchomości zapewnia utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej. W przypadku, gdy budowa sieci jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, to wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub uruchomienie przydomowej oczyszczalni ścieków bytowych zapewnia właściciel nieruchomości. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli przydomowa oczyszczalnia ścieków spełnia wymagania określone w odpowiednich przepisach. Należy jednak zauważyć, że obszar powiat pszczyńskiego położony jest w rejonie występowania płytko wód gruntowych oraz skalnego podłoża. Warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne nie pozwalają na bezpieczne korzystanie

z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie powiatu.

W 2016 r. na terenie powiatu pszczyńskiego funkcjonowało 7 095 szt. zbiorników bezodpływowych, 185 szt. przydomowych oczyszczalni oraz 8 stacji zlewnych. Natomiast wg stanu na dzień 31.12.2021 r. liczba zbiorników bezodpływowych wynosiła już 7 828

szt., przydomowych oczyszczalni ścieków - 431 szt. Stała pozostała liczba stacji zlewnych – 8 szt.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców, w tym 5 kontroli w zakresie przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. W przypadku 15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.5.3. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
większość obszaru powiatu została objęta aglomeracjami w ramach AKPOŚK – 8 aglomeracji wysoki poziom zwodociągowania powiatu (99,5%) pomoc samorządów w finansowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków	średni stopień skanalizowania powiatu (70,9%) brak skanalizowania terenów wiejskich brak kanalizacji deszczowych na terenach zurbanizowanych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) nieosiągnięcie wymogów dyrektywy przez aglomeracje poprzez niespełnienie wymogów dyrektywy przez przydomowe oczyszczalnie ścieków niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Zgodnie z wynikami prowadzonego monitoringu, wody powierzchniowe w powiecie pszczyńskim są w złym stanie. Jest to związane głównie z obciążeniem wód ładunkiem substancji zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych, w tym ścieków pochodzących z terenów utwardzonych, dróg i chodników. Problemem jest spływ opadów deszczowych po powierzchni dróg i chodników, oraz powstające w tym czasie ścieki przemysłowe zawierające znaczne ilości m.in. zawiesin ogólnych, związków ropopochodnych.

Z analizy SWOT wynika, iż zagrożeniem dla powiatu mogą być takie czynniki jak: niewystarczające rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych, wpływ związku azotu i fosforu na środowisko wodne), niedostateczna pula środków finansowych pochodzących głównie ze środków unijnych i krajowych. W większym stopniu będą przeważać jednak mocne strony, ponieważ na terenie powiatu działają nowoczesne oczyszczalnie ścieków. Ponadto szereg samorządów gmin pomaga w finansowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków.

W niniejszym Programie wskazano, iż sukcesywnie zwiększa się odsetek ludności korzystającej ze zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Sukcesywnie realizowane są również zadania z zakresu budowy i modernizacji infrastruktury służącej do zbierania i zagospodarowywania ścieków komunalnych. Dane z gmin powiatu pszczyńskiego wskazują, że coraz większe odsetki ludności korzystają z oczyszczalni ścieków, systemów kanalizacji zbiorczej czy też z oczyszczalni zapewniających pogłębione usuwanie substancji biogenych. Wydaje się też, że niewielkiemu obniżeniu ulega ilość zużywanej wody na cele komunalne.

W harmonogramie rzeczowo-finansowym zaplanowano realizację przede wszystkim budowę, rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej; budowę,

rozbudowę i modernizację urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych, budowę, rozbudowę i modernizację ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jako działania uzupełniające zaplanowano działania edukacyjne, promocyjne oraz prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracjach powinien być, bowiem doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację bądź usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), które powinny zapewnić ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym wypadku jednak oczyszczalnia obsługująca aglomerację powinna być przystosowana do usuwania 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

Na obszarach wiejskich, poza zasięgiem aglomeracji, rozwiązaniem jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Na tych obszarach należy poddawać kontroli prawidłowości odbioru nieczystości oraz konieczna jest edukacja społeczeństwa odnośnie istoty prawidłowego postępowania ze ściekami bytowymi.

Na terenach zurbanizowanych należy dążyć do uporządkowania gospodarki wodami opadowymi, w szczególności wspierać działania zmierzające do likwidacji dopływów powierzchniowych zanieczyszczeń do wód z dróg (szczególnie w okresie zimy i jesieni, gdy używa się środków chemicznych do likwidacji śliskości pośniegowej). Racjonalizacja użytkowania wody będzie realizowana zgodnie z hierarchią ważności wykorzystania wód przez różnych użytkowników gospodarczych. W pierwszej kolejności realizowane są potrzeby gospodarki komunalnej (woda pitna), a następnie przemysłu spożywczego wymagającego wody wysokiej jakości, rolnictwa (w celu nawadniania użytków rolnych i pojenia zwierząt) oraz przemysłu. Użytkownicy wody będą informowani o możliwościach relatywnego zmniejszenia jej zużycia, np. poprzez wprowadzanie zamkniętych obiegów, zmiany technologii, poprawę stanu sieci wodociągowych (także zakładowych), zakup urządzeń wodooszczędnych. W celu ograniczenia strat wody należy systematycznie dokonywać przeglądu i konserwacji sieci wodociągowej, prowadząc niezbędne remonty i modernizacje poszczególnych odcinków.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.13-6.14

4.6. Zasoby geologiczne

4.6.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel główny zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Prowadzenie monitoringu terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych i osuwisk	Powiat Pszczyński W 2020 roku Starosta Pszczyński wydał 10 opinii dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, z kolei w 2021 – 4 takie opinie. Ponadto na bieżąco prowadzono obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy. Obserwacje te zlecono Państwowemu Instytutowi Geologicznemu – Państwowemu Instytutowi Badawczemu w Krakowie, który wykonuje te zadania na zlecenie powiatu od 2015 roku. Dodatkowo aktualizowano rejestr terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.	14 opinii w latach 2020-2021
Monitorowanie zapisów i realizacji wydawanych koncesji na poszukiwanie i eksploatację kopalin	Powiat Pszczyński W 2020 roku Starosta Pszczyński przeprowadził 31 postępowań w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia zgłoszeń projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych. Ponadto zgromadzono 32 dokumentacje geologiczne w ramach prowadzonego powiatowego archiwum geologicznego. Wydano także 10 opinii dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych. Z kolei w 2021 roku Starosta Pszczyński przeprowadził 21 postępowań w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia zgłoszeń projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych. Zgromadzono 24 dokumentacje geologiczne w ramach prowadzonego powiatowego archiwum geologicznego, a także wydano 4 opinie dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych. W roku 2022 wykonano następujące działania związane z dokumentacjami geologicznymi: • przeprowadzono 25 postępowań w sprawie zatwierdzenia i przyjmowania zgłoszeń projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych, • zgromadzono 25 dokumentacje geologiczne w ramach prowadzonego powiatowego archiwum geologicznego, • wydano 7 opinii dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych	52 postępowania w latach 2020-2021
Prowadzenie działań zmierzających do rekultywacji miejsc eksploatacji surowców mineralnych, także likwidacja miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S. A. W ramach prowadzonych badań nad szczelinowaniem i pozyskiwaniem gazu z pokładów węgla kamiennego spółka występowała do Starosty Pszczyńskiego z wnioskami o ustalenie terminu, kierunku i osoby odpowiedzialnej za rekultywację terenów wyznaczonych pod wykonanie otworów wiertniczych. Większość z proponowanych lokalizacji otworów nie została wykonana wobec czego zasadnym było wystąpienie z wnioskiem o wygaszenie uzyskanych decyzji.	-

	W 2021 roku spółka złożyła 2 wnioski o uznanie rekultywacji za zakończoną. Oba wnioski dotyczyły terenów, dla których ustalono leśny kierunek rekultywacji.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach i działaniach na terenie powiatu pszczyńskiego pozyskanych z instytucji realizujących zadania

Tabela 21 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015*	Stan aktualny 2021
1.	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji	0	1

*Stan zaczerpnięty z POŚ, 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatu Pszczyńskiego

4.6.2. Opis stanu obecnego

4.6.2.1. Surowce naturalne na terenie powiatu pszczyńskiego

Złoża kopalin to naturalne skupienia minerałów, których wydobycie może przynieść korzyść gospodarczą. Są one rozmieszczone nierównomiernie w przyrodzie, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą w dużej mierze od budowy geologicznej.

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (tj.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1072 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także obowiązek racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesje na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód i powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciężą na sprawcy.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane złoża zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe. W 2021 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn.: „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 30 grudnia 2021 roku”.

Według „Bilansu...” na obszarze powiatu pszczyńskiego występują:

- złoża węgla kamiennego, m.in.:
  - Czczott,
  - Czczott-Wschód,
  - Ćwiklice,
  - Kobiór-Pszczyna,
  - Pawłowice,
  - Pawłowice I,
  - Piast,
  - Pniówek,
  - Warszowice-Pawłowice Płn.,
  - Żory-Suszec,
  - Żory-Suszec I,
- 8 złóż piasków i żwirów:
  - Branica,
  - Rudziczka,

- Rudziczka-J,
- Stary-Suszec,
- Suszec,
- Suszec A,
- Suszec III,
- Wola,
- 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej:
  - Łąka,
  - Stara Wieś,
- 3 złoża torfów dla celów rolniczych:
  - Branica,
  - Pawłówka A,
  - Pawłówka B,
- 1 złoża torfów leczniczych (borowin):
  - Rudołtowice,
- 1 złoża solanek, wód leczniczych i termalnych:
  - Goczałkowice-Zdrój I.

Na posiadaczu koncesji na wydobycie kopaliny ze złoża ciąży obowiązek stosowania środków niezbędnych zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywrócić do właściwego stanu poszczególne elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2409) obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

Na terenie powiatu pszczyńskiego zlokalizowana jest czynna Kopalnia Węgla Kamiennego Pniówek w gminie Pawłowice, należąca do Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. gdzie wydobywa się złoża węgla kamiennego. KWK Piast Ruch II wstrzymała wydobycie w 2005 roku, zaś KWK Krupiński – w 2017 roku.

Marszałek Województwa Śląskiego działający, jako organ koncesyjny, udzielił na terenie powiatu koncesji na wydobywanie:

- wód leczniczych ze złoża położonego w Goczałkowicach-Zdroju, w granicach obszaru górniczego „Goczałkowice-Zdrój I” – koncesja obowiązuje do dnia 31 grudnia 2050 roku,
- torfu leczniczego-borowiny ze złoża „Rudołtowice” – koncesja obowiązuje do dnia 31 grudnia 2050 roku¹⁶.

Starosta Pszczyński w latach 2020-2021 wydawał decyzje o kierunku, terminie i podmiocie obowiązującym do przeprowadzenia rekultywacji terenów. Wydano następującą ilość decyzji:

- 2 decyzje ustalające kierunek, termin oraz obowiązującego do przeprowadzenia rekultywacji. Obie decyzje ustalały leśny kierunek rekultywacji,
- 1 decyzję o zmianie terminu przeprowadzenia rekultywacji w kierunku leśnym,
- 9 decyzji stwierdzających wygaśnięcie obowiązku przeprowadzenia rekultywacji.

4.6.2.2. Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowano projekt System Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki

¹⁶ Pismo z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego znak OE-AD-UI.706.8.2023 z dnia 25 stycznia 2023 roku

Projektów są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1: 10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno – inżynierskich.

Starosta Pszczyński mając na uwadze art. 110a ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach. W związku z powyższym Starostwo Pszczyńskie zleciło Państwowemu Instytutowi Geologicznemu Oddział Górnośląski w Sosnowcu wykonanie ww. rejestru zawierającego informacje o ruchach masowych ziemi na obszarze Powiatu Pszczyńskiego. W I etapie prac sporządzono opracowanie pt. „Rozpoznanie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemi wraz z programem wykonania prac terenowych oraz dokumentowania osuwisk na obszarze Powiatu Pszczyńskiego.” W granicach powiatu pszczyńskiego wytypowano 63 obszary predysponowane do rozwoju ruchów masowych. Ponadto określono dla 22 obszarów tereny zagrożone, w obrębie których występują przejawy ruchów masowych. Uwzględniając wytyczne zawarte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz.U. z 2007 r. Nr 121 poz.840) sporządzono dla każdego z wyznaczonych terenów zagrożonych karty rejestracyjne. W czerwcu 2011 roku zrealizowano zadanie geologiczne pt. „Rejestr osuwisk na obszarze Powiatu Pszczyńskiego”, które stanowi II etap do „Stworzenia rejestru zawierającego informacje o ruchach masowych ziemi na obszarze Powiatu Pszczyńskiego”. Na obszarze Powiatu Pszczyńskiego zarejestrowano 161 osuwisk, a ich udokumentowanie wymagało wykonania terenowych prac kartograficznych i analiz kameralnych. Wyniki prac zostały przedstawione w postaci Mapy osuwisk w skali 1:10 000, a także wypełnionych kart rejestracyjnych osuwisk¹⁷. Rejestr jest na bieżąco aktualizowany.

Aktualnie, zgodnie bazą SOPO na terenie powiatu występuje 219 osuwisk oraz 4 tereny zagrożone, wszystkie zlokalizowane na terenie gminy Pawłowice. Dla ochrony przed potencjalnymi osuwiskami i osuwaniem się mas ziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin należących do powiatu pszczyńskiego wprowadzane są zapisy ograniczające zagospodarowanie terenów osuwiskowych i predestynowanych do powstawania osuwisk.

4.6.3. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
teren bogaty w surowce naturalne kontrola istniejących zakładów górniczych rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	występowanie części surowców na obszarach leśnych i chronionych Ograniczenia w budownictwie ze względu na możliwość osuwania się mas ziemnych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość wykorzystania miejscowych zasobów kruszywa do budowy infrastruktury lokalnej	zagrożenia potencjalnych osuwisk

Źródło: opracowanie własne

¹⁷ <https://www.bip.powiat.pszczyna.pl/?id=6316&mode=0>

4.6.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych

Na obszarze powiatu zlokalizowanych jest kilkadziesiąt różnego rodzaju złóż, w tym węgla kamiennego, piasków i żwirów, surowców ilastych ceramiki budowlanej, torfów leczniczych. Część złóż na charakter rozpoznanych wstępnie lub szczegółowo, a część jest w trakcie eksploatacji. Eksploatacja złóż prowadzi do powstania szeregu szkód górniczych w budownictwie i infrastrukturze, przekształceń powierzchni terenu i oraz składowiska odpadów pogórnictwa, dlatego zgodnie z decyzjami administracyjnymi na terenie powiatu prowadzone są prace rekultywacyjne.

Skrócona analiza SWOT wykazała, jako zagrożenie utratę wartości użytkowej terenów poeksploatacyjnych,

w związku z tym w harmonogramie realizacji zadań własnych jako zadanie, które będzie realizowane przez Powiat Pszczyński to współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli. Podobne zadania są już realizowane na terenie powiatu i to planowane zadanie będzie jego kontynuacją. Zadanie to w niezmienionej formie zapisane jest także, jako zadanie monitorowane, za które jednostką odpowiedzialną jest Marszałek oraz organy nadzoru górniczego.

W zakresie eksploatacji kopalni, ich strategicznych złóż wymienionych w „Bilansie zasobów kopalni” istotnym elementem jest ochrona strategicznych złóż kopalni do przyszłego potencjalnego wykorzystania. Zadanie to realizowane jest poprzez odpowiednie zapisy najpierw w wojewódzkim, a w kolejnych etapach w gminnych Planach Zagospodarowania Przestrzennego w trakcie aktualizacji tych planów. Zadanie to realizowane będzie przez województwo i gminy, jako zadanie monitorowane w Programie Ochrony Środowiska na szczeblu powiatu oraz jako zadanie zapisane w gminnych Programach Ochrony Środowiska jako zadanie własne gmin powiatu pszczyńskiego. Finansowanie tego zadania pochodzić będzie ze środków własnych województwa śląskiego i gmin powiatu pszczyńskiego.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem gleb jest ich częściowe zubożenie. W związku z tym w harmonogramie zapisano także zadania dotyczące terenów przemysłowych jest to między innymi aktualizacja danych o lokalizacji i powierzchni, a także rewitalizacja i rekultywacja obszarów. Zadania te realizowało będzie Województwo Śląskie – w odniesieniu do aktualizowania bazy danych oraz gminy, właściciele terenów i przedsiębiorcy władający powierzchnią ziemi – w odniesieniu do rekultywacji i rewitalizacji.

Od 2006 roku także na terenie powiatu pszczyńskiego jest realizowany projekt System Osłony Przeciwosuwiskowej (SOP). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż słabą stroną powiatu może być zagrożenie osuwiskowe w terenach wyszczególnionych, jako osuwiskowe i zagrożone powstawaniem osuwisk. W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań monitorowanych wpisano, iż w miejscowych PZP powinny zostać wprowadzone zapisy ograniczające zagospodarowanie terenów osuwiskowych i predestynowanych do powstawania osuwisk. Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.15-6.17.

4.7. Gleby

4.7.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 nie uwzględniono w harmonogramie realizacji w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb.

Zmiany wskaźników monitorowania przedstawia poniższa tabela:

Tabela 22 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2021
1.	Powierzchnia gruntów rolnych (ha)	24 445,0	20 185,19
2.	Powierzchnia gruntów leśnych (ha)	13 602,58	13 610,79
3.	(*) Postęp w kierunku zrównoważonej gospodarki leśnej	-	b.d.
4.	(*) Procent obszarów Natura 2000 posiadających planistyczne instrumenty zarządzania	-	b.d.
5.	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych ogółem	b.d.	b.d.
6.	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji i zdegradowanych	b.d.	b.d.

(*) – wskaźnik zaczerpnięty z Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.7.2. Opis stanu obecnego

Powiat pszczyński w dużym stopniu posiada charakter rolniczy. Grunty rolne zajmują tu powierzchnię 20 185,18 ha, co stanowi 42,82% powierzchni powiatu.

Teren powiatu zajmują gleby bielcowe i brunatne powstałe na utworach piaszczystych, piaskach słabogliniastych oraz glinach lekkich i glinach średnich. Czarne ziemie zdegradowane wytworzone zostały z piasków lekkich, słabo gliniastych oraz glin lekkich. Na terenach występowania gleb torfowych lokalnie doszło do powstania gleb torfowo – murszowych i mułowo – murszowych.

Tabela 23 Powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych i ich przeznaczenie na podstawie PSR z 2010 i 2020 roku (powiat pszczyński)

Rodzaj	Jednostka	Powszechny Spis Rolny z 2010 roku	Powszechny Spis Rolny z 2020 roku
użytki rolne ogółem	ha	19 038,77	18 566,38
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	18 643,33	18 343,05
pod zasiewami	ha	15 133,68	15 472,52
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	ha	126,44	43,57
uprawy trwałe	ha	129,42	223,86
łąki trwałe	ha	2 742,11	2 169,12
pastwiska trwałe	ha	450,27	404,85
pozostałe użytki rolne	ha	395,44	223,33
lasy i grunty leśne	ha	512,07	382,25
pozostałe grunty	ha	1 309,94	1 236,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2023

4.7.2.1. Rolnicze wykorzystanie gleb

Aktualnie najnowszymi danymi są dane pochodzące ze Spisu Rolnego przeprowadzonego na obszarze powiatu w 2020 roku:

- użytki w dobrej kulturze występują na powierzchni 18 343,05 ha,
- grunty pod zasiewami występują na powierzchni 15 472,52 ha,
- grunty ugorowane występują na powierzchni 43,57 ha,
- uprawy trwałe są w występują na powierzchni 223,86 ha.

Powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych wynosiła w 2020 roku 20 185,19 ha.

Grunty pod zasiewami występowały na gruntach ornych o łącznej powierzchni 15 472,52 ha, z czego:

- zbożami obsiano powierzchnię 11 611,30 ha,
- ziemniaki zasadzono na powierzchni 580,86 ha,
- rzepakiem i rzepikiem obsiano powierzchnię 1 711,65 ha,
- warzywa gruntowe uprawiano na 255,52 ha.

Na podstawie danych Spisu Rolnego 2020 na terenie powiatu w ówczesnym czasie było 2 318 gospodarstw rolnych, w tym najwięcej - 1 333 szt. to gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha. 1 796 szt. gospodarstw prowadzi produkcję rolną na sprzedaż.¹⁸

Według danych z bazy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa według zgłoszeń posiadaczy zwierząt na obszarze powiatu pszczyńskiego, wg stanu na dzień 01.01.2023 roku, hodowano:

- bydło – 6 500 sztuki, dla porównania w 2010 roku 5 735 sztuki,
- trzoda chlewna – 13 702 sztuki, dla porównania w 2010 roku 39 266 sztuk,
- owce – 824 sztuk, dla porównania w 2010 roku 1 595 sztuk,
- kozy - 172 sztuk¹⁹, dla porównania w 2010 roku 33 szt..

Dotychczasowe użytkowanie terenu związanego z rolnictwem jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Zauważa się coroczne zwiększanie powierzchni wyłączanej z produkcji rolniczej. Niemniej jednak mieszkańcy planujący uzyskanie pozwolenia na budowę a zarazem rozpoczęcie budowy bądź nierolniczego użytkowania istniejących rolniczych zabudowań muszą uzyskać decyzje Starosty na wyłączenie z produkcji rolniczej. Decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej wymagają:

- użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
- użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
- inne grunty rolne wskazane przez ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Według rocznych sprawozdań rocznych RRRW-11 z lat 2020-2022 z terenu powiatu pszczyńskiego wyłączono z powierzchni rolnej łącznie 33,55 ha, w tym:

- 10,44 ha w 2020 roku,
- 12,08 ha w 2021 roku,
- 11,03 ha w 2022 roku²⁰.

Powyższe dane dotyczą gruntów, co, do których wydano w danym roku kalendarzowym zezwolenie na wyłączenie z produkcji rolniczej, nie jest to jednak równoznaczne z faktycznym wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej. Dodatkowo klasy IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego nie wymagają wyłączenia na cele nierolnicze, w związku z tym powierzchnia terenów wyłączanych z użytkowania rolniczego może być większa.

¹⁸ Spis Rolny 2020

¹⁹ Pismo Śląskiego Oddziału Regionalnego ARiMR znak ETK/P/40/2023 z dnia 25.01.2023 r.

²⁰ Dane ze Starostwa Powiatowego z lat 2020-2022 – sprawozdania RRRW-11

Do końca 2020 roku realizowany był „Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020”, przyjęty uchwałą nr 716/34/V/2015 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 7 maja 2015 roku.

9 Grudnia 2020 roku Zarząd Województwa Śląskiego przyjął nowy program – „Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko – Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027”. Program nie jest, ani nie był realizowany na terenie powiatu pszczyńskiego.

4.7.2.2 Badania gleb

Badania gleb wykonywane są ogólnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Na terenie powiatu w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowy w miejscowości Ćwiklice w gminie Pszczyna.

Ostatnie badania prowadzone były w 2020 roku. Wyniki badań wskazują na zwiększenie pH do oscylującego w granicach 7, czyli obojętnego. Pełne wyniki badań dostępne są na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie pośredniczy w badaniach gleb użytkowanych rolniczo na poziom pH. Odbywa się to poprzez przekazywanie próbek glebowych pobranych przez rolników do Stacji Chemiczno – Rolniczej w Gliwicach. Koszty badań pokrywane są przez rolników.

W latach 2020-2022 brak jest szczegółowych danych z OSCHR w Gliwicach dotyczących ilości wykonywanych na terenie powiatu pszczyńskiego na zlecenie badań makroelementów w glebie.

Natomiast z punktu widzenia zawartości metali ciężkich w glebach, (których główną przyczyną jest zanieczyszczenie powietrza) ważnym działaniem jest promowanie i dotowanie wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.7.2.3 Działalność instytucji do obsługi rolnictwa

Na obszarze powiatu pszczyńskiego działają podmioty mające na celu obsługę rolnictwa, które poprzez swoje działania zachęcają rolników do kontynuowania produkcji, nieodłogowania gruntów ornych, a także pomagają w pozyskaniu środków finansowych na produkcje rolniczą.

Teren powiatu obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które okresowo przeprowadzają szkolenia dla rolników w tym także konsultacje i porady. Dotyczą one głównie wypełniania wniosków obszarowych oraz wniosków o dofinansowania unijne. Część z tych usług realizowana jest bezpłatnie, natomiast wnioski o dofinansowanie pochodzące ze środków unijnych są płatne.

Na terenie powiatu pszczyńskiego według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie rolnicy realizują tzw. „Pakiety rolno-środowiskowe”.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę wniosków oraz powierzchnię gospodarstw rolnych objętych wnioskami o pakiety rolno-środowiskowe i rolno-środowiskowo-klimatyczne z uwzględnieniem wariantów.

Tabela 24 Zestawienie realizacji pakietów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo-klimatycznych w latach 2020-2022 na terenie powiatu pszczyńskiego

Lp.	Wariant	Powierzchnia (ha)	Ilość wniosków, które uzyskały płatności
1	1.1 Rolnictwo zrównoważone	571,21	30
2	2.1 Międzyplony	226,21	28
3	4.7 Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	2,97	3
4	4.8 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	4,05	3
5	5.4 Półnaturalne łąki wilgotne	191,81	15
6	8.1 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk	154,32	10
7	9.1 Retencjonowanie wody	2,84	1

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, pismo nr ETK/P/40/2023 z dnia 25.01.2023 r.

W latach 2020-2022 Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie organizował i przeprowadzał szkolenia, doradztwa grupowe oraz konsultacje.

Rolnicy z terenu powiatu pszczyńskiego na bieżąco uczestniczą w szkoleniach i konsultacjach organizowanych przez ODR. Konsultacje prowadzone są we wszystkich gminach powiatu pszczyńskiego. Pracownicy pszczyńskiego powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego służą zarówno poradą jak i pomocą m.in. przy wypełnieniu wniosków o pozyskanie wapna nawozowego dla rolników, które przyjmuje i rozpatruje Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W ramach działań informacyjnych podnoszona jest świadomość ekologiczna wśród rolników, rolnicy są zachęceni do wprowadzania metod upraw pozytywnie wpływających na stan środowiska oraz do wprowadzania programów rolno-środowiskowo-klimatycznych i programów mających na celu odpiływ azotu ze źródeł rolniczych.

4.7.2.4 Organizmy i rośliny szkodliwe

Na terenie powiatu pszczyńskiego działa Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, który prowadzi kontrole między innymi materiału siewnego, organizmów szkodliwych i kwarantannowych.

W latach 2020-2022 przeprowadzono:

- 284 kontrole materiału siewnego – nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 2 kontrole występowania gatunków kwarantannowych – w 2021 roku stwierdzono występowanie *Clavibacter sepedonicus*, zaś w 2022 roku – *Ralstonia pseudosolanacearum*,
- 22 obserwacje fitosanitarne roślin pod kątem występowania organizmów nie kwarantannowych – nie wykryto, lub niewielki % porażenia *Fusarium*,
- 19 kontrole sprzedawców środków ochrony roślin – nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 127 kontrole stosowania środków ochrony roślin – w 2021 roku stwierdzono 3 nieprawidłowości (brak szkolenia, brak dokumentacji wykonywanych zabiegów, wykrycie pozostałości środka ochrony roślin niedopuszczalnego w uprawie pietruszki korzeniowej),

- 23 kontrole pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych (sałata) – w 2021 roku wykryto 1 nieprawidłowość (wykryto pozostałości środka ochrony roślin niedopuszczalnego w uprawie pietruszki korzeniowej)²¹.

Powyższe dane wskazują, iż nie ma znaczących przypadków patogenów i szkodników roślin uprawnych wymaganych do zwalczania, co w powiązaniu z znikomymi przypadkami niewłaściwego stosowania środków ochrony roślin sprawia, że uprawy na terenie powiatu pozbawiane są chorób, szkodników i zanieczyszczeń chemicznych.

4.7.3. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
zainteresowanie rolników dofinansowaniami i rozwojem działalności brak istotnych patogenów roślinnych	brak badań odczynu próbek gleby z terenu powiatu
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki możliwości korzystania z porad, z dofinansowania na rozwój działalności rolniczej	możliwe zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.4 Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony gleb

Aktualnie wszystkie dostępne dane dotyczące rolnictwa, produkcji rolniczej, struktury i wielkości gospodarstw pochodzą ze Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 roku. Rolnictwo na terenie powiatu opiera się na danych pochodzących z Stacji Chemiczno-Rolniczej, Agencji Restrukturyzacji Rolnictwa, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Na terenie powiatu pszczyńskiego, co prawda występują organizmy szkodliwe jednak skala ich występowania nie powinna skutkować znacznym pogorszeniem możliwości gospodarowania gruntami rolnymi, szczególnie w wyniku stosowania, zgodnie z przyjętymi praktykami, środków ochrony roślin. W dalszej kolejności pozostaje czuwanie Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nad prawidłowym sposobem użytkowania środków ochrony roślin i monitorowanie organizmów szkodliwych w roślinach uprawnych.

Cennym działaniem, przyczyniającym się do zwiększenia świadomości ekologicznej i rolniczej, jest organizacja spotkań informacyjnych, konferencji, szkoleń i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do ekologicznych i agroturystycznych. Działania te przeprowadzane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z wykorzystaniem ich własnych środków finansowych.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.18-6.20

²¹ Pismo z WIORiN w Katowicach znak WI.021.4.2023 z dnia 10 lutego 2023 roku

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.8.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel długookresowy do 2024 roku zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO		
Wspieranie gmin powiatu w prowadzeniu racjonalnej gospodarki odpadami		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu – koszt całkowity współpracy z gminami	Powiat Pszczyński W okresie 2020-2021 kontynuowano współpracę z gminami w zakresie prowadzenia przedsięwzięć polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu odpadów zawierających azbest. W roku 2020 udzielono dotacji finansowej na to zadanie gminie Pszczyna w wysokości 12 000,00 zł, z kolei w 2021 roku udzielono dotacji w łącznej kwocie 9 680,00 zł (8 000,00 zł dla Gminy Pszczyna i 1 680,00 zł dla Gminy Miedźna). W 2022 roku zaś udzielono dotacji w wysokości 9 000,00 zł Gminie Pszczyna. Łącznie w latach 2020-2022 udzielono gminom powiatu dofinansowania w wysokości 30 680,00 zł, dzięki czemu usunięto 148,46 Mg wyrobów zawierających azbest.	usunięcie 148,46 Mg wyrobów zawierających azbest
Podejmowanie starań zmierzających do dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	Powiat Pszczyński Działanie realizowane poprzez przekazywanie środków w formie pomocy finansowej gminom z terenu powiatu pszczyńskiego.	-
Kontynuowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów z dróg powiatowych	GDDKiA Oddział Katowice GDDKiA w okresie 2020-2021 na drodze krajowej nr 1 prowadzi działania związane z czyszczeniem drogi na mokro (2 razy do roku kompleksowo i interwencyjnie) i usuwaniem odpadów (4 razy do roku kompleksowo i interwencyjnie). Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie W latach 2020-2021 PZD w Pszczynie systematycznie 3 razy w roku prowadzi czyszczenie dróg powiatowych na mokro a w okresie wiosennym także interwencyjne oczyszczanie pasów dróg powiatowych z odpadów. W 2022 roku PZD w Pszczynie prowadził 2 razy w roku zmiatanie na mokro dróg powiatowych i wojewódzkich (po zimie oraz jesienią) oraz działania związane ze sprzątaniem pasów drogowych ze śmieci jeden raz w roku (po zimie).	-
Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami	Powiat Pszczyński W 2020 roku Starosta Pszczyński wydał: • 2 decyzje zmieniające uzyskane zezwolenia na przetwarzanie odpadów, • 11 decyzji zmieniających zezwolenie na zbieranie odpadów, • 3 decyzje stwierdzające wygaszenie posiadanych zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami,	1 zezwolenie na przetwarzanie odpadów, 2 zezwolenia na zbieranie odpadów, 4 decyzje na wytwarzanie odpadów, 16 postanowień określających wysokość zabezpieczenia roszczeń

	• 1 decyzję udzielającą zezwolenia na przetwarzanie odpadów, • 16 postanowień określających wysokość zabezpieczenia roszczeń dla prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami. W 2021 roku Starosta Pszczyński wydał: • 1 zezwolenie na zbieranie odpadów, • 1 decyzję zmieniającą zezwolenie na zbieranie odpadów, • 2 decyzje zmieniające zezwolenie na przetwarzanie odpadów, • 1 decyzję o zwrocie zabezpieczenia roszczeń, ustanowionego postanowieniem Starosty, z tytułu prowadzenia zbierania odpadów i wniesionego przez posiadacza odpadów w formie depozytu. W 2022 roku Starosta Pszczyński: • 4 decyzje (pozwolenia) na wytwarzanie odpadów, • 1 odmowa udzielenia pozwolenia na wytwarzanie odpadów, • 1 decyzja zezwalająca na zbieranie odpadów, • 4 decyzje – zmiany zezwolenia na zbieranie odpadów, • 1 decyzja o umorzeniu jako bezprzedmiotowe, postępowania administracyjnego w sprawie wydania pozwolenia na wytwarzanie odpadów.	dla prowadzących działalność związaną z gospodarowaniem odpadami
Uchwalenie regulaminu dofinansowania przez gminy powiatu pszczyńskiego usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina Kobiór W okresie objętym sprawozdaniem jedynie w 2020r. usunięto 3,643 Mg wyrobów azbestowych z 2 nieruchomości z dofinansowaniem na kwotę 3 950,00 zł. Od początku opracowania programu usunięto łącznie 57,433 Mg wyrobów zawierających azbest.	
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu	Gmina Goczałkowice-Zdrój W 2020 roku w ramach realizacji Programu usunięto i unieszkodliwiono ponad 1,8 Mg wyrobów zawierających azbest pochodzących z 1 nieruchomości z terenu Gminy. Wartość udzielonych dotacji – 1.545 zł. W 2021 roku w ramach Programu usunięto i unieszkodliwiono 1,45 Mg wyrobów zawierających azbest pochodzących z 2 nieruchomości z terenu Gminy. Wartość udzielonych dotacji – 2 960,00 zł. Do 2022 roku usunięto łącznie 76,70 Mg wyrobów zawierających azbest.	
Coroczna realizacja systemu dofinansowania usuwania azbestu skierowanego do osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych	Gmina Miedzna W 2020 roku w ramach dotacji z budżetu gminy usunięto łącznie 42,981 Mg. Przeznaczono na ten cel środki w wysokości 47 877,20 zł. W 2021 roku usunięto 26,888 Mg wyrobów zawierających azbest przekazując mieszkańcom dotacje w łącznej wysokości 23 027,80 zł. Ilość usuniętego azbestu w 2022 r. to 10,85 Mg. Gmina Pawłowice W 2020 r. zakończyła się realizacja projektu dla mieszkańców gminy Pawłowice na dofinansowanie kosztów demontażu i utylizacji azbestu oraz montażu nowego pokrycia dachowego z limitem 8 000,00 zł netto za tonę utylizowanego azbestu. W sumie zrealizowano	

	35 umów z mieszkańcami, w ramach których usunięto 115 ton tego niebezpiecznego odpadu. Wartość projektu wyniosła 978 609,27 zł, z czego dofinansowanie unijne było w wysokości 738 685,69 zł. W sumie w 2021r. zrealizowano 20 umów z mieszkańcami, w ramach których usunięto 46 ton tego niebezpiecznego odpadu. Wartość projektu wyniosła 228 503,93 zł, z czego dofinansowanie unijne wyniosło 217 078,73 zł. Ilość usuniętego azbestu z terenu gminy na dzień 31.12.2022 r. wynosi 516,617 ton. Gmina Pszczyna W latach 2020-2022 usunięto z terenu gminy 77,83 Mg odpadów zawierających azbest. Gmina Suszec W latach 2020-2021 usunięto z terenu gminy 3,180 Mg odpadów zawierających azbest, przy udziale środków finansowych pozyskanych z WFOŚiGW w Katowicach. Łącznie, do końca 2022 roku z terenu gminy usunięto 281,64 Mg azbestu, w tym 125,48 Mg od osób fizycznych i 156,16 Mg od osób prawnych.	
Podjęcie starań zmierzających do dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	Wszystkie gminy powiatu prowadzą dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest. Gmina Pawłowice W latach 2020-2021 Gmina Pawłowice pozyskała środki zewnętrzne na dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest.	-
Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami	Powiat Pszczyński Starosta Pszczyński w roku 2021 przeprowadził jedno postępowanie związane z wydaną decyzją na zbieranie odpadów. WIOŚ w Katowicach W 2022 roku WIOŚ w Katowicach przeprowadził na terenie powiatu pszczyńskiego 27 kontroli przedsiębiorców, w tym 13 kontroli w zakresie gospodarki odpadami. W 7 przypadkach stwierdzono naruszenia.	13 kontroli w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ

Tabela 25 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015	Stan aktualny 2021
1.	Masa odebranych odpadów komunalnych – ogółem	25 873 Mg	45 465,14 Mg
2.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	6 388 Mg	22 718,22 Mg
3.	Masa odpadów komunalnych odebranych, jako zmieszane odpady komunalne	19 485 Mg	22 746,92 Mg

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu pszczyńskiego oraz danych GUS, 2023 rok

4.8.2. Opis stanu obecnego

4.8.2.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie powiatu pszczyńskiego

Gospodarka odpadami na terenie gmin należących do powiat pszczyńskiego oparta jest na zasadach „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022” (uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr 586/180/V/2017 z dnia 21.03.2017 roku). Celem obowiązującego Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2022 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Główne cele strategiczne wynikające to:

- dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
- osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
- zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych, m. in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi, co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązują będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie będą mogły być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

Od 1 lipca 2013 r. odbiór odpadów komunalnych w gminach powiatu pszczyńskiego odbywa się na podstawie zapisów znowelizowanej Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku

w gminach. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rady Gmin uchwaliły akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Podmiotem odbierającym (a tym samym wykonawcą usługi) jest wyłonione w trybie zamówienia publicznego przedsiębiorstwo. Wykonawca realizuje zamówienie publiczne na rzecz gminy stosując zasady określone w Regulaminie Utrzymania Czystości i Porządku oraz Szczegółowe zasady świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Regulamin określa rodzaje odbieranych odpadów, maksymalne ilości odpadów odbieranych, rodzaje pojemników na nieruchomościach oraz częstotliwości odbieranych frakcji. W oparciu o ww. zapisy sporządzono Harmonogram Odbioru Odpadów Komunalnych precyzujący terminy odbioru poszczególnych odpadów z nieruchomości. Częścią integralną ww. systemu jest funkcjonowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

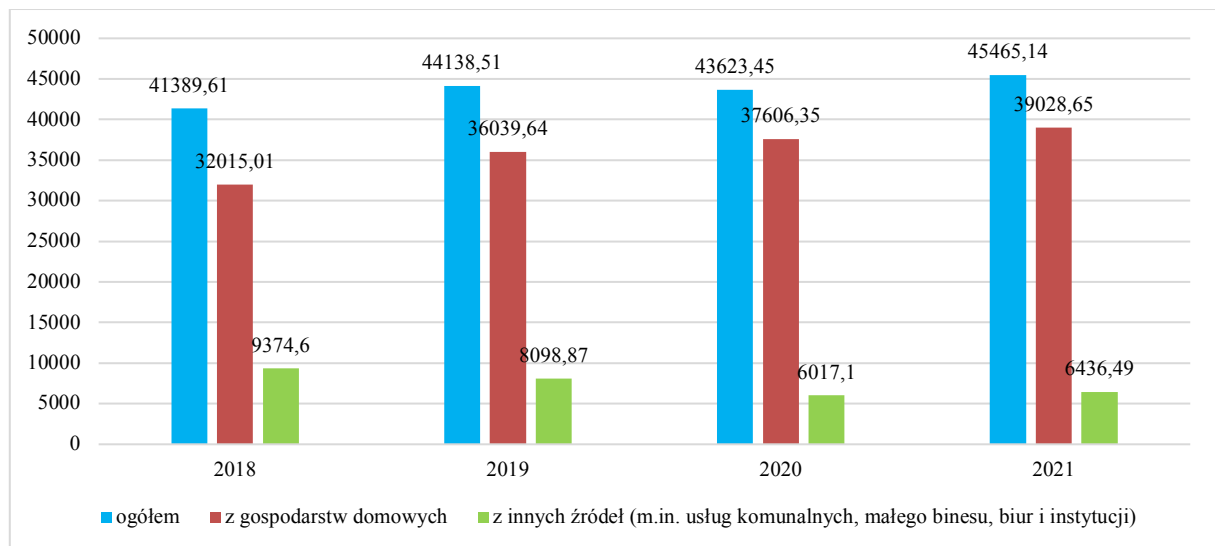
Na terenie powiatu pszczyńskiego źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy, targowisk,

- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną. Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Łącznie z terenu powiatu pszczyńskiego odebrano 45 465,14 Mg w 2021 r. odpadów komunalnych (44 138,51 Mg w 2019 r.) Średnia ilość odpadów na mieszkańca, odebranych z terenu gmin należących do powiatu pszczyńskiego wyniosła w 2021 r. 410 kg na osobę. W stosunku do danych dla województwa śląskiego (401 kg wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca w 2021 roku) wskazuje, że dane te są nieznacznie powyżej średniej.

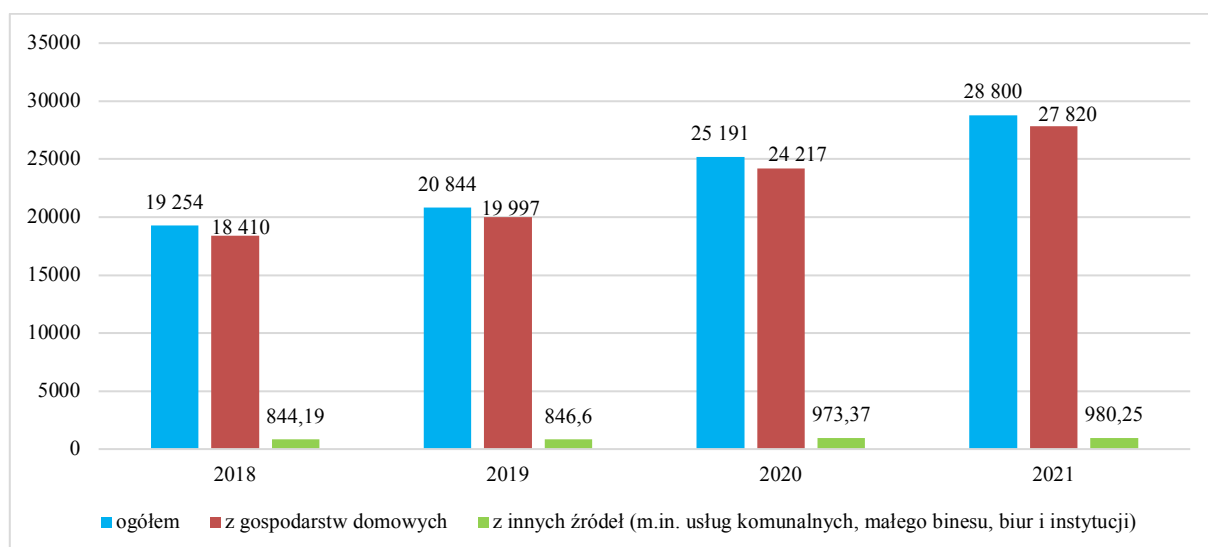

Rysunek 22 Ilość odebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu pszczyńskiego w latach 2018-2021 (Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu pszczyńskiego oraz danych GUS, 2023

Oprócz systemu zbierania zmieszanych odpadów komunalnych na terenie powiatu istnieje system selektywnego zbierania odpadów. Selektywnie zbierane są odpady opakowaniowe: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne z metalami, odpady ulegające biodegradacji, odpady niebezpieczne, baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe.

W 2021 r. na terenie powiatu pszczyńskiego zebrano selektywnie 22 718,22 Mg odpadów m.in.. papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, metale, tekstylia, niebezpieczne, w tym 21 892,82 Mg z gospodarstw domowych, 825,40 Mg z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). W porównaniu do roku 2018 odnotowano wyraźny wzrost o 34,65% odpadów zebranych selektywnie.

Rysunek 23 Ilość zebranych selektywnie odpadów na terenie powiatu pszczyńskiego w latach 2018-2021 (Mg)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2023

Gminy powiatu pszczyńskiego corocznie przeprowadzają różnorodne kontrole mieszkańców mające na celu uszczelnienie systemu gospodarki odpadami, a także zwiększenie skuteczności selektywnych zbiórek odpadów. Kontrole dotyczą składania deklaracji śmieciowych, zawierania umów na wywóz nieczystości ciekłych, spalania odpadów w kotłowniach domowych, a także składowania odpadów na posesjach.

W ostatnich latach 2020-2022 gminy dążyły do osiągnięcia założonych poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W 2021 roku wprowadzono nowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – na podstawie Ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 2361). W związku z tym od 2021 r. poziom obliczany jest dla wszystkich odpadów komunalnych ogółem.

Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.) gminy są zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości, co najmniej:

- 20% wagowo - za rok 2021;
- 25% wagowo - za rok 2022;
- 35% wagowo - za rok 2023;
- 45% wagowo - za rok 2024;
- 55% wagowo - za rok 2025;
- 56% wagowo - za rok 2026;
- 57% wagowo - za rok 2027;
- 58% wagowo - za rok 2028;
- 59% wagowo - za rok 2029;
- 60% wagowo - za rok 2030.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych gminy obliczały na podstawie Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1530).

W roku 2021 wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wynosił 20%. Poniżej przedstawiono osiągnięte poziomy w poszczególnych gminach powiatu pszczyńskiego:

- Goczałkowice-Zdrój – 29%,

- Kobiór – 39,75%,
- Miedźna – 28,58%,
- Pawłowice – 24,75%,
- Pszczyna – 28,27%,
- Suszec – 25,75%.

4.8.2.2. Odpady z sektora przemysłowego

Przedsiębiorcy zajmujący się gospodarowaniem odpadami działają na terenie powiatu pszczyńskiego w oparciu między innymi o decyzje wydane przez Starostę Pszczyńskiego, w tym:

- pozwolenia na wytwarzanie odpadów dla 19 przedsiębiorstw,
- zezwolenia na przetwarzanie odpadów dla 8 przedsiębiorstw.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców, w tym w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w gospodarce odpadami na terenie powiatu 14 przedsiębiorców. W przypadku 15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.8.2.3. Wyroby zawierające azbest na terenie powiatu pszczyńskiego

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury.

Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informacje odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Podmioty prawne przedkładają informacje bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W imieniu posiadaczy/użytkowników wyrobów zawierających azbest w gminie inwentaryzacje wyrobów może przeprowadzić gmina. Gminy powiatu pszczyńskiego prowadzą akcje usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Azbest jest corocznie usuwany z terenów gmin. Koszty ponoszone są przez Gminy, mieszkańców lub dofinansowanie z WFOŚiGW w Katowicach.

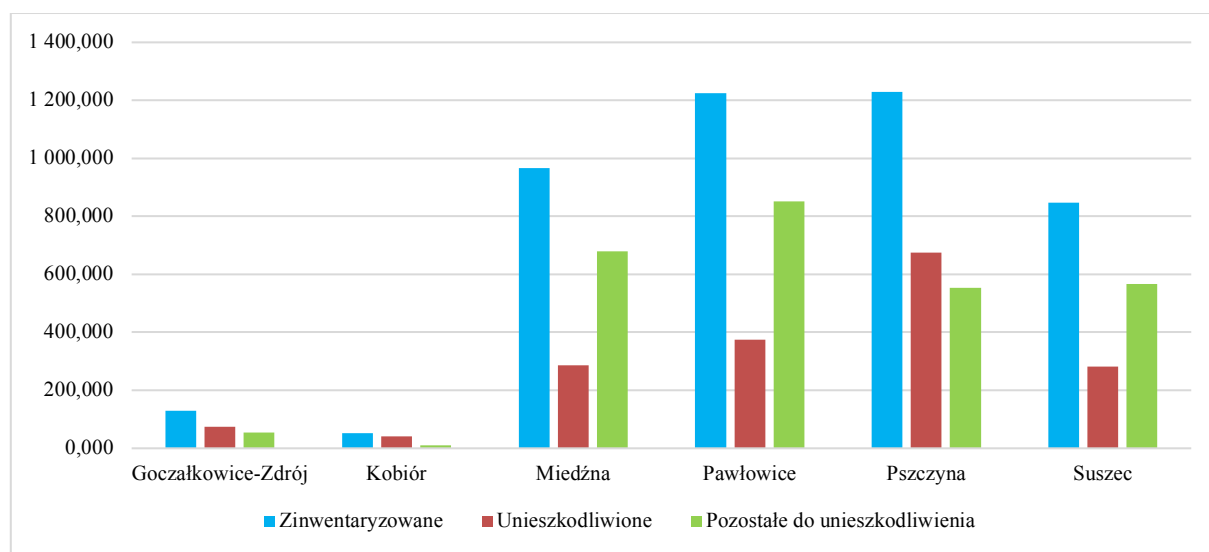
Na podstawie danych umieszczonych na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii – Baza Azbestowa (stan na 01.03.2023 r.) można stwierdzić, że na terenie powiatu pszczyńskiego znajdowało się 4 447,791 Mg zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest, 1 734,361 Mg unieszkodliwiono oraz 2 713,430 Mg pozostało do unieszkodliwienia.

W poszczególnych gminach ilości wyrobów zawierających azbest przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26 Ilość wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu pszczyńskiego (Mg)

Lp.	Gmina	Zinventaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
1.	Goczałkowice-Zdrój	128,849	74,534	54,315
2.	Kobiór	51,758	41,718	10,039
3.	Miedźna	966,536	287,295	679,241
4.	Pawłowice	1 224,166	373,518	850,648
5.	Pszczyna	1 228,526	675,656	552,870
6.	Suszec	847,957	281,640	566,317
	Razem	4 447,791	1 734,361	2 713,430

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z gmin powiatu pszczyńskiego oraz z Bazy Azbestowej zamieszczonej na stronie www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 22.03.2023 r.

Rysunek 24 Ilość wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu pszczyńskiego (Mg)

Źródło: dane z gmin oraz www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 01.03.2023 r.

Gminy z terenu powiatu pszczyńskiego realizują zadania związane z demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest pochodzących od mieszkańców /przedsiębiorców z terenu danej gminy. Aktualnie najwięcej odpadów zawierających azbest usunęły gminy Pszczyna 675,656 Mg i Pawłowice 373,518 Mg, najmniej zaś gmina Goczałkowice-Zdrój 74,534 Mg i gmina Kobiór 41,718 Mg.

Wszystkie gminy wspomagają mieszkańców w usuwaniu azbestu, przy pomocy środków WFOŚiGW oraz budżetu własnego.

W ostatnich latach żadna z gmin powiatu pszczyńskiego nie aktualizowała Programu usuwania azbestu. Jedynie Gmina Miedźna w 2021 roku przeprowadziła inwentaryzację azbestu.

4.8.3. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
większość mieszkańców gospodaruje odpadami zgodnie z przepisami znaczące (34,65%) zwiększenie ilości odpadów segregowanych zmniejszanie się ilości wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu wynikające z dotacji samorządów dla mieszkańców	niskie tempo usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu poszczególnych gmin brak zainteresowania mieszkańców usuwaniem wyrobów zawierających azbest brak środków finansowych na wymianę pokryć dachowych (przy usuwaniu azbestu)
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
uszczelnienie systemu gospodarki odpadami edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja racjonalnej gospodarki odpadami	dalszy wzrost kosztów zagospodarowania odpadów komunalnych ryzyko nieosiągnięcia poziomów recyklingu we wszystkich gminach przywóz odpadów spoza granic powiatu

Źródło: opracowanie własne

4.8.4. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

W gospodarce odpadami komunalnymi objęto zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców, zapewniono wszystkim mieszkańcom dostęp do systemu selektywnego zbierania odpadów.

Wszystkie Gminy powiatu posiadają Regulaminy utrzymania czystości i porządku, opracowują analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi oraz prowadzą coroczną sprawozdawczość. Analiza SWOT wskazuje, iż corocznie zwiększa się ilość odpadów zbieranych na jednego mieszkańca, jednocześnie zwiększają się ilości odpadów selektywnie gromadzonych oraz odpadów zmieszanych.

Mocną stroną wszystkich gmin jest fakt, iż gospodarka odpadami prowadzona jest zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach.

W związku z tym w harmonogramie zadań zapisano, iż gminy w dalszym ciągu w kolejnych latach będą doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów. Bardzo ważnym elementem realizowanym przez gminy jest osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku odpadów oraz zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwionych przez składowanie.

W zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest samorządy pozyskują dotacje ze środków WFOŚiGW i przekazują je mieszkańcom, dzięki czemu zmniejsza się ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze powiatu. Wynikiem corocznych akcji z terenu powiatu usunięto już 1 734,361 Mg wyrobów zawierających azbest.

W związku z tym w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi w harmonogramie zapisano, iż gminy powinny zwiększyć aktualne tempo usuwania azbestu stosując dofinansowania dla mieszkańców, w tym także ze środków WFOŚiGW w Katowicach oraz coroczne akcje usuwania azbestu.

W zakresie odpadów przemysłowych Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach będzie w dalszym ciągu kontynuował działania polegające na kontroli przedsiębiorstw w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.

Na terenie powiatu prowadzone są corocznie akcje edukacyjne zarówno przez Gminy jak i inne instytucje zajmujące się ochroną środowiska, lasami czy edukacją. Są to działania okazjonalne, okresowe a także cykliczne, które już na stałe wpisały się w harmonogram

impres i wydarzeń z udziałem instytucji zaangażowanych w ekologię i ochronę środowiska.

Analiza SWOT wskazuje, jako dobrą stronę i szansę w tworzeniu świadomej społeczności w dobrze i skutecznie prowadzonej edukacji ekologicznej. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców w sferze konsumpcji, a także postępowania z odpadami. W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, dlatego też konieczne jest prowadzenie ciągłych działań edukacyjnych, informacyjnych i uświadamiających.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.21-6.2.

4.9. Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne

4.9.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu		
Planowane w poprzednim Programie działania na lata 2020-2022	Podjęte działania w latach 2020-2022	Efekt ze wskaźnikiem
Utrzymanie zieleni na terenach zarządzanych przez Powiat, w tym na drogach powiatowych	Powiat Pszczyński W 2020 roku wydatkowano środki w wysokości 960,00 zł na zakup roślin, artykułów ogrodowych i urządzeń na potrzeby utrzymania terenów zieleni. Ponadto poniesiono koszty w wysokości 25 613,99 zł na utrzymania terenów zieleni wokół obiektów powiatu. W 2021 roku koszty utrzymania terenów zieleni wokół obiektów powiatu wyniosły 36 844,00 zł.	-
Utrzymanie zieleni o charakterze publicznym na terenie jednostek, w tym pielęgnacja założeń parkowych i rewitalizacja parków i zabytkowych założeń urbanistyczno - architektonicznych	Gmina Miedźna W latach 2020-2021 dokonano nasadzeń roślinności niskiej oraz kwiatów w rejonie skrzyżowania ul. Kopalnianej i ul. Pszczyńskiej w Woli oraz w rejonie ul. Kościelnej i Topolowej w Górze. Dokonano także nowych nasadzeń roślinności wysokiej i utworzono niewielkie miejsce wypoczynku przy przedszkolu w Miedźnej. Brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania w 2022 roku. Gmina Pszczyna Na terenie Gminy Pszczyna prace utrzymaniowe w zakresie zieleni prowadzone są w głównej mierze przez Miejski Zakład Zieleni. Zakład ten prowadzi działania związane z pielęgnacją zieleni na terenie gminy, czyszczeniem parku i miasta (zieleńce, skwery), pielęgnacją zieleni parkowej oraz pielęgnacją zieleni na terenie gminy. W 2020 roku zrealizowano projekt pod nazwą „Wzbogacenie różnorodności biologicznej na terenie zabytkowego Parku Pszczyńskiego”. Celem głównym zadania było posadzenie krzewów oraz pnączy w Parku Zamkowym (zachodni fragment). Nowe nasadzenia mają za zadanie uzupełnienie braków w piętrze krzewów, oraz odtworzenie atrakcyjności układu kompozycyjnego zabytkowego założenia parkowego. W 2021 roku przeprowadzono akcję wśród mieszkańców, która polegała na rozdysponowaniu roślin ogrodowych m.in. rododendronów oraz hortensji. Ponadto w 2021 roku zrealizowano projekt w ramach Pszczyńskiego Budżetu Obywatelskiego pn.: Zielone Siedlice – rozwój terenów zielonych poprzez stworzenie osiedlowego parku kieszonkowego. Powstał niewielki teren z nowymi ścieżkami oraz nasadzeniem roślinności niskiej i wysokiej. W 2022 roku zaś powstał Park Kieszonkowy w Pszczynie, w rejonie ul. Bielskiej i Korfantego. Dodatkowo w 2022 roku zakończyła się inwestycja związana z ochroną różnorodności biologicznej poprzez rewitalizację Parku	-

	Pszczyńskiego w Pszczynie. Przedsięwzięcie, realizowane na powierzchni 16 hektarów Parku Zwierzyniec, polegało na podjęciu działań mających na celu ochronę gatunków zagrożonych roślin i zwierząt żyjących na terenie pszczyńskiego parku. Celem było także stworzenie w tym miejscu warunków do zasiedlenia nowym gatunkom roślin, zwierząt i owadów. Na zadanie pozyskano środki z Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego w wysokości 2,5 mln złotych.	
Współpraca z Nadleśnictwami w ramach realizacji obowiązków ochrony lasów nie będących w zasobach Skarbu Państwa	Powiat Pszczyński Powierzchnia lasów prywatnych w roku 2020 w powiecie pszczyńskim wynosiła 556 ha. Podstawą prowadzenia gospodarki leśnej przez właścicieli lasów są dwa dokumenty, których opracowanie dla lasów prywatnych należy do starosty, są to: • uproszczony plan urządzenia lasu, • inwentaryzacja stanu lasu. Na podstawie tych dokumentów określa się zadania z zakresu gospodarki leśnej na okres 10 lat. W roku 2020 uproszczonym planem urządzenia lasu objęte były grunty leśne o powierzchni 83,18 ha, natomiast dla 421,75 ha lasu, dla których została wykonana dokumentacja inwentaryzacyjna, obowiązywało 1248 decyzji starosty, określających zadania z zakresu gospodarki leśnej (w tym 18 wydanych w roku 2020). Część zadań starosty, wynikających z ustawy o lasach na podstawie porozumienia, wykonuje Nadleśnictwo Kobiór, a należą do nich między innymi: • wyznaczanie i cechowanie drewna pozyskanego w lasach prywatnych, • wydawanie właścicielom tych lasów zaświadczeń potwierdzających źródło pochodzenia drewna. W roku 2020 wydano 993 zaświadczeń w związku z określonym w ustawie o lasach prawem pierwokupu gruntu leśnego przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Nadleśniczego Lasów Państwowych. Koszt poniesiony z budżetu Powiatu z tytułu wykonywania części zadań z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa przez leśniczego wyniósł 33 630,00zł. Powierzchnia lasów prywatnych w roku 2021 w powiecie pszczyńskim wynosiła 554 ha. Uproszczonym planem urządzenia lasu objęte były grunty leśne o powierzchni 83,18 ha, natomiast dla 422,20 ha lasu, dla których została wykonana dokumentacja inwentaryzacyjna, obowiązywało 1 256 decyzji starosty, określających zadania z zakresu gospodarki leśnej (w tym 8 wydanych w roku 2021). W 2021 roku na wykonanie części zadań z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa zostało podpisane porozumienie z nadleśniczym Lasów Państwowych w Kobiórze; koszt poniesiony z budżetu powiatu z tego tytułu wyniósł 33 390,00 zł. Pokryto także koszty w wysokości 2 890,00 zł za wykonanie inwentaryzacji stanu lasu.	-

	W roku 2021 wydano 1 387 zaświadczeń w związku z określonym w ustawie o lasach prawem pierwokupu gruntu leśnego przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Nadleśniczego Lasów Państwowych. Brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania w 2022 roku. Nadleśnictwo Kobiór W ramach realizacji zadania w 2022 roku na terenie powiatu pszczyńskiego odnowiono 12306 ha powierzchni oraz wysadzono 743 000 szt. sadzonek. W okresie 2019-2022 Nadleśnictwo nie prowadziło zalesień gruntów porolnych. W latach 2020-2022 na terenie Powiatu Pszczyńskiego: • wykonano rewitalizację stawu Żebro i remont punktu czerpania wody na tym stawie, • modernizację wieży obserwacji przeciwpożarowej w leśnictwie Promnice, • rozpoczęto prace modernizacyjne na fragmencie dojazdu pożarowego nr 6 - odcinek od DK 1 do Piasek- Osowiec. Ponadto w okresie objętym sprawozdaniem prowadzono coroczne kontrole występowania szkodników sosny, ze szczególnym uwzględnieniem osnui gwiaździstej, brudnicy mniszki oraz szeliniaka sosnowego (zwalczano mechanicznie, na powierzchni 1,37 ha nadmiernie występującą jego populację).	
Zagospodarowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym do celów rekreacji: wyposażenie w infrastrukturę rekreacyjną oraz sanitarną	Powiat Pszczyński W latach 2020-2022 zadanie nie było realizowane. Gmina Pszczyna W latach 2020-2022 realizowano zadanie pn.: Ochrona różnorodności biologicznej Parku Zwierzyniec. W ramach projektu wykonane zostanie odtworzenie istniejącego systemu melioracyjnego łąk o powierzchni ok. 18 ha, nasadzenia roślin celem zwiększenia potencjału przyrodniczego tego terenu. W ramach tego projektu w parku „Zwierzyniec” zostały utworzone dwie pętle ścieżki edukacyjno-przyrodniczej. Pętla zieloną, krótsza o długości 3,7 km o nazwie „Tropem Żubra” druga ścieżka oznaczona kolorem czarnym o długości 7,2 km. Na trasie ustawiono tablice omawiające tematykę przyrodniczo-leśną, m.in. ekosystem lasu, łąki i rzeki Pszczynki, a także hodowlę żubrów, pomniki przyrody oraz spotkane po drodze różnorodne formy świata roślinnego i zwierzęcego. Gmina Goczałkowice-Zdrój Na terenie ujścia rzeki Wisły do Zbiornika Goczałkowickiego utworzona została sztuczna wyspa celem zabezpieczenia miejsc lęgowych dla ptactwa będącego pod ochroną w ramach sieci Natura 2000. Nadleśnictwo Kobiór W latach objętych sprawozdaniem nadleśnictwo realizowało następujące działania: • kontynuacja modernizacji ścieżki edukacyjnej „W krainie pszczyńskiego żubra” polegająca na zakończeniu montażu 16 tablic edukacyjnych o	

	tematyce związanej z gatunkiem żubr, gospodarką leśną i pracą leśnika, - wykonanie obiektu edukacyjnego: "Szkoła Leśna – poznajemy dzieje Ziemi i historię żubra" polegające na adaptacji dawnego obiektu kasowego przy OHŻIEL w Jankowicach na ekspozycję edukacyjną prezentującą historię żubra na tle historii Ziemi, - wykonanie ścieżki przyrodniczej: „Dolina Baby Jagi”: na obrzeżach rezerwatu „Babczyzna Dolina” zamontowano 7 tablic edukacyjnych wraz z towarzyszącą infrastrukturą (ławostoły i kosze). Tematyka tablic charakteryzuje środowisko przyrodnicze rezerwatu ze szczególnym uwzględnieniem cennych gatunków flory i fauny tego obszaru.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych inwestycjach gminnych i działaniach na terenie powiatu pszczyńskiego pozyskanych z Gmin Powiatu Pszczyńskiego a także instytucji realizujących zadania

Jako organ ochrony przyrody Starosta Pszczyński w okresie 2020-2022:

- przeprowadził 188 postępowań dotyczących zezwoleń na usunięcie drzew i/lub krzewów rosnących na gruntach stanowiących własność gmin,
- przeprowadził 10 postępowań administracyjnych w sprawie zmiany wydanych zezwoleń na usunięcie drzew,
- przyjął 3 zgłoszenia dotyczące usunięcia wywrotów z gruntów stanowiących własność gmin,
- przyjął 11 informacji o wykonaniu nasadzeń zastępczych drzew na gruntach stanowiących własność gmin określonych w decyzjach Starosty,
- przeprowadził 30 postępowań sprawdzających spełnienia warunków określonych w decyzji starosty w zakresie wykonania nasadzeń zastępczych drzew i/lub krzewów na gruntach stanowiących własność gmin.

Tabela 27 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych i zasobów leśnych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015*	Stan aktualny 2021
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000)	1 061,90 ha	1 023,59 ha
2.	Obszary NATURA 2000	2 obszary	3 obszary
3.	Parki Krajobrazowe	220,00 ha	180,00 ha
4.	Rezerwaty przyrody	819,00 ha	820,85 ha
5.	Stanowiska dokumentacyjne	-	-
6.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	-	-
7.	Użytki ekologiczne	22,90 ha	22,74 ha
8.	Pomniki przyrody	33 szt.	28 szt.
9.	Lesistość powiatu	28,0 %	28,0 %
10.	Powierzchnia lasów	13 188,20 ha	13 195,50 ha

*Stan zaczerpnięty z POŚ, 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.9.2. Opis stanu obecnego

Zgodnie z przyrodniczo – leśną regionalizacją Polski, obszar powiatu pszczyńskiego położony jest w Prowincji Karpackiej, w Dziale Wyżyn Południowopolskich, Krainie Kotliny Oświęcimskiej, w obrębie Okręgu Oświęcimskiego, na obszarze dwóch podokręgów:

- C.7.1.a – Kobiórski,
- C.7.2.b – Pszczyński.

Szczególne znaczenia dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego na terenie powiatu posiadają następujące elementy:

- kompleksy leśne,
- otwarte kompleksy rolnicze wraz z zielenią śródpolną,
- zadrzewienia śródpolne oraz szpalery drzew wzdłuż dróg,
- cieki powierzchniowe wraz z otoczeniem,
- zbiorniki wodne oraz zagłębienia wypełnione wodą.

4.9.2.1. Formy ochrony przyrody na terenie powiatu

Na koniec 2021 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu pszczyńskiego wynosiła 1 023,59 ha, co stanowiło 2,17% powierzchni powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odznaczały się gminy Pszczyzna (744,55 ha), Suszec (256,30 ha) oraz Miedźna (22,74 ha).

Formami ochronnymi przyrody na terenie powiatu pszczyńskiego są: parki krajobrazowe (1), rezerваты przyrody (2), obszary Natura 2000 (3), użytek ekologiczny (1) oraz 28 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych. Taki układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, zapewnia warunki do samoregulacji procesów przyrodniczych, naturalnych warunków hydrologicznych oraz właściwego korzystania z rekreacji i turystyki.

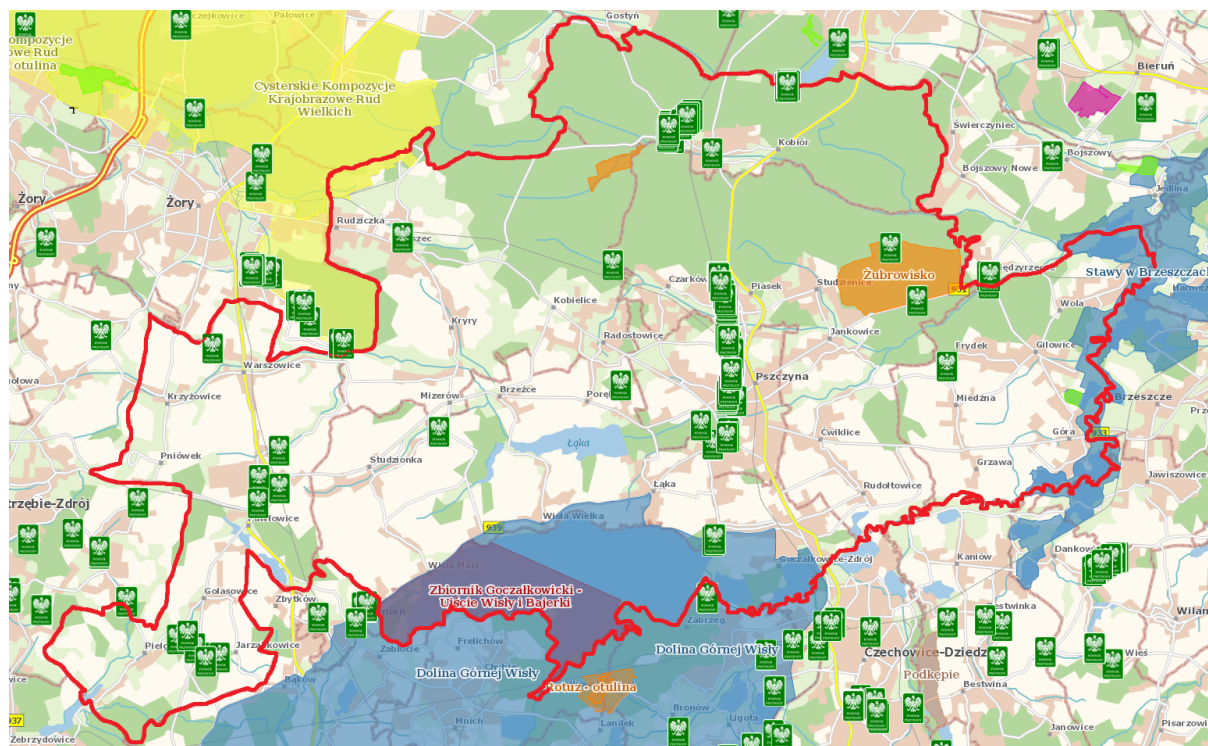
Tabela 28 Powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie powiatu pszczyńskiego

L.P.	Nazwa obszaru	Pow. w gran. powiatu [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
Park Krajobrazowy				
1.	Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”	180 ha, 370 ha otuliny	Suszec	Został utworzony rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z dnia 23 listopada 199r., zm. Rozporządzeniem nr 37/2000 Wojewody Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2000r. Park obejmuje tereny chronione ze względu na popularyzację walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Park obejmuje kompleks Lasów Rudzkich, będących pozostałością dawnej Puszczy Śląskiej. Na obszarze parku krajobrazowego i jego otuliny występują wszystkie typy siedliskowe lasów terenów nizinnych, za wyjątkiem boru suchego. Celem utworzenia Parku obejmującego tereny leśne, obszary rzek i stawów, upraw polnych i zabudowań jest zachowanie i ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo- kulturowych, kulturowych oraz rekreacyjnych. Park zajmuje powierzchnię 49 387 ha, zaś jego otulina liczy 14 010 ha. Niestety jak do tej pory nie został uchwalony plan ochrony parku krajobrazowego, co uniemożliwia skuteczną ochronę parku.
Rezerwat przyrody				

L.P.	Nazwa obszaru	Pow. w gran. powiatu [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
1.	Żubrowisko	744,55	Pszczyzna	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>).
2.	Babczyzna Dolina	76,25	Pszczyzna, Suszec	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych układów biocenotycznych charakterystycznych dla dolin rzecznych położonych w pobliżu wododziału Wisły i Odry, w zachodniej części Kotliny Oświęcimskiej.
Obszary NATURA2000				
1.	Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki PLH240039	1 650,26	Pszczyzna, Goczałkowice-Zdrój	Obszar obejmuje swoim zasięgiem Zbiornik Goczałkowicki wraz z ciekami wodnymi, starorzeczami oraz mniejszymi zbiornikami wodnymi leżącymi w pobliżu. Został on powołany w celu ochrony miejsc występowania gatunków zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym i wodno-ładowym, wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Występują tu m.in. populacje wydry, kumaka nizinnego czy piskorza. Na terenie siedliska można napotkać, rzadkie w naszym kraju, fitocenozy z udziałem salwinii pływającej i żabiścieku pływającego. Dominującą częścią obszaru stanowią siedliska wilgotne oraz wodno-błotne wraz z charakterystycznym dla nich bogactwem ptactwa wodnego.
2.	Dolina Górnej Wisły PLB240001	24 740,19	Pszczyzna, Goczałkowice-Zdrój	Obszar obejmuje swoim zasięgiem Zbiornik Goczałkowicki wraz przyległymi do niego, mniejszymi zbiornikami hodowlanymi. Został powołany w celu ochrony ptactwa wodnego oraz siedlisk, w których żyją lub odbywa się ich lęg. Występuje tu co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej w tym 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.
3.	Stawy w Brzeszczach PLB120009	3 058,55	Miedźna	Obszar położony jest w dolinie Wisły. Swym zasięgiem obejmuje kompleks kilkunastu starych stawów rybnych. Stawy te otaczają lasy (ok. 6%), łąki (ok. 30%) oraz grunty orne (ok. 30%). Występuje tu bogata roślinność wodna i bagienna (ok. 260 gatunków roślin naczyniowych tj. grążel żółty, grzybień białe, paproć salwinia), w rzadkim zbiorowisku łąk ostrożeńiowych występują m.in.: ostrożeń łąkowy, storczyki, bluszcz pospolity. Na obszarze występują populacje następujących gatunków ptaków: bączek, ślepowron, mewa czarnogłowa, rybitwa białowąsa, zausznik, krakwa, czernica, krwawodziób, śmieszka, głowienka, perkoz, perkoz dwuczuby, bąk, rybitwa czarna kokoszka wodna, rybitwa rzeczna i zimorodek.
Użytki ekologiczne				
1.	Zapadź	22,86	Miedźna	Celem ochrony przyrody jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ekosystemu torfowiska ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, stan na dzień 27.02.2023 r.

Rysunek 25 Formy ochrony przyrody w rejonie powiatu pszczyńskiego

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Pomniki przyrody. Poniżej w tabeli zestawiono poszczególne pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie powiatu pszczyńskiego

Tabela 29 Liczbowe zestawienie pomników przyrody na terenie powiatu pszczyńskiego

Lp.	Gmina	Pomniki przyrody ożywionej		Pomniki przyrody nieożywionej		
		Pojedyncze drzewa/obiekt	Grupy drzew	Wieloobiektowy inny (głaz narzutowy)	Głaz narzutowy	Jaskinia
1.	Goczałkowice-Zdrój	-	-	-	-	-
2.	Kobiór	3	3	-	-	-
3.	Miedźna	1	-	-	-	-
4.	Pawłowice	7	2	-	-	-
5.	Pszczyzna	1	7	1	1	-
6.	Suszec	2	-	-	-	-
Razem		14	12	1	1	0

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, stan na dzień 27.02.2023 r.

W granicach powiatu pszczyńskiego ochroną prawną objętych jest 28 szt. pomników przyrody. Wśród nich znajdują się pojedyncze drzewa (12 szt.), grupy drzew (14 szt.), grupa głazów narzutowych (1 szt.) oraz głaz narzutowy. W obrębie chronionych drzew przeważają dęby szypułkowe. Większość z tych drzew znajduje się na terenach leśnych.

4.9.2.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Ogólna powierzchnia lasów na terenie powiatu pszczyńskiego wg danych GUS na dzień 31.12.2021 roku wynosiła 13 195,50 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 12 662,2, ha,
  - lasy publiczne Skarbu Państwa 12 643,52 ha,
    - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 12 628,19 ha,
    - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 9,80 ha,
- lasy publiczne gminne 18,68 ha
- lasy prywatne ogółem 533,3, ha²².

Lesistość w powiecie pszczyńskim wynosi 28%, przy lesistości województwa śląskiego 32,2% i kraju 29,6%. Najwyższy procent zalesienia mają gminy: Kobiór 81,7%, Suszec 35,2%, Pszczyzna 28,6% oraz Miedźna 17,8%. Bardzo niskim stopniem zalesienia zaś cechują się gminy Pawłowice 8,5% oraz Goczałkowice-Zdrój 1,8%.

Według Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (aktualizacja 2003) wskaźnik zalesienia w 2020 r. powinien wynosić 30%, a po 2050 r. 33%. Aktualnie powiat nie spełnia ww. wymagań.

Lasy państwowe

Całość Lasów Państwowych zlokalizowanych na terenie powiatu pszczyńskiego pozostaje w administracji Nadleśnictwa Kobiór.

Według stanu na dzień 01.01.2023 r. powierzchnia lasów Skarbu Państwa będąca w zarządzie Nadleśnictwa Kobiór na terenie powiatu wynosiła 12 859 ha.

Zgodnie z Projektem planu urządzenia lasu, obowiązującym na lata 2023-2032, na terenie powiatu występują następujące typy siedliskowe lasu:

- BMB – bór mieszany bagienny – 29,3 ha tj. 0,2%,
- BMŚW – bór mieszany świeży – 459,3 ha tj. 3,7%,
- BMW – bór mieszany wilgotny – 3 692,7 ha tj. 29,6%,
- LŁ – las łęgowy – 3,0 ha tj. 0,02%,
- LMB – las mieszany bagienny – 35,5 ha, tj. 0,3%,
- LMŚW – las mieszany świeży – 632,9 ha tj. 5,1%,
- LMW – las mieszany wilgotny – 6 160,3 ha, tj. 49,3%,
- LŚW – las świeży – 511,1 ha, tj. 4,1%,
- LW – las wilgotny – 640,6 ha, tj. 5,1%,
- OL – ols – 316,4 ha, tj. 2,5%,
- OLJ – ols jesionowy – 5,8 ha, tj. 0,05%.

Powierzchniowy udział gatunków panujących w lasach na terenie powiatu pszczyńskiego kształtuje się następująco: sosna (78,1%), dąb (9,5%), ols (5,8%), brzoza (3,1%), modrzew (1,3%), buk (1,2%), świerk (0,3%), dąb czerwony (0,3%) oraz inne.

Natomiast powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych kształtuje się nieco inaczej: sosna (63,5%), dąb (10,7%), ols (7,5%), brzoza (6,2%), modrzew (4,2%), buk (3,2%), świerk (1,8%) oraz inne.

Do końca 2022 roku dla lasów Nadleśnictwa Kobiór obowiązywał Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Kobiór na lata 2013-2022 zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska znak sprawy DLP-Ipn-611-21/15392/13/JŁ z dnia 19 kwietnia 2013 roku. Obecnie jest w trakcie procedury zatwierdzania Plan Urządzenia Lasu na lata 2023-2032.

Nadleśnictwo Kobiór w ramach swojej działalności prowadzi na terenie powiatu zajęcia edukacyjne na terenie Ośrodka Hodowli Żubrów i Edukacji Leśnej w Jankowicach. W 2022 roku zrealizowano 36 spotkań w których uczestniczyło 1 556 osób. Zorganizowano również 3 warsztaty plastyczne związane z gatunkiem żubr w których uczestniczyło 70 osób. Przeprowadzano ponadto akcje i organizowano stoiska edukacyjne:

- Akcja „#ŁącząNasDrzewa” – stoisko edukacyjno-promocyjne w siedzibie nadleśnictwa połączone z wydawaniem sadzonek drzew leśnych i instruktażem sadzenia i pielęgnacji sadzonek,

²² dane z Banku Danych Lokalnych, GUS, 2023

- #sadiMY – stoisko edukacyjno-promocyjne w siedzibie nadleśnictwa połączone z wydawaniem sadzonek drzew leśnych i instruktorem sadzenia i pielęgnacji sadzonek,
- „Dar za Dar” – stoisko promocyjno-edukacyjne nadleśnictwa na Jarmarku Bożonarodzeniowym w Pszczynie na którym wydawano choinki dla osób oddających krew,
- Obchody 100-lecia Powstań Śląskich i 100-letniej rocznicy powrotu Ziemi Pszczyńskiej do Polski: stoisko edukacyjne promujące działalność nadleśnictwa w szczególności hodowlę żubra, rozpoznawanie drzew i krzewów oraz ptaków związanych ze środowiskiem leśnym,
- Dzień Żubra 2022 w Nadleśnictwie Kobiór – na terenach OHŻiEL w Jankowicach nadleśnictwo zorganizowało plenerową imprezę edukacyjną skierowaną przede wszystkim do mieszkańców Powiatu Pszczyńskiego. W trakcie imprezy odbyły się warsztaty plastyczne o tematyce przyrodniczej a zaproszone Nadleśnictwa Katowice, Rybnik i Wisła zaprezentowały bogatą i różnorodną ofertę edukacyjną,
- Konkurs plastyczny: „ŻUBR BRODACZ DĘDZIWY, LASÓW WŁADCA” – celem konkursu było rozbudzenie wrażliwości uczniów szkół podstawowych na rodzimy świat przyrody; za pomocą artystycznej wyobraźni, umiejscowienie w nim żubra – największego ssaka lądowego w Europie, chronionego, który przed 157 laty został sprowadzony do lasów pszczyńskich; poznanie historii żubrów pszczyńskich oraz środowiska życia żubrów. Na konkurs wpłynęło około 200 prac.

Lasy prywatne

Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa w obrębie powiatu pszczyńskiego w imieniu Starosty Pszczyńskiego nadzór sprawuje nadleśniczy Nadleśnictwa Kobiór.

Struktura własnościowa lasów prywatnych jest dosyć zróżnicowana (m.in. indywidualni właściciele, wspólnoty gruntowo-leśne, spółdzielnie produkcyjne). Gospodarowanie w prywatnych gospodarstwach leśnych jest utrudnione ze względu na duże rozdrobnienie powierzchni leśnej (mała powierzchnia lasów należąca do jednego właściciela), często podzielonej na niewielkie kompleksy leśne. Częściowym rozwiązaniem problemu poprawy struktury wielkości gospodarstw leśnych mogą być stowarzyszenia leśne, zrzeszające właścicieli lasów.

Lasy w rejonie powiatu tworzą szereg funkcji produkcyjnych (gospodarczych), ekologicznych (ochronnych) i społecznych. Najważniejszą funkcją gospodarczą pozostaje nadal produkcja drewna, chociaż pewne znaczenie ma również pozyskanie innych produktów lasu, jak: grzyby, owoce leśne, zioła czy gospodarka łowiecka. Z funkcji pozaprodukcyjnych największe znaczenie mają funkcje środowiskotwórcze (wodochronne, glebochronne i klimatyczne) oraz społeczne (rekreacyjne i krajobrazowe). Na podstawie tych funkcji wyróżniono szereg kategorii ochronności.

Do najważniejszych grup lasu i kategorii ochronności należą:

- lasy rezerwatowe,
- lasy ochronne ogólnego przeznaczenia, do których należą lasy wodochronne, glebochronne i ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- lasy ochronne specjalnego przeznaczenia, do których zalicza się lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, lasy nasienne oraz lasy w miastach i wokół miast.

Starosta Pszczyński prowadzi wykaz aktualnych Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, opracowanych zgodnie z przepisem art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r., poz. 672, 1726, 2311):

- Uproszczony Plan Urządzania Lasów komunalnych własności Gminy Pszczyna obręb Pszczyna, położonych w gminie Pszczyna, powiat pszczyński, woj. śląskie, na lata 2019-2028, o pow. 2,0176ha,

- Uproszczony Plan Urządzania Lasów komunalnych własności Gminy Pszczyna obręb Jankowice, położonych w gminie Pszczyna, powiat pszczyński, woj. śląskie, na lata 2019-2028, o pow. 2,1442ha,
- Uproszczony Plan Urządzania Lasów komunalnych własności Gminy Pszczyna obręb Łąka, położonych w gminie Pszczyna, powiat pszczyński, woj. śląskie, na lata 2019-2028, o pow. 6,4730ha,
- Uproszczony Plan Urządzania Lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, położonych w gminie Suszec, obręby: Kryry, powiat pszczyński, woj. śląskie, na lata 2016-2025, o pow. 33,6498ha,
- Uproszczony Plan Urządzania Lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, położonych w gminie Suszec, obręby: Suszec, powiat pszczyński, woj. śląskie, na lata 2016-2025, o pow. 24,3637ha,
- Uproszczony Plan Urządzenia Lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, położonych w gminie Miedźna, obręb Miedźna, powiat pszczyński, woj. śląskie, na lata 2016 – 2025, o pow. 25,1745ha.

Łączna powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu pszczyńskiego wynosi 554 ha. Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa objęta UPUL wynosi 93,8228ha. Pozostała powierzchnia to lasy rozdrobnione w tym powierzchnia 422,2 ha objęta jest inwentaryzacjami stanu lasu.

Łowiectwo

W 2022 roku Straż Leśna nie ujawniła przypadków kłusownictwa na terenie powiatu pszczyńskiego.

W ramach działań związanych ze zwalczaniem szeroko rozumianego szkodnictwa leśnego, którego elementem jest kłusownictwo, straż leśna prowadzi wiele działań w ramach posterunku Straży Leśnej Nadleśnictwa Kobiór, jak również z terenową służbą leśną, innymi posterunkami straży leśnej oraz policją w ramach organizowanych akcji, które między innymi mają na celu przeciwdziałanie kłusownictwu.

W 2022 roku ramach walki z kłusownictwem Straż Leśna wykonała w lasach 43 patrole.

4.9.3. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie cennych obszarów chronionych: parku krajobrazowego, rezerwatów, obszarów NATURA2000, użytku ekologicznego występowanie pomników przyrody - 28 szt.	niska lesistość powiatu – 28% brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej powiatu wypalanie traw
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczenie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja szaty roślinnej zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

4.9.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Tworzenie i funkcjonowanie form ochrony przyrody jest ważnym elementem realizacji celów ochrony przyrody w powiecie pszczyńskim. Formy ochrony przyrody funkcjonują w oparciu o podstawy naukowe i wieloletnią praktykę krajowej ochrony przyrody. Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom,

dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu.

Największym obecnie wyzwaniem w zakresie zarządzania ochroną przyrody w Polsce jest sporządzenie i skuteczne wdrożenie planów zadań ochronnych dla tych obszarów. Proces ten jest trudny, czasochłonny i kosztowny i może generować konflikty społeczne.

Lasy w rejonie powiatu z funkcji pozaprodukcyjnych największe znaczenie mają funkcje środowiskotwórcze (wodochronne, glebochronne i klimatyczne) oraz społeczne (rekreacyjne i krajobrazowe).

Analiza SWOT wskazuje, iż najważniejszym problemem ochrony przyrody jest obecnie degradacja siedlisk naturalnych i półnaturalnych, która częściowo może być spowodowana prognozowanym ocieplaniem się klimatu, np.: migracje gatunków (w tym obcych inwazyjnych), wysychanie i ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, wzrastająca liczba zjawisk ekstremalnych – powodzi i susz, zmiany reżimu hydrologicznego wpływające na okres wegetacyjny. W ramach realizacji zadań własnych, Powiat Pszczyński będzie w miarę potrzeb aktualizował Uproszczone Plany Urządzenia Lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa dla pozostałych terenów obejmujących lasy prywatne.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowano przede wszystkim: opracowanie brakującej dokumentacji dla obszarów chronionych (plany ochrony, plany zadań ochronnych) oraz skuteczne wdrażanie zapisów obowiązujących już dokumentów, uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, a w szczególności spójności systemu obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych w zagospodarowaniu przestrzennym na wszystkich szczeblach planowania i zarządzania przestrzenią przez jednostki samorządu lokalnego, kontynuacje działań z zakresu edukacji ekologicznej, usuwanie roślinności inwazyjnej.

W celu ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na obszarach chronionych, konieczne jest opracowanie planów ochrony i planów zadań ochronnych, których wdrożenie jest podstawą do prowadzenia celowych i efektywnych działań w zakresie zarządzania zasobami przyrodniczymi. W dokumentach planistycznych powinien być również uwzględniany aspekt klimatyczny, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk. W tym celu ważne jest np. kontynuowanie współpracy ze Stowarzyszeniami działającymi na rzecz ochrony środowiska, jak np. Stowarzyszenie Pszczyzna Miasto Zielone w ramach działającego przy Starościu Pszczyńskim Zespołu opiniodawczo-doradczego do spraw ochrony dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważonego rozwoju ziemi pszczyńskiej. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony społecznej i pracownicy Powiatu Pszczyńskiego zajmujący się ochroną środowiska, pozyskiwaniem funduszy i realizacją inwestycji drogowych. Do zadań zespołu należy m.in. konsultowanie pod kątem przyrodniczym inwestycji planowanych przez Powiat Pszczyński, opiniowanie doboru nowych nasadzeń oraz inicjowanie działań w kierunku zachowania cennej przyrodniczo zieleni.

Ochrona siedlisk i gatunków poza obszarami chronionymi jest znacznie trudniejsza, a najważniejszym narzędziem w tym przypadku jest przemyślana gospodarka przestrzenna. Jest to szczególnie istotne w przypadku ochrony korytarzy ekologicznych, których właściwe funkcjonowanie stanowi podstawę zachowania spójności ekologicznej województwa i powiatu pszczyńskiego oraz właściwego stanu obszarów przyrodniczo cennych. Istotną kwestią wpływającą na potencjał regionu jest również ochrona walorów krajobrazowych. Ich degradacja w głównej mierze spowodowana jest wieloma niedociągnięciami z zakresu zagospodarowania przestrzennego. W perspektywie długookresowej istotne będzie prowadzenie pogłębionych badań w zakresie różnorodności biologicznej. Należy przede wszystkim dokonać inwentaryzacji oraz stworzyć spójny system informacji o zasobach gatunków i siedlisk przyrodniczych kraju wraz z wyceną wartości środowiska przyrodniczego. Badania powinny być ukierunkowane na obserwacje wpływu zmian klimatu na bioróżnorodność i aktualizowanie strategii reagowania.

Harmonogram zadań do realizacji w tym zakresie zawarto w rozdziałach 6.24-6.26.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

4.10.1. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 nie uwzględniono w harmonogramie realizacji zadań w zakresie zagrożenia poważnymi awariami.

Zmiany wskaźników monitorowania przedstawia poniższa tabela:

Tabela 30 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed poważnymi awariami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2015*	Stan aktualny 20201
1.	Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii: 0 zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii: 2	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii: 0 zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii: 1
2.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie powiatu	0	0

*Stan zaczerpnięty z POŚ, 2016

4.10.2. Opis stanu obecnego

Pojęcie „poważne awarie” – określa art. 3 pkt 23 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Zakłady takie zazwyczaj przynoszą wiele korzyści dla lokalnej społeczności, zapewniają zatrudnienie, utrzymanie, są motorem rozwoju i wspierają inicjatywy społeczne. Jednakże z uwagi na charakter prowadzonej działalności, są także źródłem potencjalnego zagrożenia.

Na terenie gminy Goczałkowice - Zdrój, zlokalizowany jest inny zakład o zwiększonym ryzyku tj. GPW Zakład Uzdatniania Wody Goczałkowice, ul. Jeziorna 5 w Goczałkowicach - Zdroju. Prowadzącym Zakład Uzdatniania Wody Goczałkowice jest Zarząd Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Zakład został zakwalifikowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się

w zakładzie substancji niebezpiecznych o zaliczeniu do zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii

przemysłowej z dnia 29.01.2016r. (Dz.U. z 2016r. poz.138) do kategorii zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze względu na ilość substancji niebezpiecznej zmagazynowanej oraz w instalacji.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań ministra właściwego do spraw klimatu w sprawach przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych.

Ponadto Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcjach zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Ewidencją poważnych awarii przemysłowych zajmuje się Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach. W latach 2020-2022 nie odnotowano wystąpienia poważnych awarii przemysłowych na terenie powiatu.

Dnia 01.10.2013 roku zgłoszono bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku na terenie gminy Pszczyna, na stacji paliw nr 176 należącej do PKN Orlen S.A. Szkada polegała na zanieczyszczeniu gruntu substancjami ropopochodnymi na terenie Stacji Paliw nr 176

w Pszczynie. Wprowadzono działania naprawcze w postaci usunięcia zanieczyszczonego gruntu na obszarze o powierzchni ok. 0,1308 ha i wypełnieniu powstałych wykopów gruntem spełniającym standardy jakości gleby i ziemi. Efektem ekologicznym tych działań było przywrócenie standardów.

Za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu pszczyńskiego odpowiadają: Komenda Powiatowa Policji w Pszczynie oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pszczynie.

Od 2002 roku w powiecie regularnie spotyka się Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Powiatu Pszczyńskiego, skupiająca osoby merytorycznie działające w dziedzinach bezpieczeństwa publicznego. Od kwietnia 2022 roku współpracują również przedstawiciele Powiatowej Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Na poziomie powiatowym system ochrony przeciwpożarowej oparty jest na dwóch podstawowych filarach, tworzących jednostki ochrony przeciwpożarowej – JOP:

- Państwowej Straży Pożarnej,
- jednostkach ochotniczych straży pożarnych zarówno włączonych do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego jak i tych działających poza systemem.

Na terenie powiatu pszczyńskiego funkcjonują Komenda Powiatowa PSP z siedzibą w Pszczynie. Do zadań Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Pszczynie należą między innymi:

- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń oraz wykonywanie specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych oraz podczas likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne podmioty ratownicze,
- utrzymywanie gotowości do prowadzenia działań ratowniczych,
- współdziałanie z innymi podmiotami ratowniczymi i służbami funkcjonującymi w rejonie działania jednostki w zakresie prowadzenia działań ratowniczych,
- prowadzenie rozpoznania w zakresie niezbędnym do podjęcia działań ratowniczych na obszarze powiatów grodzkiego i ziemskiego ,
- organizowanie ćwiczeń i doskonalenia zawodowego, analizowanie stanu wyposażenia jednostki w sprzęt ratowniczy i środki gaśnicze, sorbenty, neutralizatory oraz przedstawianie wniosków i planów w tym zakresie.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonują 27 jednostek ochotniczej straży pożarnej, w tym:

- 18 jednostek OSP włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego,
- 9 jednostek OSP niewłączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Istotne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez teren powiatu, w szczególności przez centrum gmin. Na obszarze powiatu pszczyńskiego nie ma wyznaczonych stałych tras przewozu substancji niebezpiecznych. Wyznaczanie tras odbywa się tylko w przypadku transportu substancji szczególnie niebezpiecznych, gdy występuje konieczność ich eskorty przez policję bądź straż pożarną.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach, w 2022 roku nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Ponadto w 2022 roku przeprowadzono łącznie 27 kontroli przedsiębiorców. W przypadku

15 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.10.3. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
małe ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (1 zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii) funkcjonowanie w gminach 27 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 18 włączonych do KSRG	zagrożenie ze strony transportu międzynarodowego oraz tranzytowego przewożącego materiały niebezpieczne brak obostrzeń transportowych na drogach
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacja budynków oraz dróg kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	zagrożenia wypadkowe związane z złym stanem niektórych dróg gminnych funkcjonowanie dużych zakładów i stacji benzynowych magazynujących substancje niebezpieczne

Źródło: opracowanie własne

4.10.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

W zależności od kategorii i ilości substancji niebezpiecznych, zakłady przemysłowe stwarzające ryzyko wystąpienia awarii podzielone są na dwie grupy zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Szczegółowe kryteria zaklasyfikowania zakładu do jednej z ww. kategorii określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Głównymi zagrożeniami na terenie powiatu pszczyńskiego, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary, powodzie i zalania. Zagrożenia chemiczne i pożarowe wynikają głównie z gęstości zaludnienia, charakteru zabudowy i stopnia uprzemysłowienia. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuacje takich działań w postaci kontroli zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii wraz z egzekwowaniem przez zakłady wymagań dotyczących zapobiegania poważnym awariom – realizacja przez WIOŚ oraz prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii – realizacja przez WIOŚ i same przedsiębiorstwa. Działania te finansowane będą ze środków własnych przedsiębiorstw oraz budżetu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

Analiza SWOT, jako mocną stroną powiatu wskazała na fakt, iż na terenie powiatu zlokalizowanych jest 27 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. W związku z tym

jednym z zadań własnych powiatu pszczyńskiego oraz monitorowanych gdzie odpowiedzialnymi za realizacją są Gminy powiatu pszczyńskiego jest wsparcie jednostek ochotniczej straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom. Zadanie to finansowane będzie ze środków Powiatu Pszczyńskiego, budżetów gmin należących do powiatu pszczyńskiego oraz środków zewnętrznych takich jak Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W ostatnich latach na terenie powiatu pszczyńskiego nie wydarzyła się żadna poważna awaria, nie mniej jednak istotnym elementem są kontrole ładunków niebezpiecznych realizowane na drogach powiatu przez policję.

Działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. W razie potrzeby będą wyznaczane trasy przewozu materiałów niebezpiecznych. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także kontroluje policja w razie potrzeby.

W razie jednak zaistnienia istotnego zdarzenia, które zagrażałoby środowisku oraz zdrowiu i życiu ludzi prewencyjnie w harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zapisano, iż usuwanie skutków poważnych awarii należało będzie do sprawcy awarii i finansowane z środków własnych sprawcy. W sytuacji braku sprawcy sprawa przejmowana jest przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, co wskazano w harmonogramie realizacji zadań.

Ważkim zadaniem realizowanym szczególnie przez samorządy gminne jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje edukacyjno-szkoleniowe, a dla dzieci poprzez zabawę. Gminy takie zadania realizują także poprzez zamieszczanie na stronach internetowych poradników jak mieszkańcy powinni zachować się w sytuacji zagrożenia czy katastrofy. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych gmin oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakimi są:

- adaptacja do zmian klimatu
- nadzwyczajne zagrożenia
- edukacja ekologiczna
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji, na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędnym jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego.

Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego.

Przewidywane zmiany w reżimie hydrologicznym na całej powierzchni kraju w bezpośredni sposób oddziałują na różnorodność biologiczną. Z racji zwiększonej częstotliwości występowania suszy letnich i wiosennych oraz nawalnych deszczów w tym gradu należy liczyć się ze wzrastającą liczbą sytuacji ekstremalnych, czyli powodzi, suszy, osuwisk ziemi oraz erozji wodnej w korytach cieków.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawalnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach. Co więcej, w wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior a także potoków i małych rzek).

Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwuarów wody pitnej i może skutkować wyginięciem lub migracją gatunków.²³

Proces ocieplania i zwiększanie ryzyka suszy sprzyja rozwojowi chorób i szkodników. Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami w jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów.

Przeprowadzone analizy wykazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

W zakresie produkcji zwierzęcej zmiany klimatyczne, a tym samym zwiększenie zmienności plonowania upraw i pastwisk może wywołać braki pasz w gospodarstwach i wzrost cen. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.²⁴

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań do realizacji o charakterze horyzontalnym, które według zapisów „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” należy wymienić:

- rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym,
- zarządzanie ryzykiem powodziowym,
- realizację działań zabezpieczających przed osuwiskami,
- wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi.

Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.

²³ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

²⁴ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancje niebezpieczną, awaria obiektów jądrowych i hydrotechnicznych, itp. Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie powiatu w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożenia poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze powiatu, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

W rozdziale 6.10.1 wyspecyfikowano cele i obszary interwencji (rozdział 6.10.2 i 6.10.3) w tych kwestiach, a także zadania, które przyczynią się do minimalizacji zagrożeń oraz skutecznego usuwania skutków potencjalnych zdarzeń.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2020 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, 2687) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, ponadpodstawową i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach działania dziedziny nauki lub dyscypliny naukowej wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

W zakresie działalności edukacyjnej w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie powiatu, a także poszczególnych gmin należących do Powiatu stale i na bieżąco realizuje się działania edukacyjne.

Powiat Pszczyński powinien kontynuować istniejącą, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach oraz dbałości i szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia edukacji stale i na bieżąco w całej perspektywie realizacji Programu jednak ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami temat ten został w tej części potraktowany najszerzej.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 poz. 1479 z późn. zm.) od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ.

Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju innych programów i dokumentów programowych.²⁵

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na

²⁵ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów, jako całości lub ich poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach i polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa lub występują naruszenia obowiązujących przepisów. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania wystawiane są mandaty karne.

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

6.1. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu pszczyńskiego o związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży powiat źródło danych: WIOŚ	Klasa C: PM10, PM2,5, benzo(a)piren w pyłe PM10, ozon.	brak przekroczeń	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość nowych stanowisk pomiarowych na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	1	2		Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	
			Długość zmodernizowanych odcinków dróg, gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych (ostatnie lata 2020-2022)	budowa 1 odcinka drogi S1 wraz z węzłem przebudowa/rozbudowa 3 odcinków dróg wojewódzkich	wg potrzeb		Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach
			Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz	Zadanie własne: PZD w Pszczynie Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, GDDKiA, Zarząd Dróg					

			źródło danych: administratorzy dróg	przebudowa 6 odcinków dróg powiatowych budowa/przebudowa/ modernizacja/ remont 79 odcinków dróg gminnych		transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast	Wojewódzkich w Katowicach	
			Ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów zbiorowego na terenie powiatu źródło danych: przewoźnicy prywatni	b.d.	10		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu źródło danych: GUS	43,8 km	wg potrzeb		Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

			Ilość wymienionych systemów grzewczych na niskoemisyjne (ostatnie lata: 2020-2022) źródło danych: WFOŚiGW	dofinansowanie 493 inwestycji dotyczących wymiany nieekologicznych źródeł ciepła w 2022 r.	wg potrzeb (gm.Kobiór – 100 szt.)		Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów na kominkowych ograniczających emisję	Zadanie monitorowane: Lokalni producenci i dystrybutorzy ciepła sieciowego, mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe	
			Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy, powiat	7	30 (gm. Kobiór – 2 szt.)	Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Zadanie własne: Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, jednostki sektora finansów publicznych	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych w gminach źródło danych: gminy	b.d.	100%		Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość przedsiębiorstw skontrolowanych rocznie w zakresie	27	30		Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych	Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach

			przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń źródło danych: WIOŚ			rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających	przez podmioty gospodarcze		
			Ilość instalacji stosujących niskoemisyjne technologie i OZE źródło danych: gminy, podmioty gospodarcze	b.d.	200		Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję nieorganizowaną	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa energetyczne i przemysłowe, oraz inne podmioty gospodarcze, Gminy powiatu pszczyńskiego, osoby fizyczne	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość działań (szkoleń, promocji, akcji informacyjnych, konferencji dofinansowania) źródło danych: gminy	5	8		Realizacja inwestycji w zakresie produkcji paliw niskoemisyjnych i biopaliw	Zadanie monitorowane: podmioty gospodarcze	
			Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych w zakresie poprawy efektywności	10	15		Stworzenie preferencji dla rozwoju produkcji urządzeń do pozyskiwania energii w sposób bezemisyjny	Zadanie monitorowane: podmioty gospodarcze, placówki edukacyjne	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
							Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków	Zadanie własne: Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego,	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

			energetycznej budynków źródło danych: gminy				ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	organizacje ekologiczne	
			Ile gmin prowadzi kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów i przestrzegania uchwały antysmogowej źródło danych: gminy	6	6		Prowadzenie działań kontrolnych i przestrzegania uchwały antysmogowej, w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, Straż Miejska, Policja	
	Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami		Ilość budynków osób fizycznych poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy	b.d.	wg potrzeb		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksowe termomodernizacje	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zarządzający nieruchomościami	
			Ilość nowych instalacji OZE (lata 2020-2022) źródło danych: gminy, TAURON	5 156 mikroinstalacji	5 500 mikroinstalacji	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali powiatu pszczyńskiego	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie powiatu pszczyńskiego	Zadanie własne: Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane: jednostki sektora finansów publicznych, osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

							mieszkaniowe oraz przedsiębiorstw a	
		Ilość gmin posiadających aktualne Założenia lub Plany Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe źródło danych: gminy	5	6		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	brak środków na realizację zadania
		Ilość budynków osób fizycznych, wspólnot czy spółdzielni poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy	b.d.	wg potrzeb	Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii	Realizacja działań proefektywnościowych (w tym działań w zakresie budownictwa efektywnego energetycznie) przez osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane: osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
		Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych w zakresie efektywności energetycznej źródło danych: gminy, powiat	10	10		Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	Zadanie własne Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, organizacje ekologiczne	

6.2. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast	Powiat Pszczyński	25 000,00				środki własne Powiatu Pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ, Interreg)	część działań będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, jak: punkty przesiadkowe, plany centrów logistycznych na obrzeżach miast, BUSpasy, poprawa oznakowania dróg, strefy ograniczonego ruchu pojazdów w miastach	PZD w Pszczynie, zarządzający komunikacją publiczną	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań				środki własne Powiatu Pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	zakres jest ustalany w miarę potrzeb
		Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Powiat Pszczyński	plany realizacji zadań ustalone corocznie				środki własne Powiatu Pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie powiatu pszczyńskiego	Powiat Pszczyński	według kosztorysów inwestycji				środki własne powiatu, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

		Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Powiat Pszczyński	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	środki własne Powiatu Pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	Powiat Pszczyński	według kosztów indywidualnych	środki własne powiatu, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.3. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	Gminy powiatu pszczyńskiego	koszty w ramach programu ochrony powietrza	środki gmin. fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Gminy powiatu pszczyńskiego	koszty indywidualne jednostek	środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	gminy są w trakcie realizacji
		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych jednostek	Środki własne WIOŚ	

	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast	Gminy powiatu pszczyńskiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, zarządcy dróg	według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji	środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ), środki administratorów dróg	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Gminy powiatu pszczyńskiego, zarządzający komunikacją publiczną	wymiana taboru: 1 500 za jeden autobus	środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	Gminy powiatu pszczyńskiego	według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji	środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	
	Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów nakominkowych ograniczających emisję	Lokalni producenci i dystrybutorzy ciepła sieciowego, mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe	zgodnie z programem ochrony powietrza	środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	
	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Gminy powiatu pszczyńskiego, jednostki sektora finansów publicznych	6 000	środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
	Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Gminy powiatu pszczyńskiego	od 50 do 200	środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	
	Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	WIOŚ w Katowicach	w ramach zadań własnych jednostki	środki WIOŚ	
	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną	przedsiębiorstwa energetyczne i przemysłowe, oraz inne podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	

	Realizacja inwestycji w zakresie produkcji paliw niskoemisyjnych i biopaliw	Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe WFOŚiGW i unijne	
	Stworzenie preferencji dla rozwoju produkcji urządzeń do pozyskiwania energii w sposób bezemisyjny	Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu pszczyńskiego	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	WIOŚ w Katowicach	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych inwestycji	środki WIOŚ	
	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gminy powiatu pszczyńskiego, organizacje ekologiczne	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	środki własne organizacji ekologicznych oraz środki gmin, fundusze krajowe	
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gminy powiatu pszczyńskiego, Straż Miejska, Policja	według zadań własnych jednostek	środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe	
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gminy powiatu pszczyńskiego, właściciele, zarządzający nieruchomościami	zadanie własne jednostek	środki własne gmin, Fundusze krajowe, administratorzy, właściciele budynków	
	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie powiatu pszczyńskiego	jednostki sektora finansów publicznych, osoby fizyczne, spółnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	według kosztorysów inwestycji	środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
	Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gminy powiatu pszczyńskiego	250	środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW	
	Realizacja działań proefektywnościowych (w tym działań w zakresie budownictwa efektywnego energetycznie) poprzez osoby fizyczne, spółnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	osoby fizyczne, spółnoty mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	w ramach działań własnych	środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne	

		Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także prawidłowe wzorce	Gminy powiatu pszczyńskiego, organizacje ekologiczne	według kosztów indywidualnych	środki własne gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW oraz unijne	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.4. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba badanych przedsiębiorstw w 2022 roku w zakresie przestrzegania norm hałasu	3	5	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie monitorowane: WIOŚ	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
			Poziom przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu źródło danych: WIOŚ	do 15 dB	0 dB		Budowa obwodnic i dróg alternatywnych wyprowadzających ruch tranzytowy z centrów miast oraz przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg.	Zadanie własne: PZD w Pszczynie Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami	brak środków finansowych
							Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie własne: PZD w Pszczynie Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami, Gminy powiatu pszczyńskiego, Zarząd Województwa Śląskiego	sprzeciw mieszkańcom, brak uzgodnień branżowych i wysokie koszty inwestycji
							Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	brak wystarczającej liczby użytkowników i opłacalności modernizacji

			Ilość gmin, które mają zapisy w MPZP ograniczające emisje hałasu źródło danych: gminy	6	6		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	wysokie koszty, długotrwały proces uchwalania
			Ilość wydanych decyzji administracyjnych źródło danych: powiat	brak	wg potrzeb		Redukcja hałasu przemysłowego poprzez nadzór i wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie powiatu pszczyńskiego	brak środków finansowych
			Ilość gmin prowadzących akcje edukacyjne źródło danych: gminy	6	6		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie pszczyńskim	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, WIOŚ, Sanepid	brak zainteresowania mieszkańców
			Ilość punktów monitoringowych na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	5	5	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania

6.5. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń hałasem

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia hałasem	Redukcja hałasu przemysłowego poprzez nadzór i wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku	Powiat Pszczyński	Koszty administracyjne				środki własne Powiatu Pszczyńskiego	ilość działań zależy od potrzeb
		Budowa nowych i remonty nawierzchni odcinków dróg.	PZD w Pszczynie	Koszty podane w części dotyczącej klimatu i jakości powietrza				środki: PZD w Pszczynie, dofinansowanie UE	zakres jest ustalany na bieżąco
		Ograniczenie hałasu drogowego przez zastosowanie nowych technologii w budowie dróg publicznych	PZD w Pszczynie	Koszty podane w części dotyczącej klimatu i jakości powietrza				środki własne PZD w Pszczynie, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości dofinansowania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.6. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023 - 2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zagrożenia a hałasem	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ w Katowicach	koszty administracyjne	środki własne: WIOŚ w Katowicach	ilość przedsiębiorstw do kontroli ustalana jest przez WIOŚ

	Budowa oraz przeprowadzenie remontów nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, w tym: Przebudowa skrzyżowania DK81 z ul. Krótką i Gajową w Warszowicach	Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami	koszty i zakres ustalane są na bieżąco	środki: GDDKiA, Zarządu Dróg Wojewódzkich, gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie UE	zakres jest ustalany na bieżąco
	Ograniczenie hałasu drogowego przez zastosowanie nowych technologii w budowie dróg publicznych	Gminy powiatu pszczyńskiego, Zarządzający drogami,	koszty administracyjne	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie UE, środki GDDKiA, WZD, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb
	Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych	Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	w miarę potrzeb	środki własne zarządców dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych PKP, fundusze unijne (w tym RPO, POIiŚ)	
	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Gminy powiatu pszczyńskiego	30 w każdej gminie	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego	koszt może być większy i wynikać także z innych zmian w PZP
	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOS	100	środki własne WIOŚ	zależy od ilości kontroli
	Redukcja hałasu przemysłowego poprzez nadzór i wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku	przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie powiatu pszczyńskiego	1 000	środki własne przedsiębiorstw, fundusze unijne (w tym RPO, POIiŚ)	koszty w zależności od ilości przedsiębiorstw realizujących zadania
	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie	Gminy powiatu pszczyńskiego	50	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, środki zewnętrzne WFOŚiGW	edukacja realizowana jest nie tylko w zakresie hałasu

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.7. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pól elektromagnetycznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: WIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie własne: Starosta Pszczyński	zmiana w przepisach dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach	wzrost liczby źródeł promieniowania
							Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	zmiana w przepisach dotyczących praw właścicielskich, ryzyko sprzeciwu mieszkańców

6.8. Harmonogram zadań własnych w zakresie pól elektromagnetycznych

L. p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pola elektro magnetyczne	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Pszczyński	koszty administracyjne				środki własne Powiatu Pszczyńskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.9. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie pól elektromagnetycznych

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Pola elektromagnetyczne	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOS	koszty administracyjne	środki budżetu Państwa	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 3 letnich
		Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gminy powiatu pszczyńskiego	koszty administracyjne poniesione przez komórki Planowania Przestrzennego	środki gmin powiatu pszczyńskiego	w ramach aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.10. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2020/2021	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Ilość nowych aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w tym zbiorników wód podziemnych źródło danych: gminy, PGW WP	b.d.	wg potrzeb	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Opracowanie i wydanie jako aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w tym zbiorników wód podziemnych (GZWP)	Zadanie monitorowane : PGW WP	Przedłużające się procedury konsultowania i uchwalania
			Jakość wód powierzchniowych i podziemnych źródło danych: WIOŚ Katowice	wody powierzchniowe stan zły wody podziemne – klasa II - IV	wody powierzchniowe stan dobry wody podziemne – klasa I		Opracowanie i wydanie jako aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu stref ochrony pośredniej dla ujęć wód	Zadanie monitorowane : PGW WP we współpracy z właścicielami ujęć wód	skomplikowane procedury
							Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	Zadanie monitorowane : WIOŚ, PiG	wysokie koszty monitoringu

			Ilość gmin, w których prowadzone były działania edukacyjne źródło danych: gminy, PGW WP	b.d.	6		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane : , PGW WP, Gminy powiatu pszczyńskiego , Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	trudność w dotarciu do odbiorcy
			Kanały i rzeki uregulowane, długość konserwacji koryt rzek źródło danych: dane z PGW WP, gminy	b.d.	wg potrzeb dąży się do 100%		Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	Zadanie monitorowane : PGW WP, Gminy powiatu pszczyńskiego	trudność w pozyskaniu środków
			Ilość powiatowych magazynów przeciwpowodziowych źródło danych: gminy	1	1	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Zadanie własne: Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego	trudności w otrzymaniu środków finansowych

							Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego	przedłużające się procedury konsultacji społecznych
2			Ilość budowanych obiektów małej retencji i nietechnicznych form retencji źródło danych: PGW WP, gminy	0	wg potrzeb		Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód	Zadanie monitorowane : PGW WP	trudności w otrzymaniu środków finansowych
							Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego , PGW WP, właściciele zbiorników	

			Długość utrzymywanych rowów melioracyjnych na terenie gmin źródło danych: gminy, PGW WP	b.d.	100%		Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego , spółki wodne i ich związki	
			Ilość gmin, w których rozwijano systemy zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych źródło danych: gminy	6	6		Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego	trudności w otrzymaniu środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiGW, RPO WŚ, POiŚ, PROW

			Ilość gmin, które podejmowały akcje edukacyjne w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni źródło danych: ODR	0	6		Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego , ODR	trudności w otrzymaniu środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiGW
			Ilość gmin które podejmowały akcje edukacyjne w zakresie wiedzy o braku i nadmiarze wody źródło danych: gminy	6	6		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane : PGW WP, Gminy powiatu pszczyńskiego	

6.11. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarowanie wodami	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Powiat Pszczyński	20	20	20	80	środki własne Powiatu Pszczyńskiego	jako kontynuacja realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.12. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarowanie wodami	Opracowanie i wydanie jako aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w tym zbiorników wód podziemnych	PGW WP	w ramach działań własnych	środki PGW WP	realizacja wg potrzeb
		Opracowanie i wydanie, jako aktów prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu stref ochrony pośredniej dla ujęć wód	PGW WP	w ramach działań własnych	środki właścicieli ujęć wód oraz PGW WP	
		Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ, PIG	w ramach działań własnych	środki własne GIOŚ, PIG	zadanie realizowane corocznie

	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	PGW WP, Gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach działań własnych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, środki PGW WP	działania będzie kontynuacją już realizowanego
	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	PGW WP, Gminy powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, PGW WP	zakres ustalany w miarę potrzeb
	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego	Gminy powiatu pszczyńskiego	400 000	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ)	realizacja wg potrzeb
	Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód	Gminy powiatu pszczyńskiego, PGW WP, inne podmioty	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ) środki PGW WP	realizacja w ramach środków finansowych
	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gminy powiatu pszczyńskiego, PGW WP, inne podmioty	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ) środki PGW WP	działania będzie kontynuacją już realizowanego
	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	Gminy powiatu pszczyńskiego, PGW WP	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ) środki PGW WP	realizacja wg potrzeb

	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową	Gminy powiatu pszczyńskiego, PGW WP, właściciele zbiorników	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki PGW WP	
	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane	Gminy powiatu pszczyńskiego, spółki wodne i ich związki	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ) środki spółek wodnych	zakres ustalany w miarę potrzeb
	Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiającym wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód	Gminy powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POIiŚ)	zakres ustalany w miarę potrzeb
	Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych	Gminy powiatu pszczyńskiego, ODR	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, ODR	działania są już realizowane i będą kontynuowane
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	PGW WP, Gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach działań własnych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, PGW WP	działania są już realizowane i będą kontynuowane

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.13. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: gminy	753,5 km	800 km	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zakłady komunalne	większość zadań planowana jest w przypadku otrzymania środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiG W, RPO WŚ, POiŚ, PROW
			Skanalizowane powiatu źródło danych: gminy	70,9%	75%		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zakłady komunalne	
			Długość sieci wodociągowej źródło danych: gminy	963,21 km	980 km		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zakłady komunalne	
			Zwodociągowane powiatu źródło danych: gminy	99,5%	100%		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zakłady komunalne	
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: gminy	7	7				

			Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie źródło danych: gminy	10/rok	10/rok		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zakłady komunalne, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	
			Ile gmin przeprowadziło ewidencje zbiorników bezodpływowych źródło danych: gminy	6	6	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, WIOŚ	
			Liczba kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi źródło danych: WIOŚ	5	8		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane: WIOŚ	

6.14. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej ze szczególnym zwróceniem uwagi na priorytet terenów ujęć wody przeznaczonej do spożycia	Gminy powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gminy powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	w ramach KPOŚK
		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Gminy powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, środki administratorów sieci wodociągowej, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO),	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Gminy powiatu pszczyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO)	w ramach KPOŚK
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach działań własnych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego	realizowane jako kontynuacja
		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszar ujęć wody przeznaczonej do spożycia	Gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach działań własnych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego	możliwa realizacja w trakcie innych działań np. inwentaryzacji azbestu

		Wparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków	Gminy powiatu pszczyńskiego	600	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW fundusze unijne (w tym RPO), środki własne podmiotów	poziom dofinansowania zależny od środków finansowych
		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ Katowice	w ramach działań własnych	środki własne WIOŚ	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.15. Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż	liczba wykrytych nielegalnych eksploatacji źródło danych: powiat	0	0	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Zadanie własne: Starosta Pszczyński Zadanie monitorowane: Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
		Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi	ilość obszarów podlegających obserwacji źródło danych: PIG	161	161	Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach (art. 118 ust. POŚ)	Zadanie własne: Starosta Pszczyński	zmiana w przepisach
			ilość terenów zabezpieczonych	b.d.	wg potrzeb		Realizacja III etapu Systemy Oslony Przeciwosuwiskowej SOPO, jako programu monitoringu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i prowadzenia rejestrów zawierających informacje o terenach zagrożonych procesami osuwiskowymi	Zadanie monitorowane: Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Karpacki	brak środków finansowych na realizację zadania
						Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją	Zadanie własne: PZD w Pszczynie	brak środków finansowych	

			przed ruchami masowymi źródło danych: gminy, administratorzy dróg				osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, administratorzy dróg, właściciele terenów	na realizację zadania

6.16. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby geologiczne	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Starosta Pszczyński	koszty administracyjne				środki własne Powiatu Pszczyńskiego	działanie będzie kontynuacją
		Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Starosta Pszczyński	20	20	20	160	środki własne Powiatu Pszczyńskiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.17. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zasoby geologiczne	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Marszałek Województwa Śląskiego, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	200	środki budżetu Państwa	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuacja
		Realizacja III etapu Systemy Osłony Przeciwsuwiskowej SOPO, jako programu monitoringu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i prowadzenia rejestrów zawierających informacje o terenach zagrożonych procesami osuwiskowymi	Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Karpacki	brak danych kosztowych	środki budżetu Państwa, PIG	realizacja już trwa
		Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	Gminy powiatu pszczyńskiego, administratorzy dróg, właściciele nieruchomości	10 000	Zadania gminne: środki gmin, środka UE, Zadania administratorów dróg: administratorzy dróg, środki UE	realizacja w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.18. Cele, kierunki interwencji w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka				
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030								
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J				
1	Gleby	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ilość działań promocyjnych źródło danych: Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie	b.d.	20	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Zadanie monitorowane: Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie	trudność w dotarciu do rolników z uwagi na rozproszenie				
			Ilość punktów pomiarowych źródło danych: GIOŚ	1	2					Zadanie monitorowane: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	trudności organizacyjne i finansowe		
			Ilość gmin na terenie których są tereny zdegradowane: źródło danych: powiat, GIOŚ	0	brak możliwości prognozowania i identyfikacji historycznych zanieczyszczeń							Zadanie własne: Starosta Pszczyński	brak środków finansowych
			Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: WIORIN	127	150								

							ochrony roślin	Ochrony Roślin i Nasiennictwa	
							Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	Zadanie monitorowane: Zespół Doradztwa Rolniczego	brak środków finansowych na realizację zadania
		Powierzchnia użytków rolnych źródło danych: powiat pszczyński	18 566,38 ha wg Spisu Rolnego z 2020 roku	wartość zależna od przeznaczenia terenów			Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	presja na nowe tereny pod zabudowę
		Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniom	Ilość przeprowadzonych działań rekultywacyjnych źródło danych: powiat pszczyński	6	w razie potrzeby	Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego, Gminy województwa śląskiego – w tym powiatu pszczyńskiego	brak terenów przemysłowych lub zdegradowanych

		i społeczno – ekonomicznymi						Rekultywacja i rewitalizacja terenów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, właściciele gruntów, przedsiębiorstw a	problemy własnościowe

6.19. Harmonogram zadań własnych w zakresie gleb

lp	Obszar interwen cji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialn y za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023- 2024	2025- 2026	2027- 2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gleby	Prowadzenie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni	Starosta Pszczyński	koszty administracyjne				środki własne Powiatu Pszczyńskiego	działanie będzie realizowane w razie potrzeby
		Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Starosta Pszczyński	20	20	20	80	środki własne Powiatu Pszczyńskiego, środki unijne	działanie będzie tylko realizowane w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.20. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gleby	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie	100	środki Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Pszczynie, dofinansowanie WFOŚiGW	działanie aktualnie jest realizowane będzie jako kontynuacja
		Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	100	środki GIOŚ	w zależności od ilości punktów
		Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie, Wojewódzka Inspekcja Ochrony Roślin	60	środki Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie, Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Roślin	w zależności od ilości badanych próbek
		Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszeniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszenia gleb	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Pszczynie	50	środki Zespołu Doradztwa Rolniczego dofinansowanie WFOŚiGW	działania doradcze
		Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudowa w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Gminy powiatu pszczyńskiego	koszty administracyjne	środki gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie WFOŚiGW	
		Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (ORSIP, OPI-TPP)	Zarząd Województwa Śląskiego Gminy powiatu pszczyńskiego	100	środki gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie WFOŚiGW	w razie potrzeby
		Rekultywacja i rewitalizacja terenów	Gminy powiatu pszczyńskiego, właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	wg kosztorysów inwestycji	środki właścicieli gruntów, przedsiębiorstw, dofinansowanie UE, ewentualnie środki gmin.	w zależności od powierzchni rekultywacji

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.21. Cele, kierunki interwencji w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość gmin, które wykonują roczne sprawozdanie źródło danych: gminy	6	6	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie monitorowane: Wójtowie i Burmistrz gmin powiatu pszczyńskiego	
			Ilość gmin, które aktualizują okresowo Program usuwania azbestu źródło danych: gminy	6	6		Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Zadanie monitorowane: gminy powiatu pszczyńskiego	realizowane w miarę środków finansowych
			Ilość gmin, które prowadzą zbiórkę baterii i akumulatorów źródło danych: gminy	6	6		Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	Zadanie monitorowane: gminy powiatu pszczyńskiego	
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane ustawą o odpadach poziomy zmniejszenia odpadów biodegradowalnych źródło danych: gminy	b.d.	6		Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Zadanie monitorowane: gminy powiatu pszczyńskiego	niska skuteczność zbiórek odpadów biodegradowalnych
			Ilość gmin, które osiągnęły	b.d.	6		Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów	Zadanie monitorowane:	niska skuteczność zbiórek papieru,

			zakładane poziomy odzysku źródło danych: gminy				komunalnych	gminy powiatu pszczyńskiego	metal, szkła i plastiku
			Ilość gmin, które prowadzą edukację ekologiczną źródło danych: gminy	6	6		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Zadanie monitorowane: gminy powiatu pszczyńskiego	
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane poziomy odzysku baterii i akumulatorów źródło danych: gminy	6	6		Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów	Zadanie monitorowane: gminy powiatu pszczyńskiego, podmioty prowadzące zbiórkę, recyklerzy	brak ogólnodostępnych pojemników na baterie
		Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne	Ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest źródło danych: gminy	1 734,361 Mg	2 713,430 Mg		Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym „Programie usuwania azbestu z terenu województwa Śląskiego do roku 2032”	Zadanie monitorowane: gminy powiatu pszczyńskiego	brak środków finansowych na usuwanie azbestu
			Ilość skontrolowanych przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania odpadami	13	15	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Pszczynie	

			źródło danych: WIOŚ w Katowicach					Zadanie monitorowane: WIOŚ	

6.22. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Starosta Pszczyński	Koszty administracyjne				środki własne Powiatu Pszczyńskiego	działanie będzie realizowane tylko w razie potrzeby, koszty dotyczą prowadzenia kontroli
2		Wspomaganie gmin w realizacji programów usuwania wyrobów zawierających azbest	Starosta Pszczyński	15-20	15-20	15-20	120-160	środki własne Powiatu Pszczyńskiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.23. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Wójtowie i Burmistrz gmin powiatu pszczyńskiego, przedsiębiorcy	koszty administracyjne	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego	
		Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gminy powiatu pszczyńskiego	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie Ministerstwa Rozwoju	realizowane w trybie ciągłym
		Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	Gminy powiatu pszczyńskiego	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, środki organizacji pozarządowych	jako doskonalenie systemu
		Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	WIOŚ w Katowicach	koszty administracyjne	środki WIOŚ	
		Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Gminy powiatu pszczyńskiego	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego	jako doskonalenie systemu
		Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gminy powiatu pszczyńskiego	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW	jako doskonalenie systemu
		Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów.	Gminy powiatu pszczyńskiego	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW	jako doskonalenie systemu
		Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów	Gminy powiatu pszczyńskiego, recyklerzy	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego	jako doskonalenie systemu

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych, w wysokości, co najmniej 4 kg/mieszkańca/rok	Gminy powiatu pszczyńskiego	70	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego	jako doskonalenie systemu
		Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”	Gminy powiatu pszczyńskiego	1 000	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie WFOŚiGW, środki mieszkańców	w ramach możliwości finansowych
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Gminy powiatu pszczyńskiego	50	środki własne gmin powiatu pszczyńskiego, dofinansowanie WFOŚiGW	jako uzupełnienie aktualnych działań

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.24. Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Ilość regionalnych systemów monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności źródło danych: RDOŚ	1	1	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej	Budowa regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP z bazami GIOŚ	Zadanie monitorowane : RDOŚ, ZPK, GIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania
			Liczba gmin powiatu na terenie, których przeprowadzono częściową inwentaryzację przyrodniczą źródło danych: gminy	b.d.	6		Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem grup organizmów, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych o niewystarczającym rozpoznaniu	Zadanie monitorowane : RDOŚ, ZPK, GIOŚ	brak środków na inwentaryzację

			Liczba badań z zakresu ochrony przyrody dot. gatunków inwazyjnych źródło danych: RDOŚ	0	10		Wspieranie i rozwój badań z zakresu ochrony przyrody (w szczególności inwazyjnych gatunków obcych oraz przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000) oraz ekologii krajobrazu	Zadanie monitorowane : RDOŚ, ZPK, GIOŚ, GIG Katowice	brak środków finansowych na badania
			Ilość placówek dydaktycznych w celu prowadzenia zajęć edukacyjnych źródło danych: gminy	2	2		Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej	Zadanie monitorowane : RDOŚ, ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu pszczyńskiego, stowarzyszenia, Nadleśnictwa	brak środków finansowych i organizacyjnych
			Liczba planów zadań ochronnych dla obszaru NATURA2000 źródło danych: RDOŚ	0	2		Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	Zadanie monitorowane : RDOŚ, ZPK, GIOŚ	brak środków na ochronę przyrody i monitoring

			Liczba działań w ramach wdrażania Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego źródło danych: RDOŚ, GIOŚ, PGW WP	10	realizacja wg potrzeb na terenie powiatu pszczyńskiego	Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo	Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	Zadanie monitorowane : RDOŚ, ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu pszczyńskiego , Nadleśnictwa, PGW WP	brak środków na realizację zadania
			Ilość gmin posiadających MPZP, w których uwzględniono ochronę bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym źródło danych: gminy	4	4		Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego	brak środków na realizację zadania
			Ilość działań z zakresu edukacji ekologicznej źródło danych: gminy	10	10		Stworzenie systemu przepływu informacji o prowadzonych przez Gminy województwa śląskiego działaniach z zakresu edukacji ekologicznej oraz czynnej ochrony przyrody na cele Ogólnodostępnej Bazy Danych, która zostanie zaimplementowana do modułu Przyroda w systemie ORSIP	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego	brak wystarczających środków finansowych i organizacyjnych

			Ilość oznakowanych form ochrony przyrod źródło danych: RDOŚ, gminy	b.d.	wg potrzeb		Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego , RDOŚ, ZPK,	brak wystarczających środków finansowych
			Liczba ścieżek edukacyjnych/przyrodniczych na obszarach cennych przyrodniczo źródło danych: RDOŚ, gminy	b.d.	5		Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego , RDOŚ, ZPK	brak środków finansowych
			Liczba opracowanych UPUL źródło danych: powiat	6	6		Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów	Zadanie własne: Powiat Pszczyński	brak środków finansowych
			Liczba działań w ramach planów zadań ochronnych źródło danych: RDOŚ	b.d.	wg potrzeb na terenie powiatu pszczyńskiego	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	Zadanie monitorowane : RDOŚ (koordynacja i nadzór), wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych	brak wystarczających środków finansowych

			Powierzchnia przebudowanych drzewostanów źródło danych: Nadleśnictwa, gminy, właściciele lasów	b.d.	ok. 100 ha/rok		Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	Zadanie monitorowane : Nadleśnictwa, właściciele lasów	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość zrealizowanych wniosków na programy rolnośrodowiskowe źródło danych: ARIMR	90 w latach 2020-2022	ok. 70 rocznie		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych	Zadanie monitorowane : Rolnicy, ODR, ARIMR	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość pomników przyrody na terenie powiatu źródło danych: RDOŚ, gminy	28	wg potrzeb		Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych	Zadanie monitorowane : Zarządzający obszarem, gminy, organizacje pozarządowe	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość usuniętych stanowisk Barszczu Sosnowskiego źródło danych: gminy	b.d.	wg potrzeb		Usuwanie roślinności inwazyjnej	Zadanie monitorowane : Właściciele terenu	brak wystarczających środków finansowych

			Ilość gmin, które przeprowadziły prace na pomnikach przyrody źródło danych: gminy	b.d.	wg. potrzeb		Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody na terenie poszczególnych gmin	Zadanie monitorowane : Gminy powiatu pszczyńskiego	brak środków na realizację zadania

6.25. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne	Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów i inwentaryzacji stanu lasów	Starostwo Powiatu Pszczyńskiego	wg potrzeb				środki własne Powiatu Pszczyńskiego, WFOŚiGW	

6.26. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby przyrodnicze, w tym także leśne u	Budowa regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP i bazami GIOŚ	RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Zarządu Województwa Śląskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, fundusze unijne (w tym RPO)	
		Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem grup organizmów, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych o niewystarczającym rozpoznaniu	RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Zarządu Województwa Śląskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Wspieranie i rozwój badań z zakresu ochrony przyrody (w szczególności inwazyjnych gatunków obcych oraz przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000) oraz ekologii krajobrazu	RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW, GIG	
		Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej	RDOŚ, ZPK, GIOŚ, gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	RDOŚ, ZPK, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ, ZPK, GIOŚ WFOŚiGW	
		Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	RDOŚ, ZPK, GIOŚ, Gminy powiatu pszczyńskiego, Nadleśnictwa, wszystkie instytucje, których działalność wpływa na stan przyrody	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ Nadleśnictw, WFOŚiGW	

	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym	Gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
	Stworzenie systemu przepływu informacji o prowadzonych przez Gminy województwa śląskiego działaniach z zakresu edukacji ekologicznej oraz czynnej ochrony przyrody na cele Ogólnodostępnej Bazy Danych, która zostanie zaimplementowana do modułu Przyroda w systemie ORSIP	Gminy powiatu pszczyńskiego	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Gminy powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK,	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
	Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	Gminy powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, RDOŚ, ZPK, GIOŚ, WFOŚiGW	
	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	RDOŚ (koordynacja i nadzór), wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ,	
	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu walorów przyrodniczych i krajobrazu poprzez wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne ZPK, WFOŚiGW	
	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	Nadleśnictwa	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Nadleśnictw	
	Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	Rolnicy, ODR	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki ODR, WFOŚiGW	

	Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych	Zarządzający obszarem, Gminy powiatu pszczyńskiego, organizacje pozarządowe	w ramach budżetu zadań własnych lub budżetu projektów realizowanych ze środków zewnętrznych	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW	
	Usuwanie roślinności inwazyjnej	właściciele terenów, Gminy powiatu pszczyńskiego	w zależności od ilości roślin i skali zadania	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, właściciele prywatnych terenów, WFOŚiGW	
	Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody na terenie poszczególnych gmin	Gminy powiatu pszczyńskiego	koszty ustalane indywidualnie	środki własne Gmin powiatu pszczyńskiego, WFOŚiGW	w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.27. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021/2022	Wartość docelowa rok 2030				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych	Ilość kontroli w przedsiębiorstwach źródło danych: WIOŚ	0	3	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	Zadanie monitorowane: WIOŚ, przedsiębiorstwa	brak środków na działania kontrolne
			Ilość jednostek OSP, które dostały wsparcie źródło danych: gminy	wszystkie	wszystkie		Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Zadanie własne Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego	brak środków finansowych
		Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska	Ilość PA na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	0	0		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii	brak potrzeby realizacji zadania z powodu braku awarii
			Ilość kontroli transportu substancji niebezpiecznych	b.d.	15		Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	Zadanie monitorowane: Wojewoda, Marszałek Woj. Śląskiego, Straż Pożarna, WIOŚ i organy administracji	
						Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, zarządcy dróg, policja	ograniczone środki finansowe	

			źródło danych: Policja w Pszczynie						
			Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: gminy	5	7	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne Powiat Pszczyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu pszczyńskiego, Policja, PSP, WIOŚ, Sanepid	brak zaangażowania mieszkańców
			Ilość materiałów informacyjnych dla przedsiębiorców źródło danych: gminy	kilka	kilkanaście		Rozpowszechnianie wśród przedsiębiorców zrównoważonych wzorców produkcji, w tym systemów zarządzania środowiskowego	Zadanie monitorowane: Zarząd Województwa Śląskiego	brak środków na realizację zadania w gminach

6.28. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2023-2024	2025-2026	2027-2028	do roku 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Powiat Pszczyński	200	300	200	1800	środki własne Powiatu Pszczyńskiego, WFOŚiGW	w ramach posiadanych środków
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Powiat Pszczyński	w miarę potrzeb				środki własne Powiatu Pszczyńskiego	działanie będzie realizowane w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

6.29. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2023-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa	3000	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane będzie jako kontynuacja
		Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Gminy powiatu pszczyńskiego	70-210/rok	środki Gmin powiatu pszczyńskiego, ew. dofinansowanie WFOŚiGW	10-30 tys. dla każdej gminy rocznie
		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawcy awarii	w zależności od skali awarii	środki sprawcy awarii	w razie potrzeb
		Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego	RDOŚ	w zależności od skali awarii	środki RDOŚ	
		Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	zarządcy dróg, policja	koszt drogowych znaków ostrzegawczych i informacyjnych	środki zarządców dróg, Policji	realizacja w razie potrzeby
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gminy powiatu pszczyńskiego, Policja, PSP	100	środki Gmin powiatu pszczyńskiego, Policji	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gmin Powiatu Pszczyńskiego, a także szacunków własnych autorów POŚ dla powiatu pszczyńskiego, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 225). Wynikają one z obowiązków i kompetencji organów powiatu i gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska. Zapisy w nim zawarte przyczyniają się do zacieśniania współpracy powiatu i gmin z instytucjami i organizacjami działającymi na tym terenie.

Wszystkie te działania przyczyniają się do większej skuteczności i efektywności wdrażania zapisów zawartych w „Programie...”. Z tej przyczyny procedura wdrażania i realizacji Programu powinna zostać jasno i czytelnie przedstawiona, tak by instytucje i organizacje działające w szeroko pojętej ochronie środowiska miały możliwość weryfikacji realizacji zestawionych w „Programie...” celów i zadań środowiskowych.

Kolejnym cennym narzędziem do realizacji Programu jest zdobycie finansowania. W tym celu Powiat oraz każda gmina samodzielnie poszukują dostępnych źródeł finansowania zaplanowanych zadań. W ostatnich latach wykorzystywano środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, RPOWS, PROW oraz Interregu czy Programów Norweskich. Aby zapewnić sprawne funkcjonowanie zarządzania trzeba pamiętać o zasadzie zrównoważonego rozwoju i zapewnieniu sprawnych rozwiązań organizacyjnych nie tylko związanych z ochroną środowiska. Niezbędne jest by w procesie wdrażania „Programu ...” wzięły udział instytucje różnych profili gospodarki oraz różnych sfer życia społecznego, wynikiem, czego możliwa będzie realizacja Programu, a także zachowanie ładu gospodarczego, społecznego i ekologicznego.

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska na poziomie powiatu związane jest z potrzebą oddzielenia zarządzania środowiskiem i wydzielenia go, jako odrębnego niezbędnego celu do realizacji. W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu „Programem...”, czyli jednostki administracji samorządowej, podmioty gospodarcze oraz inne jednostki działające w dziedzinie ochrony środowiska.

Ważną rolę we wdrażaniu Programu mają wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w „Programie...”, zarówno te własne, czyli Powiatu Pszczyńskiego, jak i monitorowane, do których zaliczamy zadania gmin należących do powiatu pszczyńskiego, zakładów przemysłowych i produkcyjnych, Nadleśnictw, Wód Polskich, zarządców dróg, a także innych instytucji i podmiotów działających na terenie powiatu.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy akcja ekologiczna).

Zasadne jest ze względu na wiele obowiązków i zadań pojawiających się na każdym etapie wdrażania Programu określenie możliwości rozłożenia środków i obowiązków na poszczególnych wykonawców postanowień dokumentu.

Dzięki współdziałaniu jednostek zaangażowanych w „Program...” zostaną pozyskane środki finansowe i osiągnięte zamierzone efekty. Często duże znaczenie ma wykorzystanie doświadczeń sąsiednich jednostek administracyjnych, które wcześniej wdrażały na swoim obszarze swój „Program...” Partnerstwo w połączeniu z wymianą doświadczeń może stać się początkiem współpracy na szczeblu nie tylko lokalnym, ale także regionalnym.

Podstawową zasadą w realizacji zapisów „Programu Ochrony Środowiska...” jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych przez poszczególne jednostki świadome własnej roli we wdrażaniu zadań, odpowiedzialne za swoje uczestnictwo w „Programie...”. Najważniejsza i główna odpowiedzialność za prawidłowe wdrożenia

spoczywa na Zarządzie Powiatu Pszczyńskiego, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania Programu.

Źródła finansowania zadań zapisanych w Programie stanowią środki własne samorządów, podmiotów gospodarczych, środki pozyskiwane z WFOŚiGW w Katowicach, z RPO, funduszy unijnych, itp.

Okresowo odbywają się posiedzenia komisji tematycznych, na których prezentowane są sprawozdania z działalności w zakresie ochrony środowiska, leśnictwa, edukacji, inwestycji czy promocji na terenie powiatu.

Ponadto Starosta oraz Rada Powiatu współdziałają z instytucjami administracji specjalnej, w dyspozycji, których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska.

Tabela 31 Działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2023-2030	Organy uczestniczące w realizacji zagadnień
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Zarząd Powiatu Pszczyńskiego, inne jednostki wdrażające Program
		Opracowanie Programu ochrony środowiska	Zarząd Powiatu Pszczyńskiego
2	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Powiatowego Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Powiat Pszczyński, WIOŚ, GIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Wojewoda Śląski, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE

Elementem polityki ekologicznej Powiatu Pszczyńskiego, jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych „Programem ochrony środowiska...” będzie ciągły monitoring oraz kontrola podejmowanych działań.

8. Monitoring Programu

Z wykonania Programu Zarząd Powiatu powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Powiatu, a także przekazywać do organu wykonawczego Województwa Śląskiego.

W związku z tym dla wspomagania procesu monitorowania postępów w realizacji Programu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska zestawione w tabelach celów i zadań środowiskowych.

Jednocześnie wskaźniki monitorowania jakości środowiska mają być narzędziem oceny realizacji Programu w momencie przygotowywania raportów z jego wykonania. Dlatego też istotnym jest, aby wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego były spójne ze wskaźnikami monitorowania jakości środowiska określonymi w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego oraz Polityki Ekologicznej Państwa 2030.

Pozwoli to na wykonanie spójnych ze sobą raportów z realizacji Programów Ochrony Środowiska zarówno na szczeblu powiatowym, jak i wojewódzkim, a tym samym podsumowanie efektów prowadzonej polityki ochrony środowiska na terenie województwa śląskiego.

Zgodnie z powyższym w każdym rozdziale, w każdej dziedzinie środowiskowej w rozdziale 4 (podrozdziały 4.1-4.9) wskazano wskaźniki wraz z wartościami bazowymi i docelowymi zgodne ze wskaźnikami wymienionymi w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego oraz w Polityce Ekologicznej Państwa 2030.

Określono te wskaźniki, które możliwe są do określenia na poziomie Powiatu. Źródło wskaźników określono w nawiasie.

Za dwa lata w trakcie wykonywania Raportu z realizacji POŚ i po określeniu wartości wskaźników możliwa będzie ocena czy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego jest wdrażany w zakładanym stopniu czy zadania są realizowane w planowanym tempie i czy możliwa jest całościowa realizacja Programu do końca okresu programowania.

Jako komórkę monitorującą proces wdrażania i realizacji POŚ oraz harmonogram jego realizacji wskazuje się Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Pszczynie.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Powiecie Pszczyńskim. Poprzedni dokument został opracowany w 2016 r.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zalecenia wynikające z Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku (aktualizacja 2017 i 2020) oraz zmiany prawne. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2017 z obecnym według informacji z 2022 roku (natomiast, jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2021).

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa sztywnych ram programu ochrony środowiska, zwraca natomiast uwagę (art. 17), by opracowanie uwzględniało pewne dokumenty określone w art. 14, tj. strategię rozwoju, programy i dokumenty programowe, co zostało w dokumencie uwzględnione.

Przedmiotowe opracowanie dla Powiatu Pszczyńskiego zawiera takie elementy jak:

Wstęp - jako rozdział pierwszy zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o powiecie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych powiatu.

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych – powiatowych i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez Gminy powiatu pszczyńskiego, instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2022 (lub 2021) oraz wartością do osiągnięcia w 2030 roku. Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania.

Celem piątego rozdziału było przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie ...”. Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań jest spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są: adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia, edukacja ekologiczna i monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego

z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

W rozdziale szóstym zamieszczono harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie

realizowane, jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego. Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa Śląskiego. W trakcie procedur opracowania Programu Powiat zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.). Po podjęciu uchwały Rady Powiatu „Program...” zostanie przyjęty do realizacji.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska. Zapisy w nim zawarte przyczyniają się do zacieśniania współpracy instytucji i organizacji działających na terenie powiatu.

W rozdziale ósmym opisano system monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska, który da obraz postępów w realizacji zamierzeń Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego. Jednocześnie w związku z tym, iż co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie. Dla każdego zadania zapisanego w Programie określono wskaźniki realizacji ze stanem bazowym na 2022 rok (lub 2021) oraz stanem docelowym na 2030 rok. Porównanie tych wskaźników pozwoli na ponowną ocenę stanu środowiska na terenie powiatu. Jako komórkę monitorującą proces wdrażania i realizacji POŚ oraz harmonogram jego realizacji wskazuje się Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska w Starostwie Powiatowym w Pszczynie.

Realizacja zadań zaproponowanych w Programie przyczyni się do:

- poprawy warunków życia i zdrowia mieszkańców poprzez: zmniejszenie niskiej emisji (wymiany kotłów, remonty i modernizacje dróg),
- zmniejszenie zrzutu surowych ścieków do rzek i potoków poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej,
- poprawy komfortu i zdrowia mieszkańców dzięki dostępowi do dobrej jakości wody do picia w wyniku budowy sieci wodociągowej,
- poprawa warunków na drogach publicznych poprzez rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego powiatu,
- poprawy warunków życia mieszkańców dzięki większemu dostępowi do sieci gazowej i elektroenergetycznej,
- zmniejszenia uciążliwości działalności gospodarczych dzięki kontrolom i egzekwowaniu wydawanych decyzji administracyjnych,
- zwiększenia atrakcyjności powiatu poprzez usunięcie wyrobów zawierających azbest,
- powiększenia powierzchni terenów rekreacyjnych,
- zwiększenia atrakcyjności walorów turystycznych dzięki sprzątnięciu, oznakowaniu i tworzeniu infrastruktury na szlakach turystycznych, a przy tym zwiększenia zainteresowania aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego,
- stałej dbałości o stan środowiska dzięki bieżącym inwestycjom w dziedzinie ochrony środowiska i rozbudowie infrastruktury,
- cyklicznie i okresowo realizowanym działaniom edukacyjno-informacyjno-promocyjnym na obszarze wszystkich gmin należących do powiatu pszczyńskiego,
- a także ogólnej poprawy jakości walorów środowiskowych powiatu pszczyńskiego.

BIBLIOGRAFIA

- Bank danych regionalnych www.stat.gov.pl,
- Oceny jakości powietrza w województwie śląskim obejmujące rok 2019, 2020, 2021
- Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998 r.,
- Geomorfologia Polski. Tom 1. Polska Południowa Góry i Wyżyny, praca zbiorowa pod redakcją M. Klimaszewskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1972,
- GMO – problemy gospodarcze i ochrony przyrody, dr hab. Krzysztof Kasprzak, ekspert Polskiej Izby Ekologii,
- Hydrologia regionalna Polski – tom I, wody słodkie, Państwowy Instytut Geologiczny, 2007,
- Hydrologia regionalna Polski – tom II, wody mineralne, lecznicze i termalne oraz kopalniane, Państwowy Instytut Geologiczny, 2007,
- Informacja o stanie środowiska w latach od 2010 do 2021,
- Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wód w latach 2017-2019, WIOŚ w Katowicach,
- Klimat Polski, A. Woś, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999,
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, Druga Aktualizacja KPOŚK została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 2 marca 2010 r. (AKPOŚK 2009),
- Kształtowanie krajobrazu, a ochrona przyrody, pod red. K. Buchwalda i W. Engelhardta, PWRiL, Warszawa 1975,
- Mapa geologiczna Polski w skali 1:200 000, H. Jurkiewicz, J. Woiński, IG Warszawa 1977,
- Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, A. Kleczkowski, AGH Kraków, 1990,
- Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2010-2012, 2012-2015, 2015-2017, 2017-2020
- Ocena jakości wód podziemnych w województwie śląskim w latach 2012-2021, WIOŚ w Katowicach,
- Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego,
- Polska 2025. Długookresowa Strategia Trwałego Rozwoju i Zrównoważonego Rozwoju, Rządowe Centrum Studiów Strategicznych przy współpracy z Ministerstwem Środowiska, Warszawa czerwiec 2000 r.,
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w latach od 2010 do 2021,
- Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021
- Strony internetowe: www.rdoś.krakow.pl, www.geoportal.gov.pl, www.gdos.gov.pl